1. Ścieżka zapisu	2. Nazwa archiwum	3. Nr zespołu
BDSand\AKKKS\554	Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu	

4. Nazwa zespołu
Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu

5. Sygnatura	6. Liczba stron	7. Liczba skanów
AKKKS 554	128 k. [i.e. 196 s.]	204

8. Data wykonania	9. Nazwa pracowni	10. Skanerzysta
22.09.2017	Alto-Protekt	Szymon Jaraczewski

11. Uwagi
Pomyłki w numeracji kart.

Colour Chart #14
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Colour Chart #13
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

554

z Kopnizimmy

Præfatio ad Fratres

OCIOSITATEM inimicam eſſe animæ aſſeruit Patriarcha et Legiſlator noſter Diuus BENEDICTVS in Regula ſua, RR. Patres et F.F. chariſſimi. Non diuerſi fuit animi filius eius, at noſter Venerabilis Pr BERNARDVS, qui in Tractatu ſuo ad Frēs de monte Dei, eiuſmodi de ocio tulit ſententiam. Omnium, inquit tentationum et cogitationum malarum et inutilium ſentina eſt ocium. Et iterum. Summa malitia ocium eſt iners Nec male ſapiens. Eccl. 33. Multam malitiam docuit ocioſitas. Hæc peſſima Magiſtra, ne me vnum ex diſcipulis ſuis habere poſſit, propoſui aliquod exercitium aſſumere, quod et animum detineat, et aliquam vtilitatem afferat Monaſterio noſtro. Inter alios libros incidi in Chronica ſiue Cathalogum Abbatum noſtri Monaſterij ſed imperfectum, ſed ſtilo in tantum corrupto ſcriptum, vt Lector cum difficultate magna ſenſum exſugere valeat. Placuit perficere librum præfatum, ſed nullam hac in parte habui experientiam, quam vt mihi compararem, viſum eſt mihi relegere omnia Priuilegia, reui-

dere chartas, libros, et munimenta vniuersa, quatenus non antiqua Chronica perficere, sed noua scribere desumptis ex eis ea quæ vitam Abbatum vel commendabant, vel vituperabant, possem. Nec sine fructu. Nam reperi Conradum 2dum Abbatem fuisse omissum, qui quoniam eius nominis habuit Prædecessorem, accepit hanc iniuriam vt ei totum adscriberetur, quod per se laudabiliter fuerat acticatum. Omissus erat et Kunko Abbas cum Nicolao Trzebinskj, quorum tamen fit mentio, non quidem in authenticis priuilegiis, sed in eorum fide dignis copiis. Positus etiam erat D. Matthias Abbas bis cum tamen vnus fuerit, qui D. Paulo successit. Erratum fuit et in Aduentu Tartarorum duplici, similiter in trucidatione Fratrum nostrorum ab eis, quam ex Chronicis Regni fideliter excerpsi et suo loco collocaui. Multa alia scitu digna inueni, quorum in antiquis Chronicis nulla facta est mentio, hæc iudicaui scribenda, nam ad eorum scientiam sibi comparandam, magnus labor in reuidendis Priuilegiis studioso lectori esset subeundus. Hæc omnia non solum ex Chronicis antiquis (quæ ad fidem struendam in fine libri

inserenda

inserenda duxi) sed potiùs vt dixi ex reuisis Priuilegii libris, chartis, desumpsi quatenus veritatem non ex riuulis, sed ex ipsis fontibus haustam ad medium deducere non eru bescerem. Mouit me ad hoc aggrediendum admiranda liberalitas piorum Fundatorum nostrorum, quam in obliuionem trahere solet temporum varietas et eorum motus fluxibilis. Qua in re non mediocrem paterentur iacturam. Nam cum dicat Tullius ex omnibus præmiis virtutis amplißimum esse gloriam, hac quomodo ijs daretur, quorum heroici actus ignorantur? Ea ne priuaretur Mausolus Rex Cariæ, prouidit Artemisia vxor eius amantißima, modumq; ipsius conseruandæ adinuenit talem, Sepulchrum viri sui tàm insigne fabricari fecit, vt inter septem mundi miracula non postremum numeretur, quatenus posteri eo viso, iacentis in puluere virtutes scire satagant et imitentur. Equidem dignum est, vt multò sumptuosius sepulchrum Fundatoribus piißimis Monasterij nostri extrueretur; at quia hic labor excedit humeros meos saltim pro modulo meo hanc gratitudinem eis ostendam, vt eorum præclare gesta litterarum lumine accendam, ne in tenebris ignorantiæ iacentia computrescat

Hinc

Hinc Vestræ Rndæ Paternitates discent, quam Christi fideli-
um munificis sit dotata largitionibus domus nostra, quibus
aucta poßeßionibus et defensa præsidiis, quam felicibus cre-
uerit fortunis, quorumue incuria fatis sit preßa contrarÿs,
vt si forte piorum, quis velit imitari virtutes, earum non pri-
uetur exemplari, qui vero vitiorum desideret sordes detesta-
ri, ex peruersorum euentu miserabili in suo proposito confirme
tur. In hac Hystoria si inconcinnitas et ruditas verborum
displicebit, affectio tamen et pietas in proprium Profeßi-
onis locum, quæ varios eius casus describere suasit, place-
at. Cui etiam operi, rerum comparatarum subiunxi inuen
tarium, vt ad illud augendum posteris calcar poßim addere,
quod nullum melius spe mercedis æternæ. In nominatione per-
sonarum in sublimitate existentium, præmitto titulos quorum
modernis seculis vsus est maximus, non quod talibus pro tunc
decorarentur (nec enim in Chronicis Polonicis aliqua fit eo-
rum mentio) sed quia iam paßim hodie ab authoribus librorũ

ponantur

ponantur ob maiorem eiusmodi personarum reuerentiam. Suscipiant ergo RR. PP. et CC. FF. VV. hunc exiguum meum laborem, sæpius prælegant, et mei in suis deuotis Orationibus nequaquam sint immemores. Valete.

RR. PP. VV. indignus seruitor
et Confrater.

Quis fuerit Fundator Monasterÿ Copriunicensis

Fundator almæ domus nostræ quis fuerit, apertè indicat D. Mathias de Michouia Hystoriographus Polonus Hystoriæ suæ libro 3. Cap. 16. his verbis. ANNO CHRISTI, inquit, Octuagesimo Quinto supra Millesimum Centesimum. CASIMIRUS Dux Poloniæ, fundauit Monasterium Copriunicense Cracouiensis Diœcesis, Et in eo locauit Fratres Cistercienses ex Morimundo sumptos. Cui Oppidum Koprzynnica pro dote contulit, et libertates plures concessit. Ecclesiam quoque de quadro lapide in honorem Beatissimi Floriani Martyris et Patroni, tanquam noui hospitis fabricauit. Post Ducem Casimirum, Comes Nicolaus Bogorius plures villas dicto Cænobio contulit. Ceteri quoque Nobiles de armis Bogoria et Habdank, reliquas sortes et prædia deuotè contulerunt. Martinus quoque Cromerus posterior multò Hystoriæ Polonæ Scriptor in vita Casimiri prædicti Ducis sic habet. In Principatu vero Floriano Martyri ædem atque Collegium instituit (intellige de Clepadariensi Basilica) et Copriunicense Monasterium eidem Cisterciensi sodalitati

excitauit

excitauit Sed hi et alij eorum sequaces, priuilegium Serenmi Bole-
slai Ducis Poloniae nuncupati Pudici, ab eodem Anno Dñi 1277 Mo-
nasterio nostro concessum, conuincuntur non legisse. Ibi enim prius Dux li-
bertans omnia bona Monasterij nostri ab omnibus exactionibus Ducali-
bus sic dicit, Ob remedium animarum genitoris nostri, ac charissimae
matris nostrae felicis recordationis Grzymislaue villas Fratribus prae-
dictis, in nostro dominio acquisitas, insuper et libertates eorundem prout
in ipsorum Priuilegiis perspeximus renouamus, et renouatas confirmamus
videlicet Chriznicziam cum pertinentijs suis. Beszyce, Smiezyca. Kobcin,
Lubnica. Dobrbedow. Lubla. Jasiel. Wietszno, cum pertinentijs suis. Laag
Bielasow. Zdzanow quas in primaeua fundatione ipsius domus contulit
Nicolaus Comes Fundator eiusdem Abbatiae.. Ecce Fundatorem Ab-
batiae nostrae vocat Nicolaum Comitem, non verò Casimirum Principem
Quod si Serenissimus Casimirus Princeps fuisset Fundator, putas, non at-
tribuisset illi tam insigne opus praesertim auo suo? Conueniunt enim
Hystorici Poloni, Casimirum praedictum reliquisse duos filios impube-
res post mortem suam. Lescum videlicet album et Conradum. Lescus

defunctus

Florianum Martyrem tutellarem loci et Patronum. Primarius ergo et legittimus Fundator Monasterij Copriunicensis est Magnificus D. Nicolaus Comes

I. Abbas Monastery Copriunicen.
Rndmus Dominus Theodoricus

Igitur a partu virginis immaculatæ Anno Millesimo Centesimo Octuagesimo Quinto: ab exordio vero Sacri Ordinis nri Cisterciensis Octuagesimo Septimo. Post depositionem Beatissimi Patris nri et mellifflui Doctoris BERNARDI trigesimo secundo. Post Miecislaum primum Poloniæ Catholicum Principem baptismo initiatum, Centesimo vigesimo. Post interfectionem S. Stanislai Episcopi Cracouiensis a Boleslao Rege Audace nuncupato Centesimo sexto, Monarchiam Ducatus Cracouiensis et Sendomiriensis gubernante Serenissimo Duce Casimiro, filio Serenmi Regis Boleslai victoriosi, qui dictus fuerat Krzywousty sub Fulcone Illmo Episcopo Cracouien. in territorio Sendomiriensi secus fluuium dictum Koprzywnica, fundatur Cenobium Copriunicen. eodem nomine nuncupatum, de sectis et quadris lapidibus sumptuose muratum, per Magnificum Dnum Nicolaum Comitem de Bogoria, ex cuius prosapia modernis temporibus descendentes vocantur DD Skotnicey. Huic Monasterio in dotem contulit et inscripsit patrimonium suum

iuxta

iuxta positum (nam existens sine liberis, haeredem sibi Christum constituere decreuerat) videlicet duo Oppida Coprivnicum et Jasiel, cum fundis et pertinentijs suis, villas quoque Besbyce Smiechca Kozin Lubsina Dobiecdow. Lubla Wietrzno. Zang. Bielaszow. Zdgnow cum pertinentijs suis, vti ex priuilegio Serenmi Boleslai Pudici Principis Poloniae superius est monstratum. Rndmum vero Abbatem (quem Theodoricum nomine fuisse testatur Dnus Dlugosius Canonicus Cracoviensis in libro beneficiorum) cum Fratribus Cisterciensis Ordinis ex Morimundensi Monasterio, quod extat in Galliarum partibus euocauit, eisque dicta Oppida et villas consignans, libertatibus et priuilegijs ab omni seruitute, angaria et tributo Ducali eximi et insigniri curauit, quod et feliciter a Serenmo Casimiro Principe Cracovien et Sendomirien obtinuit. Nondum ad perfectum fabrica Ecclesiae deducta erat, dum ecce (dolendum nimis) morbus lethalis piissimum Fundatorem aggreditur, quo prostratus mortemque vicinam praesentiens Magnificum Dnum Pacoslaum eque Comitem de familia Habdank aduocat eum obnixe obsecrat, quatenus a se inceptum Monasterium perfici procuret impensis quas sufficientissime praeparauerat. Laborem hunc optimus Comes suscipit, promittitque se omnem curam adhibiturum, seseque

citum

certum patrimonium inscripturum, quod et fecit. Omnibus igitur stabilitis et dispositis, viam vniuersæ carnis Magnificus D. Nicolaus Fundator ingreditur, sepultusque in eadem Ecclesia in crypta parietis Aquilonaris in præsbyterio prope altare S. Mariæ Magdalenæ requiescit, cuius etiam mausoleo hi versus insculpti leguntur in hodiernum diem.

Æternæ sciens [sitiens] fructum NICOLAE quietis
Ante quia iaciens nunc bene sparsa metis.

Piissimo Fundatori funeribus persolutis, Magnificus D. Iacoslaus Comes accingit sese ad perficiendum inceptum ædificium, in cuius necessaria et operarios ingentem summam expendendo, illud tandem ad perfectum deduxit, et vt proposuerat villam suam dictam Ochyce cum clausura in perpetuum ei resignauit. Assignata iam erat optata dies Consecrationis Ecclesiæ, quam in honorem Dei et Beatæ Virginis Mariæ, nec non et S. Floriani Martyris tanquam noui hospitis Fundator consecrari voluit, certior hac de re Illmus D. Fulco Epus Cracouien. qui erat de genere et familia vulpium, redditur annuit votis poscentium, et speciali deuotione ductus ad ampliorem huius domus frugem, decimas manipulares ad mensam suam Episcopalem ex Oppidis Copriunico

et Jariel

6

et Jasiet et ex villis Strachkow, Sosnichany, Sniehyca, Bielaszow, Zdanow, Skotniki pertinentes, nec non et pecuniariam de Oppido Strzeszow sibi provenientem perpetuo donavit et inscripsit. Pervenit rumor consecrationis futurae ad aures Magnificae Dominae Beatricis filiae Magnifici Dni Nicolai de Zaloborzyce Comitis, cupiens et ipsa retributionem habere in caelis, pro die Consecrationis ipsius Ecclesiae villam suam haereditariam dictam Wszeborzyce donavit et resignavit. Accessit aliorum Principum de Prosopia et familia Bogoriensi et Habdank in domum noviter aedificatam, Fratresque in ea religiose viventes munificentia, qui ob remedium animarum suarum diversas villas, praedia et sortes suas devote ei contulerunt. Nam Magnificus D. Paulus Comes de Sanboszec villas suas: Suleion Bystrzyca Wretowice Dokarow Siedlce Nieczeca ob remedium et suae et parentu[m] suorum animae donavit et resignavit. Item Nobilis Gregorius haeres de Strzachkow haereditatis suae in eadem villâ partem vendidit, partem vero contulit Fratribus noviter in Ecclesiam introductis. Dobruchyce quoque eis obvenerunt pro commutatione facta de Zavardiny. Praedicti etiam Fratres ut testatur Serenissimus Princeps Boleslaus in suo Privilegio, videntes in contiguitate Monii esse villam dictam Szence

eam pro

eam pro quadraginta marcis argenti emerunt a Nobili D. Nicolao filio Colini. Quia verò familiæ Habdank mentio facta est, visum est mihi principium nominis huius inuestigare, quod tale erat. Anno Dni. Millmo̊ Centesimo Nono. Henricus Cæsar a Bohemis incitatus, solicitatus a Zbigneo exule magnis pollicitationibus, ea spe impletus est, ut per dictum Zbigneum, Poloniam omnem nullo negotio in potestatem suam se redacturum crederet. Itaque initio æstatis Poloniæ partem quæ nunc Marchiæ Brandeburgensis, ac Silesiæ nomen habet ingreditur, captis quibusdam Oppidis exercitum suum Glogoviam usque perduxit. Quam cum diutius obsideret, et a Serenmo̊ Boleslao Principe Poloniæ dicto Krziwousty stragem suorum magnam accepisset tandem Serenmus Boleslaus ratus Cæsarem non satis auspicati belli iam pertæsum, simul quod hyems instabat, faciliorem placidioremque fore: legatos ad eum qui de pace tractarent misit. Ibi Cæsar ambitiose admodum et arroganter, ostendens legatis thesaurum quem ingentem habebat. Hic inquit Polonos perdomabit. Erat legationis Princeps Scarbicus Comes ex ea gente, quæ insigne habet lineas iunctas in modum duorum trigonorum æqualium acutos angulos habentium, quorum bases sursum versus pateant W.

Is Cæsaris

Is Cæsaris iactantiam notans, annulo quem digito gestabat in the-
saurum proiecto: aurum inquit adijciatur auro. Id scomma intelle-
ctum Cæsar gratias agendo excepit Habdanck inquiens lingua
Germanica. Inde ergo eidem familiæ nomen mansit ut Habdancij
dicantur. A. D. 1194. Casimirum Serenissimum Poloniæ Princi-
pem, eum qui ad petitionem Magnifici D. Nicolai Comitis de Bo-
goria Fundatoris Monasterij Coprivnicensis priuilegia multa et li-
bertates plurimas eidem Monasterio contulerat, subitus casus humi
prostrauit. A Pontifice Maximo Lucio eius nomine tertio, ante
decem annos id est 1184. sacras reliquias S. Floriani Marty-
ris impetrauerat, et in Suburbio Cracouiæ Septentrionali (quod
post in formam Oppidi redactum nunc Cleopardia dicitur) ex-
tructo splendido templo collocauerat, illudque preciosa suppelle-
ctili dotauerat. Porro diem Martyris memoriæ sacrum, qui ad
quartum Nonas Maij anniuersarius institutus est, totum rei di-
uinæ in æde eiusdem Diui Floriani impendit, largas in egenos
et afflictos effundens Eleemosynas. Insequenti die, grande con-
uiuium instruxit Proceres omnes qui tunc aderant inuitauit, Fer-
uente con

uente conuiuio exhilaratis conuiuis et multa de praeteritis bellis ac periculis inter se conferentibus, ac Principis res gestas et felicitatem celebrantibus, ipse nonnulla de immortalitate animi in mediu proposuit. Deinde hausto mediocri poculo, subitò concidit, et post paucas horas animam exhalauit. Subitusne morbus eum inuaserit, an venenum a muliercula quam deperibat, praeparatum hauserit incertum est. Caetera moderatus, candidus, frugi, et abstinens, seuerus iuxta ac clemens, bello paceque clarus et laude dignus erat Princeps. Diuini cultûs perquam studiosus, multa ad ornatum templorum contulit, Monasterium Sulcoiuiense in Gnesnensi Dioecesi Cisterciensi sodalitati, antequam summum Principatum adeptus esset condidit ac locupletauit. Casimiro in Principatu successit Lescus dictus Albus a colore capillorum filius eius, qui animi sui professionem in Monasterium nostrum volens ostendere, contulit ei alueum salis in salifodina in magno sale, qui locus nunc Wieliczka vulgari appellatione intitulatur, insignem et non vulgarem praedicto Monasterio dotem faecundam cientem venam et quaestuosam, cuius donatio soli Principi et Monarchae Regni congruebat. Testatur hoc filius eius Boleslaus Pudicus Serenus Princeps in Priuilegio suo, nostro Monasterio concesso his verbis, Hoc quoque

adiicimus

adiicimus, ut alveum salis, quem Pater noster Lesco in salifodina, magnum sal vulgariter vocato eisdem Fribus contulerat, libere sicut hactenus possideant et quiete. Sed alveus iste, dudum a Monasterio abstractus et alienatus est, incertum ex qua causa, sed neque per quem, aut quo tempore, nec in hanc diem restitutus. Prædictus Princeps Lescus, postquam variis fortunæ telis esset in Principatu iactatus, tandem a Suentopelco Pomeranorum Præfecto, eo quod se nomine Ducis Pomeraniæ et honore dignari vellet, in balneo existens invaditur, ubi exaudito tumultu certior factus de hostium adventu Suentopelci, exiliit, et equum nactus cum paucis fugere cœpit. Fugientem Suentopelcus cum plerisque suis persequitur, illum unum se petere potissimum, in uno illo capite omnia sibi esse posita dictitans, ubi effugere Princeps Lescus insequentium se manus non potuit, et bene armatis, nudus pene cum paucis restitisset fortiter dimicans ad Marcinouum pagum in maiori Polonia occubuit, cuius corpus Cracouiam velatum in Basilica magna omnium comploratione sepultum est. Regnauit autem Lescus a morte patris annos tres propemodum, hic vero quo hæc acta sunt fuit a CHristo

nato

nato. Millesimus Ducentesimus Septimus. Anno sequenti, Illustris Magister Vincentius Kadlubkonis de Karwow prosae Orator, Nobilis de domo Roża, Praepositus Sendomiriensis, propter ingenii excellentiam per Capitulum Cracouiense in Episcopum Cracouien. electus est, post morté Illmi Dni Fulconis eiusdem Eccliae Episcopi, etiamsi in Ecclesia praedicta nullam obtineret praebendam, ab Innocentio Tertio confirmatus, et ab Henrico Archipraesule Gnesnen. consecratus fuit. Hic multis Ecclesijs multa beneficia praestans, etiam in Monasterium nostrum suam liberalitatem ostendit. Nam villam suam paternae haereditatis dictam Niekisiałka, et medietatem villae Karwow iure perenni illi donauit, graui anathemate inter nepotes ex fratre, videlicet Boguslaum et Sulislaum interposito, ne bona praedicta Ecclesiae collata adimerent. Is Praesul venerabilis, postquam per decem annos Episcopatum laudabiliter gessisset, spretis honoribus et diuitijs, habitum Sacri Ordinis Cisterciensis in Monasterio Andreovien. suscepit A. D. 1218. et probatione peracta eundem professus est, sicque ex bono factus optimus, nudus nudum Christum secutus est. Cumque in eo, omni sanctitate ornatam vitam ducens quinquennium exegisset, ergastulo carnis

solutus

solutus in Domino quievit, octava die Mensis Marty Anno Dni. 1223
Lege plura in vita ipsius

II Abbas Monastery Copriunicensis Rndmus D. Beatus Zbignæus Paulus

Successores Rndmi D. THEODORICI Primi Abbatis quonam vocarentur nomine, nullum est testimonium, cum omnia Privilegia libri suppellex sacra simul cum Monasterio per Tartaros igne consumpta fuerint quod breui describemus. Circa vero Annum Domini 1240 qui Abbatiæ regimen administrauerit, scriptis suis commendauit R. P. Chrysostomus Henriquez, eiusdem Ordinis Hystoriographus qui in suo Menologio ad diem decimam Decembris sic ait. In Polonia Passio S. Zbignæi Abbatis et Monachorum Cœnobij Clarę Prouinciæ, Ordinis Cistercien. prope Cracouiam, qui vnanimiter eadem fide, et æquali constantia pro confessione Christianæ religionis crudeliter trucidati palmam Martyrii promeruerunt. Antiqua vero Chronica huius Monastery dicunt, eum fuisse nomine Paulum vtrique fidem dantes, imposuimus illi nomen vtrumque. Hic dum feliciter promouet Monasterium tam in bonis spiritualibus quam etiam in temporalibus, en multitudo Tartarorum inuadit Poloniam magnam crudelitatem in quosuis exercens. Nec fuit liberum hoc

Monasteriū

Monasterium ab illorum inuasione in qua quid pertulerit, audiamus Dominum Matthiam Miechouitam, qui Polonicarum rerum lib 3. cap. 39. sic ait. Anno Dni. 1241. Tartari per Russiam trucidatis Tyrannis et Principibus Ruthenorum, in Poloniam venerunt, receptaque præda, in Oppidis Lublin et Zawichost viciniisque eorum, eam in Russiam reduxerunt, festinanterque redeuntes, Sendomiriam cum Castro expugnauerunt, illicque Abbatem Coprinicensem cum Fratribus eius, et magnum numerum vtriusque sexûs nobilium et ignobilium, virorum ac matronarum, ad conseruandum vitam Sendomiriæ collectorum occiderunt. Loquatur et Dnus. Martinus Cromerus, cuius in vita Boleslai Ducis Poloniæ Pudici appellati, hæc sunt verba. Tartari ait. Russiâ peruastatâ et maximâ ex parte subiugatâ Anno Christi 1240 Lublinensem oram in Polonia Russiæ finitimam magno impetu inuaserunt, exustaque arce Lublinensi, omnem illam regionem, vsque ad Vistulam longe lateque depopulati. Zawichostum etiam arcem in ripa Vistulæ sitam incenderunt, indeque in Russiam reuersi depositâ tuto loco prædâ, quam ingentem abegerant et asportauant curriculo in Poloniam hyberno tempore reuersi sunt, transmissoque flumine Vistula glacie concreto Sendomiriam expugnauere. Coprinicense Monasterium diripuere, vtrobique præter Ciuei magnam agrestium et nobilium multitudinem, quæ illuc confugerat, vna cum Monachis interfecere, progressique longius nemine prohibente per Visliciam Scarmiriam vsque peruenere, variare hic videntur Hystorici in

anno cum

anno, cum unus illorum dicat 1241. alter uno anno minus, sed facile
prudens Lector illorum mentes intelliget, cum tempus quo hæc facta sunt
pensabit. Nam facta sunt hæc in fine anni unius et in principio al-
terius, quod etiam insinuat citatus P. Henriquez, qui decima die
Mensis Decembris dicit fuisse Fratres Monasterij nostri interceptos,
et Monasterium direptum, dubium ac etiam hac prima vice igne consumptũ
nam hoc factum est, altera vice quod minime præteribimus. Hinc factũ
est, ut nulla privilegia Originalia, usque ad hodiernum diem habeamus,
quæ Fundator primus Monasterio nostro impetraverat sed nec est ulla no-
titia quo in loco Fratrum nostrorum, simul cum Abbate corpora sint sepul-
ta, Ut vero Lector intelligat, in quantis calamitatibus fuerit Regnum
hoc, legat prædictos Hystoricos, ibi inveniet non fuisse talem, qui tan-
tam ferocitatem Tartarorum reprimeret, ipse Dux Poloniæ Boleslaus Pu-
dicus simul cum matre sua, et Coniuge Cunegundi ex arce Cracoviensi
in Ungariam cum familia et suppellectili raptim collectis sarcinis non au-
sus se tantæ multitudini opponere ad socerum profugit, Unum placet
annotare, quanam scilicet arte penes Legniciam in Silesia, Henricum
Ducem filium S. Heduigis, simul cum exercitu suo prostraverunt. Nam
cum illis advenientibus prædictus Dux obviam exiisset, et cum eis manus

conseruisset

conservuisset virtute sua et militum eius effectum est ut illorum res me-
liori loco esse caperint. Dum ecce ex vexillo Tartarorum (cuius
pictura X litterae figuram praeseferrebat, in cuspide vero imago erat
tetra nigraque instar capitis humani barbati) fumus ac nebula den
sissima, ac faetidissima exire visa est, quae non modo aspectum barba-
rorum nostris adimebat, verum etiam odore teterrimo eos enecabat, to-
tumque exercitum novitate ac miraculo rei stupefactum perturbabat.
Quid plura? Victi nostri in fugam sese verterunt solus Henricus
Dux cum aliquot diu pugnans et ipse occubuit. Tantus autem in eo
praelio interfectorum Christianorum numerus fuit, ut singulis singulae au-
riculae a Tartaris praecisae, novem ingentes saccos explevent. O quam
severe D. T. O. M. necem servi sui Stanislai Episcopi Cracoviensis
puniebat, nil enim feliciter huic Regno succedebat, usque ad Canoni
zationem praedicti S. Episcopi, quae sub eodem Duce Serenissimo Bo-
leslao Pudico facta est

III. Abbas Copriunicensis Rndmus D. Theodoricus secundus

Aliquot annis Monasterium desolatum stetit propter bella intestina
Principum, et absentiam Serenissimi Principis Boleslai, qui ex Ungaria re-
diens

diens, suum Principatum de manibus Conradi Ducis Masoviæ, ab eo iam magna ex parte occupatum vindicauit, et Cracouiam intrans ingenti omnium gratulatione exceptus est. Et post mortem Conradi pacem nactus, collapsa et vastata instaurare, depravataque corrigere cœpit. Inter alia videns Monasterium nostrum desolatum, ut posset in suum statum priorem reduci; Priuilegia quæ Auus eius Princeps Poloniæ eidem contulerat, de nouo scribi iussit et extradere. Circa annum Dñi 1250 rexit gubernacula Abbatiæ nostræ Rndmus D. Theodoricus, qui ratione quærelarum inter subditos ex Blonie villa Monasterij tunc Andreouien, et inter Oppidanos exortarum, simul cum Conuentu suo donauit Monasterio Andreouiensi villam nomine Wsześborzyce, quam dederat in Consecratione Ecclesiæ nostræ Magnifica Comitissa Beatrix filia Comitis in Zellodzyce, pro parte certa penes viam tendentem in Kßcin cum omnibus pratis, syluis agris, ex qua tamen obligauit se et homines suos ad soluendam decimam sicuti prius. Hoc diffusius lege in Copia concordiæ inter prædictos Abbates sub Actu Anni Dñi 1250 tertia die Octobris, quæ sola incendium Monasterij euasit, et ad nostra tempora usque perdurauit. Piissimi Ducis Boleslai erat uxor nomine Cunegundis cum qua in castitate vixit, et ideo a Polonis dictus fuit. Pudicus Hic Año Dñi

1252

1252 oratione sua impetrauit salis metalla, quæ apud Bochnam pagū quod iam oppidum est quinto a Cracouia milliari, inuenta sunt, beneficium non modo Polonis sed etiam finitimis populis perutile Anno sequenti id est 1253 Diuus Stanislaus Episcopus Cracouiensis, satagente eodem Principe Boleslao, et Episcopo Cracouiense Prandota, ab Innocentio quarto Pontifice summo in numerum Sanctorum relatus est, Centesimo demum et quinto ac septuagesimo post mortem suam anno. Anno Dni. 1258. terræ motus vehemens Poloniam concussit, et animos hominum propter rei raritatem, non metu tantum sed etiam religione impleuit, velut magnorum malorum, quæ mox consequuta sunt prodigium. Nam Tartarorum ingens vis Nogaio et Telebuga Ducibus in Poloniam sese per Russiam mense Decembri effudit. Russis ipsis adiutoribus atque ductoribus. Flumina tunc iam glacie concreta erant, itaque summa celeritate usi, et Lublinensem oram prætergressi, in Sendomiriensem impetum faciunt, et plurimos mortales incautos opprimunt. Monasterium Zawichostense, quod Boleslaus Princeps Serenissimus nuper condiderat et viginti quinque pagis dotatum puellis S. Francisci institutum professis attribuerat, diripiunt, itemque id quod in Lyssecio siue Caluo monte situm est Sendomiriense oppidū incendunt, verum nullo opera precio, nam a multis grauiter defendebatur Ibi Russorum Duces Leo et Romanus Danielis filij et Basiliscus fr

qui in castris

qui in castris Tartarorum erant, primò per internuncios, deinde per se ipsi cum Petro Praefecto arcis agunt, vt si se arcemque seruatum ire velit, ad Tartarorum duces in castra veniat, et imperata se facturū professus, paruo se arcemque et omnem multitudinem redimat. Fidem dant nil ea in re fore periculi, se hac ita confecturos esse. Credidit Praefectus Russos Christiani sanguinis misericordia commotos, quemadmodum praeseferebant illa suadere et recipere. Itaque cum fratre suo, et primoribus ex nobilitate, ad castra hostium, quemadmodum conuenerat, proficiscitur. Duces Barbarorum vt erat edoctus a Russis adorat, et de salute sua et arcis supplex agit. Barbari autem vt sunt, fallacissimi, in supplices impetum faciunt, spoliatos et verberatos immaniter obtruncant, et confestim sublato clamore, effuso cursu in arcem, nihil tunc eiusmódi expectantibus defensoribus inueduntur, in caedeque hominum, omnibus perterritis et latebras quaerentibus promiscue grassantur. Defessi autem caedendo, reliquum vulgus hominum gregatim in Istulam impulerunt. Tanta verò caedes in Arce tunc facta esse dicitur, vt sanguis caesorum ad Istulam vsque deflueret. Possibile Abbatem Monasterij nostri vnà cum Fratribus se Sendomiriam vt ad locum munitum contulisse, acceptis secum Priuilegiis, et preciosioribus iocalibus, vbi cum alijs innumerabilibus est trucidatus, etiamsi hoc Hystorici taceant.

Hac peracta

Hoc peracto impij Barbari ad Monasterium inuolant illudque flammis circumdant et comburunt, ijs quos præsentes inuenerant trucidatis. Testatur hoc Boleslaus Princeps in suo Priuilegio, Monasterio nostro Año Dñi 1267 concesso his verbis. Cum igitur ipsum Cœnobium cum villa Korensi adiacente, et alijs pertinentijs ad ipsum Claustrum contingentibus per Tartaros miserabiliter et flebiliter occulto Dei iudicio sit penitus annullatum, et ignis consumptione infauillatum, ex imo cordis tali calamitati compatientes et condolentes etc. etc. Per hanc infauillationem Priuilegia nona quæ iam data erant perierunt, nec quicquam remansit præter copiam concordiæ ut supra diximus, At ne sine fundamento affirmemus post primum Aduentum Tartarorum obtenta esse Priuilegia, ipsum Piissimum Principem Boleslaum horum Collatorem in suo Priuilegio Año Dñi 1262. collato loquentem, audiamus. Sic enim ait. Nos Boleslaus Dei gratia Dux Cracouieñ et Sendomirieñ etc. omnes libertates, quas post primum aduentum Tartarorum Abbati et Fratribus ibidem Deo famulantibus iure hereditario et perpetuo contuleramus, innouamus, et confirmamus. Sed reuertamur ad eos, qui miserè Sendomiriæ trucidati erant horum enim memoria anniuersaria celebritate postridie Calendas Junij ibidem in Ecclesia Collegiata, magno populi concursu

cursu recolitur, magna Bonifacij Pontificis maximi indulgentia cumulata, cuius Bullæ talis est tenor. Bonifacius servus servorum Dei, filijs suis in Christo dilectis ac fidelibus ad quos præsens scriptum pervenerit salutem sempiternam et Apostolicam benedictionem. Venientes ad Nos, Filij nostri dilecti. Bodzeta Decanus Sendomirien Ecclesiæ cum suo socio nomine Alberto qui dicebat se esse Canonicū eiusdem Ecclesiæ, nobis lacrymosè narrauerunt, quòd venientes impij Pagani, quos dicebant Tartaros, terram Sendomiriensem subintrantes, et Castrum Sendomirien subuertentes, multimodam ibi multitudinem Christianorum occiderunt quorum non est numerus, et quorum sanguis defluebat vsque ad fluuium, qui vocatur Wisla. Hoc facto intrauerunt Ecclesiam quæ ibi est, et ipsam spoliauerunt et incenderunt, et multas Sanctorum reliquias, quæ ibi erant disperserunt, et hoc factum esse dixerunt in Purificatione S. Mariæ Virginis et sub Anno Dni 1259 prædicti Pagani sic talia mala facientes recesserunt. Nos vero eorum petitionibus et lacrymis annuentes, interrogauimus quid postularent. Qui dixerunt. Petimus vt Ecclesia prædicta possit releuari et reparari adhuc a vestrâ Paternitate, et aliquibus indulgentijs ac Priuilegiis communiri. Nos vero inito consilio Fratrum nostrorum Cardinalium, authoritate omnipotentis Dei, et Sanctorum

rum Petri

rum Petri et Pauli, et authoritate nostra, eidem Ecclesiæ S. Mariæ Sen-
domirien. dedimus, donauimus et assignauimus eas indulgentias, quas habet
Ecclesia nostra Romana, quæ S. Mariæ ad Martyres nuncupatur. Vt ergo
ad eandem solemnitatem auidius et cupidius fideles conuenirent Christiani
omnibus pœnitentibus et confessis in die S. Mariæ ad Martyres in Ec-
clesia S. Mariæ Sendomiriæ existentibus, secunda die Mensis Junij sti-
pendia spiritualia. Apostolica largitione concedimus trecentos sexaginta
et sex annos, vel tot quot sunt dies in anno, de vera indulgentia cum toti-
dem carenis, carena autem quælibet continet in se triginta dies, quibus
anima in purgatorio pœnitere debet, vna carena delebitur, et eandem indul-
gentiam vere pœnitentes et confessi fideles in eadem Ecclesia, per Octa-
uas Festi eiusdem quærentes misericorditer consequentur. Statuimus etiam
in eadem Ecclesia S. Mariæ ad Martyres Romæ, et similiter Sendomiriæ,
quòd fiat Processio omni sextâ feriâ cum vexillis, et reliquiis SS. exce-
pto Festo duplici, vel nouem Lectionum, cum Offertorio Protege et Lita-
nia, et a prædicta Processione toties quoties contigit, omnibus vere pœni-
tentibus et confessis qui ibi tunc interfuerint septem annos, et totidem
carenas misericorditer æternè indulgemus. Datum Romæ apud S.
Petrum. tertio Idus Nouembris Anno Dni 1259. Hæc Bulla hodie usque
in thesauro.

in Thesauro Ecclē Collegiatæ asseruatur, quæ Anno Dñi 1644 transsumpta, et populo ad legendum in magna tabella exposita est, ubi etiam additur, modernum summum Pontificem D. Vrbanum Octauum, eisdem indulgentijs plenariam addidisse. Cromerus verò scribit, quod Alexander Pontifex summus hanc quam diximus indulgentiam concesserit.

Monasterium Copriunicense priuilegiis de nouo roboratur.

Bella cum Ladzigis et Russis impedierunt pium Principem Boleslaum, quin ad restaurationem Monasterij nostri sese accingeret, quibus finitis, et Russis felicissimè victis, eam Victoriam Deo referens, eique se gratum ostendere volens, in Monasterium hoc suam liberalitatem ostendit. Jnuocato itaq; diuino auxilio, prærogatiuas et libertates magnas subditis nostris elargitur. Delectat ipsissima Principis verba annotare. Nouerit, inquit, tam præsens ætas quàm postera, quia cum Claustrum de Kopriunica nuper sit totaliter a Paganis Tartaris deuastatum, nec aliter adjicere possit ut resurgat nisi proborum virorum consilio et auxilio subleuetur. Proinde Nos Boleslaus Dei gratia Dux Cracouieñ et Sendomirieñ, de communi consensu Baronorum nostrorum ut dictum Claustrum per nostrum auxilium queat in melius reformari, ob salutem nostram nostræque Consortis Cunegundis, ac pro reme-

dio animæ

dio anima parentum nostrorum omnes libertates quas post primum aduen-
tum Tartarorum Abbati et Fribus ibidem Deo famulantibus iure heredi-
tario et perpetuo contuleramus, innouamus et confirmamus, eas nunc per spe-
cies distinguentes. Et concessis plurimis libertatibus habitatoribus Oppidi
Cominicen, scilicet ut neque strożam, neque poradlne, neque powoł soluere
teneantur. Similiter ut sint liberi a Judicio Palatini Castellani et Judicu eius,
et ut vestigium vulgariter slad soluere minime teneantur. Liberos eos etiam pro-
nuntiat a solutione in foro proprio, et telonei, tandem confert omnem usumfru-
ctum in syluis Regiis, tam in sicco, quam in viridi, tam ad edificia, quam
etiam ad pascua, cuiuslibet generis animalium. Datum in Osiek, quarto
Idus Septembris. Anno Dni 1262.

Easdem libertates donauit Incolis in Oppido Jasiel, quod tunc adhuc
erat in possessione Monasterij, et praeterea addidit, ut non liceat Judici
Castrensi sessionem ibi habere, super dirimendas causas extraneorum homi-
num, ibidem crimen aliquod perpetrantium. Vix quinque anni post datum primum
Priuilegium transierant et ecce nouam ostendit gratiam, conferens videlicet
Abbati et Fratribus facultatem in villa forensi colonos sub omni libertate
more Teutonicorum ad instar libertatis Ciuitatis Cracouień locare, et in ea o-
mnia iura et consuetudines ordinato Aduocato conseruare. Iterum post de-
cem annos id est 1277 libertat omnia bona Monasterij nostri ab omnibus

exactionibus

— exactionibus Ducalibus, a solutione Thelonei, concedit iterum liberam incisionem lignorum et pascua. In hoc Priuilegio ponit Cathalogum Oppidorum et Villarum, additque quorum modo et a quo Monasterio nostro incorporatæ fuerint, facit mentionem Salis in Wieliczka ex quo nos plura desumpsimus vt supra patuit. Obtenta Confirmatione bonorum Monasterij, apud Illustrissimum Principem necessarium duxit Abbas (eius nomen ignoratur) obtinere Confirmationem decimarum Monasterio, per Illustrissimum D. Fulconem Epūm Cracouiensem et alios donatarum. Quam obtinuit ab Illmō D. Philippo Firmiano Episcopo et Apostolicæ Sedis Legato. Confirmationis eius seriem placuit annectere, vt sciat Lector, quænam decimæ protunc erant penes Monasterium

PHILIPPUS miseratione diuina Firmaneñ Epūs, Aplicæ sedis Legatus. Dilectis in Christo filijs. Abbati et Conuentui Monasterij de Coprziunicia Cistercieñ Ordinis, Cracouieñ Diæcesis, Salutem in Dn̄o. Iustis petentium desiderijs dignum est nos facilem præbere assensum, et vota quæ a rationis tramite non discordant effectu prosequente complere. Ea propter dilecti in Dn̄o filij, vestris iustis supplicationibus grato concurrentes assensu, decimam de Coprziunica, de Sosniczany, de Lubzinow de Dobrzecow, de Lubla de Wierzbno, de Bielaszow de Zagnow, de Niekisialka, de Smiczyca, de

Skotniki

Skotniki, de Sbence, de Stracskon, de Sulow, de Bystrzyca, de Wnetonice de Dokarow, de Strzebow, de Zaborno de Sbugez parvo et magno, de Pro. gneyne, de Xobudow, de villaque Pilkonis, de Zarany Dnow et de Chri nadnen villarum, quam iam dudum quiete et pacificè possidetis, nobis et per nos Monasterio vestro, authoritate qua fungimur in hac parte confirma. mus, et praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipo- tentis Dei et Beatorum Aplorum Petri et Pauli se nouerit incursurum. Datum in Castro Buden. Calend. Julij Año Dñi. M CC. LXX IX. VII Indictio. Pontificatus D. Nicolai Papae Tertij Anno Secundo. Extant in Archiuio aliquot summorum Pontificum Confirmationes et Priuilegia, quae quia non habent annotatum annum quo emanarunt, ea hic ponere non gra uabor

Confirmatio Possessionum. Monasterij Copriunicensis.

Joannes Epus Seruus Seruorum Dei. Dilectis Filijs Abbati et Con uentui Monasterij de Coprziwnicia. Cisterciensis Ordinis Cracouien Di oecesis. Salutem et Apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod iustum et honestum est, tam vigor aequitatis, quam ordo exigit rationis vt id per solicitudinem Officij nostri, ad debitum perducatur effectum

Eapropter

Eapropter dilecti in Dño Filij, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras et locum in quo Diuino obsequio estis mancipati, cum omnibus bonis, quæ in præsentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum iustis modis præstante Dño poteritis adipisci, sub Beati Petri protectionem suscipimus atque nostram. Et specialiter de Coprziunicia, Sosniczany. Dobrzedow. Lubla. Wietrzno, Bielaszow. Zdanow Xiekisiatka Gnieczyca Skotniki Stręszkow Salow Bystrzyca Wrzetonice Dokarow, Strzeszow Koslow, Zręcin Frisztak Pstragowa Grodzisko Wysoka Potomia Junonellis villarum decimas, nec non alia bona vestra, sicut ea omnia iuste possidetis, nobis et per nos Monasterio vestro præfato, auctoritate Apostolicâ confirmamus, et præsentis scripti patrocinio communimus. Saluâ in prædictis mediatione Concilij generalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ susceptionis, confirmationis infringere etc. Datum apud S. Antonium extra muros Florentiæ VIII Kalend. Septembris Pontificatûs nostri Anno quarto. Notatur hic fuisse Joannes 23.

Altera Confirmatio Possessionum.

MARTINUS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis Filijs. Abbati et Conuentui Monasterij de Coprziunica. Cistercien. Ordinis. Diœcesis Cracouien. Salutem et Apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, ut in sufioni.
Eapropter dilecti in Dño Filij, vestris iustis postulationibus grato concurrentes

rentes assensu, omnes libertates et immunitates, a Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sive per Privilegia, sive alias indulgentias vobis et Monasterio vestro de Cospirnicia prædicto concessas, nec non libertates, et exemptiones, secularium exemptionum a Regibus Principibus, vel alijs Christifidelibus, rationabiliter vobis, et præfato Monasterio vestro indultas, sicut eas iuste et pacificè possidetis, vobis et per vos, eidem Monasterio vestro authoritate Apostolica confirmamus, et præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis et communitionis infringere etc. Datum Romæ apud S. Petrum XIII. Kalend. Aprilis. Pontificatus nostri Anno Quinto. Martinus 5tq.

Extat ijsdem verbis scripta Confirmatio Joannis Papæ. Datum Avinione II. Idus Junij. Pontificatus nostri Anno Tertiodecimo.

Ordinarij in Abbates nullam iurisdictionem exercere possunt.

INNOCENTIUS Epūs Servus Servorum Dei. Dilectis Filijs Abbati Cistercien eiusque Coabbatibus et Conventibus Cistercien Ordinis. Salutem et Apostolicam benedictionem. Cum nuper duxerimus statuendum ut exempti quantacunque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinarijs conveniri, et illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem, prout ius exigit exercere. Vos dubitantes, ne per Constitutionem huiusmodi liber-

tatibus

tatibus et immunitatibus vobis, et Ordini vestro, per Privilegia et indulgentias ab Apostolicâ sede concessis praeiudicare valeat, nobis humiliter supplicastis, ut providere super hoc idemnitati vestrae paterna solicitudine curaremus. Quia verò eiusdem Ordinis Sacra religio, sic vos apud Nos, dignos favore constituit, ut nobis votivum existat, vos ab omnibus, per quae vobis possent provenire dispendia immunes liberati animo praeservare, autoritate vobis praesentium indulgemus, ut occasione huiusmodi constitutionis, nullum eisdem libertatibus et immunitatibus in posterum praeiudicium generetur. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere etc. Datum Lugduni IIII Nonas Martij, Pontificatus nostri Anno Octavo. Anno Dni 1279. Obijt piissimus, et nostri Monasterij amantissimus. Serenus Dux Boleslaus Pudicus cui succedens Lescus dictus niger, concessit D. Abbati et Fratribus Monasterij nostri facultatem recipiendi poenarum placationes, quascunque milites genere Nobiles, secundum militaris dignitatis exigentiam recipere pro se consueverant, ab eis, qui iudiciali sententia ad easdem solvendas fuerint condemnati. Confirmavit etiam Privilegia a Serenmô Boleslao Pudico concessa, et addidit partem haereditatis de Beszice, quae fuerat Niemsta filij Krzywosandonis, qui eadem est iure exhaereditatus eô, quòd transfugiens ad Schismaticos hostiliter terram praenominati Serenmi Ducis Poloniae machinatus est devastare. Donatio haec

facta est

facta est Anno Dni. 1284. Januar. 18. Anno vero Dni 1306. Vladislaus Cubitalis, post multa pericula perpessa, frequentibusque repulsis exantlatis, dum Principatum Poloniæ gerere cæpisset, non solùm in unum Monasterium nostrum sed simul in quatuor Ordinis Cistercien. suam propensionem ostendere volens, concessit facultatem Monasteriis, Andreouiensi Wachocen. Sulejouien et Coprinnicensi locandi iure quo voluerint Theutonico villas, Grangias, allodia, et ponendi in eis cuiuscunque linguæ et nationis homines, præterea exemit subditos prædictorum Monasteriorum a Judicio Palatinorum. Castellanorum, et aliorum Judicum. Quod liberti animo concessit Anno Dni 1308. Cracouiæ. quarto Calendas Junij.

IIII Abbas
Reuerendissimus D. Ioannes,

A secunda vastatione et combustione Monasterij per Tartaros facta, nullum est dubium, quin breui Abbates esse cæperint, præsertim cum Serenissimus Dux Boleslaus in Confirmatione Priuilegiorum Monasterij. Abbatis et Fratrum faciat mentionem. Quo verò vocaretur nomine, et alij successores eius usque ad hunc, cuius gesta describere animus est, nullus nos apex literalis docuit. Et utinam eorum nomina in Priuilegiis, quæ Monasterio impetrabant posita fuissent, sicut eorum vigilantia hac in parte magnam meretur commendationem Sed licet eorum nomina propria ignorantur, eorum tamen solers diligentia arguitur ex

itur ex Privilegiis et libertatibus, quas ab Illustribus Ducibus, superius commemoratis sub cursu eiusdem temporis impetrarunt. Cum itaque a secunda Confirmatione Privilegiorum sexaginta anni essent elapsi, (quae facta est post combustionem Monasterij anno tertio) circa annum Domini 1322. Abbas nomine Joannes praefuit sub Serenmo Vladislao Loctico Duce Poloniae. Hic videns quod ei Haeredes de Skrzypaczowice. Beszyce et Salischow usumfructum in sylua, ante fores Monasterij existente, dicta Skrzypaczowska negarent, industri operositate sua, illum ad Monasterij proprietatem reuocauit, et adiudicari Monasterio a praefato Duce Illustrissimo procurauit Anno Dni 1328. quem etiam ad petitionem Reuerendmi D. Mathiae Abbatis confirmauit Serenmus Casimirus Rex Anno Dni 1363. Huius etiam D. Abbatis vna cum Conuentu suo acclinatus Rex precibus dedit libertatem Incolis de Beszyce decem annorum, eosque absoluit ab omnibus solutionibus, exactionibus, angarijs et perangarijs, et quibuslibet impedimentis et incommodis. Anno Dni 1325 Hoc etiam Abbate praesidente. Magnificus D. Paulus Bogorien, donauit Monasterio nostro quod vocat. S. Floriani, decimam manipularem in villa Skotniki dicta, post araturas suorum Cmetonum temporibus perpetuis Anno Dni 1324.

V. Abbas
Reuerendissimus D. Guilelmus

Defuncto Rdmo Dno Joanni, successit Rdmus D. Guilelmus. Hic videns, quod pratum dictum Krakowiec apud villam Kobcin iacens, a Serenmo Rege Casimiro dicto Magno fuerit occupatum, adijt eum Sendomiriæ manentem, rogans quatenus illud vti proprium Monasterio restituatur. Annuit pius Rex precibus iustis, illudque reddi iussit Ano Dni 1338. Huic etiam Dno Abbati exosæ factæ multæ et diversæ contentiones, quæ erant ex antiquo inter Conuentum et hæredes de Tylkowice, ratione syluæ quæ iacet iuxta hæredes Dni Kielbonis ex vnâ parte, et inter villam dictam Dobrzechow, laborauit omnibus viribus quatenus eas sopiret. Itaque causa ad Judicium Serenmi Regis, et D. Pauli Judicis Sendomirien. delata, prædicta sylua Dno Abbati cum Conuentu suo æuiternè adiudicatur, anno quo supra. Coram eodem Judicio obtinuit partem hæreditatis in Tylkowice, vltra Wislok ab hæredibus de ibidem vulgo appellatis Tylconibus, ita quod vltra dictum fluuium nihil penitus habebunt. Erat tunc Annus Dni 1341. Eodem Judicio Sendomiriensi adiudicante, acquisiuit campum dictum Podskala, et piscinam vnam in fluuio dicto Dobrzechowa ab hæredibus de Radoband Kielbone et Pascone Ano Dni 1342. Circa eum annum Janislaus Archiepiscopus Gnesnen. extrema senectute consumptus accepit Successorem Illmum Jaroslaum Skotnicium de familia nostrorũ Fundatorum, filium D. Petri de Bogoria Palatini Cracouiensis. Hic videns miserabilem casum Abbatiæ Coprinnicen. quam fundauerant Patres sui, eumque ægre ferens impensis suis, muro lapideo, totum in circuitu Cœnobiũ cinxit, de intus vero, quicquid lateritij operis est extruxit. Et vt celerius muri possent ex-

cui impetrat a Serenmo Casimiro Magno Rege Poloniae Civibus Comun-
censibus, et Cmetonibus in Pielaskov. Niekisiatka Zdanov, Sosnicsany.
Kobcin. Lukomiec (nota) et Smieszyca habitantibus libertatem ab omnibus
laboribus angariis, et quibuslibet vexationibus perpetuis temporibus dura-
turam Anō Dni 1346, quae tamen libertas posterorum violentia irrita fa-
cta est. Idem Bibliorum textum in tribus magnis codicibus pergameneis insi-
gniter scribi curavit, calices et ornamenta in sacra ministeria Ecclesiae ne-
cessaria, pecuniam in sumptus aedificiorum liberaliter donavit. Adeo domum
hanc dilexit, ut semper in optione habens in ea sepeliri, mauseolum ipse
sibi in muro Ecclae ante maius altare ad dexteram versus Orientem stanti-
bus fecerit excidi, sed cura sepulturae suae circa viventes relicta, quod
optaverat non est assecutus. Nam nimio senio confectus, insuper potentia
visiva destitutus. Archiepiscopatum Anō Dni 1272 resignavit et suffici-
enter provisus in Landense Monasterium Ordinis nostri secessit, ac bienni-
um ibi exegit. Deinde pertaesus Monasterii Calissium commigravit, ubi
intra vertentem annum vita excessit, et Gnesnae ~~quam~~ in sua quam rexerat
Ecclesia insigniter tumulatus est. Fertur autem mandasse moriens idem Il-
lmus D. Jaroslaus ut cadaver suum non ostio, sed perfuso pariete in Basili-
cam sepeliendum inferretur, eo quod non rite, neque ordine Archiepiscopum se
factum esse diceret. Nota humilitatem in modernis Praesulibus rarissimam.
Permultum hic Archiepiscopatum amplificavit et ordinavit. Nam Lovicium

Opatovicum

Spatovicum, Vneoviam arces condidit et Camemecum: aulas quoque Archiepiscopales Gresnae, Zenciciae, Veluni et Calissij construxit. Lovicienses reditus primus ita auxit, ut cum antea censu duas marcas non excederent tunc ad octingentas pervenirent. Aedificavit etiam templa Gresnae, Calissij, Curcloviae, Spatovecij et Vneoviae, Patribus Benedictinis condidit, ac Tinecensis Abbatis iurisdictioni illud subdidit. Memorabile de eo illud refertur, quod cum iuvenis adhuc Bononien. Academiae Rector esset, Bononiâ authoritate sua transtulerit Academiam, propter Anglum quendam Scholasticum, a magistratu urbis capite plexum, nec prius eam restituit, donec pro caede Angli satisfactum esset. Fuit verò vir multae consilij autoritate et maturitate praeditus, et legum scientiâ clarus, unde ipsius operâ Statuta Polonica Serenmi Casimiri Regis condita sunt, quae in hodiernum usque diem in Judicijs practicantur. Eratque domus Bogoriorum tunc florentissima, gloria et divitijs cumulata, et plurimis honorata praerogativis, usque ad Dnum Paulum Bogorien. qui Pasicho est cognominatus. Hic libertinus tempore Serenmi Vladislai secundi Regis Poloniae, ex Lituaniae Ducatu in Regnum assumpti, et Jagello appellati multas in superfluitatibus possessiones consumpsit, finemque vitae suae sortitus est circa Annum Dni 1390. Et ex tunc dicta familia, quae semper habuit viros tractabiles, et ad humanitatis officia pronos, notabiliter decrevit.

VI. Abbas

VI Abbas
Reuerendissimus D. Paulus

Hic Reverendmus D. Paulus inter annum Dni 1342 et 1360 praefuit, de quo nil memorabile traditur, nisi quod Antiphonarium librum Choralem in pargameno scribi curaverit, qui finitus Ao Dni 1359 usque hodie est in usu Chori, solus dans testimonium regiminis praedicti Dni Abbatis. Illud sane silentio non praetereundum, quod Anno Dni 1345 apud Cracouiam accidit. Nam cum conscelerati homines, sacrilega cupiditate adducti, Sanctissimum Corpus Christi, cum pixide sua e templo Omnium Sanctorum memoria dicato suffurati essent, atque eandem pixidem non auream ut crediderunt, sed aream inauratam esse comperissent apud Bulalum sive Bawolum pagum suburbanum in cenosam paludem illam impie et irreverenter abiecerunt. Mox locus ignibus crebris, atque facibus, dies noctesque aliquot perpetes collustratus est, id miraculum cum ad Episcopum perlatum esset, neque causa eius pateret post indictum triduanum ieiunium. Episcopus eo cum solenni pompa Sacerdotum et supplicationibus profectus est, repertumque Sanctissimum corpus ingenti cum veneratione, eo unde sublatum erat retulit. In eo vero loco, ubi id repertum est Serenissimus Rex Casimirus magnus in sequenti anno augustum templum, titulo Corporis Christi, de coctis lateribus aedificavit. Qui etiamsi

multos sum-

multos sumptus in aedificandis templis et Monasterijs expenderet, parvam tamen ab Hystoricis laudem habet, eo quòd minus continenter viveret, imò etiam ad tantam obstinationem venerat, ut monentem se unum de Vicarijs Basilicae Cracovien, nomine Patrem Martinum cognomento Bariscam in profluentem Istulae demergi iuberet. Unum addam quod nobis scitu est necessarium, Bodena cuiusdam nomine Rodiciana captus pulchritudine, ut eam in loco legitimae uxoris habere posset, promisit ei verbis conceptis fidem matrimonij, interveniente Dnô Abbate Tinecensi thiara ornato, quem mulier Episcopum Cracovien esse credidit, Sed eam deinde, cum calvam et scabiosam esse comperisset eiecit, et Iudeae cuiusdam Hester nomine consuetudine usus est, de qua Zemiram et Pelcam filios suscepit. Pelca nondum adultus obijt. Zemira vero in oppido nostro Copriwnicea a populi tumultu occisus est, eò quòd contra libertates Oppidanis concessas agere caeperit, extorquendo vecturas et ad eas praestandas compellendo. Corpus eius ad Monasterium nostrum delatum sepultú est in sacello S. Nicolai Episcopi et Confessoris

VII Abbas
Reuerendissimus D. Matthias

Reverendmô D. Paulo e vivis sublato, electus est in Abbatem Rdmus D. Mathias multum pro Monasterio zelosus. Nam impetravit a praedicto

Serenmo Rege Casimiro magno Privilegiorum tum a Serenmo Lescone Duce tum a Boleslao Pudico concessorum Confirmationem, in qua Serenissimus Rex volens etiam ex sua liberalitate aliquid addere Monasterium nostrum speciali devotione et gratia prosequens ob salutem animae Praedecessoris sui, et ob reverentiam Gloriosae Virginis Mariae et S. Floriani Martyris Patronae et Patroni eiusdem Monasterij, Civitates et Villas eius de novo in ius Theutonicum de Polonico transtulit, inter quas addidit Gniezdowice, quam inquit habent pro Kości no, ubi nota Kościno non Kościa datum fuisse a Fundatore, sed per commutationem pro Gniezdowice est alienatum. Item addit Piissimus Rex, et confirmat Sosniczany, item circa Dobrzeszow Sosnina et Wysoka, circa verò Wietrzno. Xiązątka et Zboyska cum omnibus pertinentijs suis. Vide quam multas iam addit novas villas a DD. Abbatibus Praedecessoribus acquisitas, quae quomodo ad Monasterium venerint, nullum hac de re est in Archivio testimonium. Praedictus D. Abbas Matthias, fecit etiam concordiam cum haeredibus de Bożegoda ru. Dnô videlicet Alberto et Jacobo, ratione campi et rubetorum in Rzeki siatka, qui campus et rubeta Dnô Abbati et Conventui suo sunt adiudicata Anô Dni 1362. Item etiam pratum in Szewce situm, a Nobili D. Petro haerede de Gorzyczany emit pro octo marcis Anô Dni 1366. Anno verò sequenti emit domum Sendomiriae, ab Honesto Joanne Lipardi Cive Sendomirień pro 18 marcis

pro octodecem marcis in platea S. Petri, ex qua sola custodia debebatur Civitati. Altero anno emit macellum Sendomiriae, ab Honesto Joanne Hengest Cive Sendomirien, quod situm est in acie ab Ecclesia S. Mariae Magdalenae, inter macella transeunti a sinistris pro sedecem marcis. Huic etiam adiudicatum est pratum in Smieszyca, vulgariter dictum Babdziovonka per Judicium Sendomiriense Anno Dni 1369. Eo tempore nescitur quo spiritu inductus Serenmus Rex Casimirus magnus, fecit commutationem cum D. Abbate Coprinnicen dans illi pro Oppido Jasiel et Putaszow duas itidem villas Plonie videlicet ac Lukoniec, quas a Dno Bernardo Abbate et Conventu Andreovien commutationis titulo, pro alia villa sua dicta Konary se asserebat recepisse liberans Monasterium sed non Cmetones a danda decima Conventui Andreovien, uti ex Privilegio patet in Archivio existente sub Actu Cracoviae Anno Dni 1369. Oppidum quidem a proprietate Monasterij abijt, villae vero non sunt penes Monasterium, in Chronicis antiquis dicitur, quod violenta manu a Rege fuerit ablatum. Emerat etiam alia duo macella Sendomiriae praefatus D. Abbas a Famoso viro Arnoldo Cive Sendomirien pro viginti marcis, quae similiter idem Rex Casimirus non ex demerito culpa Monasterij potentia Regali abstulit, quorum loco praefatus D. Arnoldus cupiens satisfacere Conventui pro accepta pecunia, alia duo macella de-

cella dedit Anno Dni 1371. Denique iste D. Abbas Bystrzycam alienatam, de manu Skarbkonis de Strzeboricze et Staukonis dicti Woncza eruit, pratumque in Sbencze pro quo citatus erat, a Coniuge relicta Dni Petrasij de Goryczany sibi adiudicatum recepit Ano Dni. 1370. Hoc eodem anno Serenissimus Casimirus Rex in Festo Natiuitatis B. Mariæ Virginis venatum in Siradiensi tractu in proximas syluas profectus insequens ceruum labente equo cui insidebat vehementer conquassatus est. Inde Cracouiam rediens in Coprinicense Monasterium delatus octo dies ibi quieuit. Releuatusque aliquantulum, iter Cracouiam prosequutus est, vbi sacris initiatus mysterijs, Nonis Nouembris vitam cum morte commutauit. Magni vero cognomentum solus hic inter Polonorum Principes, non tam virtute bellica et victorijs meruisse videtur, quam operibus magnificis, et plurimarum arcium et oppidorum munitione, et quod omnium summorum pariter et infimorum hominum erga se beneuolentiam, ijsdem, quibus eam collegerat virtutibus, hoc est iustitia, facilitate humilitate elegantia et clementia ad extremum retinuit. Nam ad gloriam quidem plus valent bellicæ virtutes, præsens vero hominum beneuolentia, lenioribus his virtutibus faciliter comparatur

VIII Abbas
Reuerendissimus D. Conradus

Ob ereptum Oppidum Jasiel merore contabescens Rdmus D. Matthias Abbas, nec unum integrum annum post mortem Regis in hac mortali carne transegit, cui suffectus est Rdmus D. Conradus Cracouita, vir in promouendis negotijs ad vtilitatem Monasterij non postremus. Anno Dni 1371. Hic eodem anno, quo in dignitatem Abbatialem euectus est, inter villam Monasterij Wysoka et inter Strzezow Strenui militis Alberti de Strzezow limites fieri procurauit et perfecit in Crastino Natiuitatis B. Mariae Virgin. Et quia hucusq a fundatione Monasterij Fratres defuncti in Cemeterio sepeliebantur, quae sepultura tum ob Cemeterij distantiam, tum ob superuenientes tempestates valde erat incommoda, scripsit Rdmo Dno Thomae Abbati Morimundensi Dnus Abbas, rogans, quatenus concedat facultatem futuris temporibus in ambitu Claustri Fratres defunctos sepeliendi, quam ei misit in pargameno scriptam Ano Dni 1372. Anno sequenti perfecit limites inter villam Dobrzechow et inter Strzezow Nobilis D. Alberti de Strzezow. Huic etiam Dnus Dersco Subdapifer Sendomiriensis, coram Judicio Terrestri, in colloquio Generali tactus conscientia fecit recognitionem. Conuentum Coprinnicensem habere perpetuam participationem in sylua dicta Skrzyppaczowski, etiam extra limites granitiales tam in incisione lignorum quam in fascinis, Oppidum vero Coprinnicen tantum in fascinis Ano Dni 1374. Eodem anno emit sortem in Gnieszowice apud Nobiles DD. Albertum et Nicolaum haeredes in eadem villa, cum sorte sororis eorum pro quingentis marcis. Item fundauit scultetiam in villa Lubla, eamque donauit D. Petro Scheflero, concedens

illi ius

illi ius Theutonicum Aō Dñi 1374. Non poterat sollicitus pro suo Mona-
sterio D. Abbas quiescere, quin omnem diligentiam in reductione ad Monasterium
Oppidi Jasiet per Serenum Casimirum Regem ablati adhiberet. Hanc causam cum
Serenmā Elisabethe Seniori Hungariae et Poloniae Reginae proposuisset, et de sua
suique Monasterij iniuria questus esset, Serenissima Regina cum Serenmō Princi-
pe Ludovico Rege Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, filio suo, commisit hoc negotiū
iudicandum duodecem Baronibus, quibus etiam commissum erat, restituere Oppida
et villas minus iustè per nominatum Regem Casimirum alijs Nobilibus ablatas. Qui
quidem Barones, visis Privilegijs Dñi Abbatis et Monasterij sententiaverunt, decla-
raverunt Oppidum Jasiet ad dictum Abbatem et eius Monasterium eo iure et dominio
prout antiquitùs spectabat, pertinere debere. Sed quia eo Oppido carere non poterat
Regia celsitudo (nota causam) ideo illud pro parte Regia debet recipi.
Abbati vero et Monasterio aliud Oppidum dictum Frysztak cum duabus villis
videlicet Glinnik et Kobyle adiudicaverunt. Actum Cracoviae Aō Dñi 1374.
Nolens volens Dnūs Abbas commutationem suscipere compulsus in eodem Oppido
Frysztak, et duabus villis ei annexis, fundavit Sculteciam, illamque provi-
dis viris Dnō Joanni cum Harbardo simul cum iure Theutonico contulit, as-
stringens eos ad generale bellum in equo tribus marcis valente debere proficisci
vel saltem ut mittant familiarem. Idem Dnūs Abbas liberam reparationem ripa-
rum in fluvio Kopszynianka, incipiens a molendinis suis in Gniesowice usque ad gra-
nities Beszyce a Nobili Consorte relicta Dñi Pacosij una cum filio suo Pa-

scone

scone haeredibus de Skotniki obtinuit. Item campum magnum inter Baczata et Dobrzechow fluvios existentem et mediam partem decimae in Golinka et Strzezow (nam alia media pars ad D. Plebanum Dobrzechowien spectabat) de manibus Dni Woytko haeredis de Cudzecz, et undecem agros ex manibus D. Paschonis haeredis de Wisniowa, qui iacent inter Kozuchow et Markuszowa wola eliberavit. Concessit etiam Generosa Dna relicta Dni Pacosii, et filio eius Paschoni haeredibus de Skotniki aedificare molendinum dictum Tuczman in fluvio Copriunico, cum hac conditione ut nullum damnum inde Monasterio oriatur Item fundavit Scultetiam in villâ Wietrzno, eamque locavit Provido viro Obervino, multasque libertates ei concessit, reservato sibi censu octo scotorum pro Festo S. Martini. Item emit pratum in Gorzyczany quod iacet prope haereditatem nuncupatam Szewce a Nobili viro Joanne pro duodecem marcis Ao Dni 1381 Inter alias villas, quas donaverat Monasterio nostro in prima eius fundatione Magnificus D. Nicolaus Comes de Bogoria numeratur etiam villa dicta Lubzina iacens in montanis, advertens autem Dnus Abbas Conradus villam Ciszyca fore Monasterio commodiorem uti et propiorem, quae erat DD. Pacosii et Nicolai haeredum de ibidem, fecit cum eis commutationem, dando eis nimirum praedictam villam Lubzina cum iurepatronatus in ea existente temporibus perpetuis, et pecuniae marcas quinquaginta pro Ciszyca, quam ab eis recepit, cuius commutationis recognitionem coram Offo Sendomiriensi fecerunt Ao Dni. 1382. Eodem Abbate praesidente Nobilis D. Stycko de Sczeka haeres pro remedio animae suae donavit Monasterio nostro omnem portionem haereditatis suae in villa Krobielice

quod facere consenserunt, Honorabilis D. Marcus Custos Sendomiriensis, unà cum Dnó Sand Castellano Zarnouien, cum pueris suis Ottone de Twor. kowka et filiabus Dni Nicolai de Swirad, nec non Dná Hanka relicta D. Spytkonis et prole sua, et cum pueris D. Gregorij qui vulgo dicebatur Ze. labny, atque omnibus et singulis ad hoc spectantibus. Quod factum est Ano Dni 1382. Eodem anno obijt Serenissimus Ludouicus Hungariæ et Polo- niæ Rex, de quo talia annotauit Dlugossius in libro beneficiorum. No- tandum ait. Quod cum Monasterium Cotriunicense a primaria sua fundatio- ne, habuisset in sua proprietate et dominio Oppidum notabile Bardyiow alias Barrwa, cum tredecem villis in Regno Hungariæ, et tam Oppidum quàm villas usque ad tempora Ludouici Hungariæ et Poloniæ Regis, in pra- ctica et actuali possessione habuisset, uniuersos fructus, reditus et census percipiens integraliter absque impedimento aliquali ex eisdem. Prætatus autem Ludouicus Caroli filius Hungariæ Rex, cum Regnum Poloniæ, morte Casi- miri secundi auunculi sui germani Regis Poloniæ secutâ, adeptus esset, a peruersis instigatoribus persuasus Monasterium Cotriunicense de præfato Op- pido Bardyow cum tredecem villis, sub tempore et regimine Dni Conradi Abba- tis Cotriunicen, cum illud tunc amplius in iuribus conseruare debuerat, maligne spoliauit, nullo iure vel iustitia præmissa, sed potentiam et voluntatem atque ambitionem habens, pro ratione iustitiæ et æquitate. Monasterij autem præfati

Dnus Ab.

Dn̄us Abbas Conradus, tam grande spolium Monasterii sui non ferens, Bu-
dam ad Ludouicum Regem personali se fatigauit, suppliciter Ciuitatis præ-
fatæ Bardyow et tredecem villarum per Regem ablatarum, sibi et Mona-
sterio suo per Regem petens reformari, producens coram Rege Priuilegia, mu-
nimenta et bullas euidentissimas Regum Hungariæ, quibus Oppidum et villæ
præfatæ Coprivnicensi Monasterio donatione perpetua ascribebantur. Rex
vero Ludouicus siue verè siue (vt magis præsumitur) fictè et simulate, in ani-
mo aliud quàm in ore gerens, et Abbati Conrado super sua iniuria conquerenti
benignè pro tempore respondens, Priuilegia et munimenta apud se in thesauro Re-
gio relinquere, et post semestre tempus haberetur. Ludouicus Hungariæ et Po-
loniæ Rex carnis debitum soluens, causam spolii præfati indecisam reliquit
Ab illo ergo tempore, Coprivnicense Monasterium, quo Regnum Poloniæ in dote
et prouentibus nullum habebat ditius neque crassius, in sua notabile parte fu-
it et est mutilatum. Non mirum itaque, si per diuinæ iustitiæ prouidentiam et
ultionem, omnes progenies et soboles præfati Ludouici Regis deleta et extermi-
nata est, qui Ecclesiastica bona suis Regiis profectibus, Dei timore postpo-
sito, usurpabat. In argumentum autem ipsorum quæ scribimus, Abbatis et Fra-
trum Cœnobii relatione edocti, quod extabat sub nostra ætate in Sczawni-
ca, alias in valle S. Mariæ in Regno Hungariæ, et in Scepusiensi districtu
eius Cisterciensis Ordinis, qui Abbatem et Fratres de Coprivnica in familiari-

bus tra-

bus tractatibus certificabat, vidisse se oculis proprijs in aerario Regio in Buda priuilegium Commuicea Cenobij, prefati Oppidi Bardyow, et tredecem villarum donationem continens, et manibus suis attrectasse, animans Abbatem et Fres Commiuncen, atque persuadens, ut pro restitutione bonorum ablatorum, et priuilegij, omnes suas curas et studia impendere non dubitarent. Hucusque verba Dlugossij, quae an veritatem in se contineant, prudenti Lectori iudicandum relinquo. Denique Conradus Abbas facta concordia cum Nobili viro Crystino de Samborzec, super gades et limites inter Szewce et Samborzec a Dno Succamerario Sendomiriensi factos Aō Domini 1384. ex hac luce migrauit. Reliquit calicem argenteum deauratum, titulo sui nominis litteris Capitalibus in circumferentia basis insignitum.

IX Abbas
Reuerendissimus D. Nicolaus Imus

Praedictus Abbas, quamuis vix triennio in Officio Abbatiali manserit notabilia tamen quaedam effecit, nam sortem unam in Swiezyca sitam, a Nobili Dña Widna de Strzewice pro quadringentis marcis comparauit Aō Dni 1385. Alias item tres sortes emit in villa Krobielice, unam apud Nobilem Dnam Sbnaudnam et filium eius Hankam pro sexaginta marcis anno prefato, alteram a Nobili Dnō Joanne Sarede de ibidem pro centum marcis, tertiam a Nobili Dnō Martino et Toma, alijsque Fribus, nec non sorore eorum Gretka, pro alijs

centum

centum marcis anno sequenti acquisiuit. Supplicauit etiam Serenissimo Regi Poloniæ, Wladislao, quatenus commutationem villæ Lubzina pro Ciszyca et emptionem sortis in Swiezyca, donationem quoque sortis in Krobielice, per Nobilem Dnum Stytkonem hæredem de Sczeka factam, autoritate Regia munire dignaretur, quod et effecit Sendomiriæ Anno Dni 1386. Anno sequenti id est 1387. Rdmus Dnus Abbas, emit prata inter villam Szewce et Skotniki atque Sosniczany iacentia, a Nobilibus viris DD. Nicolao et fratre suo quadringentis marcis, quæ ad præfatum Monasterium antiquitùs pertinebat. Nec amplius concessum est plura efficere, nam eodem anno e viuis sublatus est

X Abbas
Reuerendissimus D. Conradus 2dus

Hic in Abbatialem dignitatem erectus, alias possessiones aggregare studuit. Nam primo anno Electionis suæ, emit duas sortes in villa Beszyce pro octuaginta marcis, a Nobili D. Conrado, unà cum Dnâ Margaretha relicta Consorte Dni Kunonis Ciuis Sendomiriensis nepte suâ. Tertiam vero partem eiusdem villæ, pro salute animæ suæ, suorumque prædecessorum prædicti hæredes Monasterio donauerunt Anno Dni 1388. Eodem quoque anno, emit portionem in Krobielice apud Nobilem Suantoslaum Barnyslaso, et Dnum Przybyslaum fratrem eius, filiumque eius Marcum hæredes de Postronna pro sexaginta marcis, quo etiam vendidit villam dictam Lang iacentem prope Cracouiam Rdmo Dno Petro Abbati, et Conuentui Mogilensi, pro septuaginta quinque marcis ac pro dimidia area, quæ sita est in Ciuitate Cracouiensi retro curiam ipsorum, circa domum Sanctimonialium

ctimonialium de Staniątkj, versus Ecclesiam S. Crucis Hospitalis. Et ne temerè villam tam fecundam a Monasterij possessione alienare videretur, emit alias villas videlicet Zrzecin Machnowka Kopytowa Stanowiscze. mediam partem Lubno et mediam partem Lascze cum iurepatronatus in Zrzecin pro octingentis marcis, quas Nobilis vir Pasedo haeres de Bogoria, cupiens remedium animae suae ac suorum praedecessorum et optans vt Conuentus ubi Monasterij Copriuniceensis eo frequentius pro ipso, ac praedecessoribus eius Deum exoraret vendidit perpetuo tenendas et possidendas. Hanc emptionem Serenissimus Rex Vladislaus Jagielo ad petitionem Dni Abbatis confirmauit Aňo Dňi 1390 Idem Dnús Abbas pacificauit quaestionem, quae fuit exorta cum Nobili viro Dno Christino de Samborzec, ratione limitum inter villam Samborzec et Szewce villam Monasterij, per Succamerarium Sendomiriensem factorum. Emit etiam Molendinum dictum Tuczman in fluvio dicto Copriunica, apud Nobilem Dnum virum Pasconem haeredem de Bogoria, pro quinquaginta marcis, et pro agro dicto Niwa, et prata adiacente agris Dni Pasconis in Skotniki prope curiá cuius vocabulum dicitur Szanisżowska Anno Dni 1391. Aliaque plurima dum pro Monasterij vtilitate expedit, eodem anno decessit.

XI Abbas
Reuerendissimus D. Kunko

Reuerendissimus Dnús Kunko siue Jacussius, vix vno atque altero anno Abbatia fruitur, nihilque scitu dignum effecit, nisi quod a Serenissimo Rege

Vladislao

Vladislao Jagellone, ius supremum Theutonicum Oppido Frysztak impetravit temporibus perpetuis duraturum, ubi simul eximuntur Oppidani. Aduocati. Sculteti, et Incolæ uniuersi villarum Dni Abbatis et Conuentûs nostri in districtu Biecensi commorantes, ab omni iurisdictione, et potestate omnium Aduocatorum Regni. Et hoc impetratum est Anô Dni 1392.

XII Abbas
Reuerendissimus D. Strosbertus

Ex quo Abbatiali præeminentia est insignitus Rdmus Dnus Petrus dictus Strosberus Cracouiæ oriundus, statim agere cœpit cum Rdmo Dno Nicolao Abbate Claratumben. ut sibi facultatem tribueret in area Cracouiæ existente, a Prædecessore illius, acquisitâ domum ædificare, quæ seruiret vtilitati Conuentûs nostri. Rem iustam considerans Dnus Abbas Claratumbæ, non solùm domum ædificare permisit, sed etiam Priuilegium super eandem, quod Fribus prædictis Serenissimus Rex Casimirus Anno Dni 1369 contulerat, extradi iussit, quo domus et areæ eorum in Ciuitate Cracouiensi existentes, ab omnibus solutionibus, contributionibus, dationibus, stationibus siue exactionibus præter eas tantum, ad quas aliæ domus vicinæ et areæ eisdem adiacentes obligantur, liberæ sunt pronunciatæ, non obstantibus consuetudinibus et statutis Ciuitatis Cracouiensis. Hæc facultas concessa est Anno Dni 1394. Anno sequenti Nobilis vir Dnus Jacussius dictus Ventris, pro salute animæ suæ et Prædecessorum suorum, nec non pro bono et vtilitate Ecclesiæ et Monasterij Copriunicen. Dno Abbati et Conuentui prædicto inscripsit triginta tres marcas cum octo Scotis Pragen in tota sua portione hæreditatis Krzcin, quæ

illum con

illum concernebat. Hic etiam Dnus Abbas effecit, ut Providus vir Kerstanus dictus Freygut Civis Sendomiriensis restitueret Conventui nostro duo macella carnium in remedium animæ suæ, quæ habuit a Prædecessoribus Dnis Abbatibus sibi obligata, reservato sibi censu ad extrema vitæ suæ tempora. Item Dnus Abbas, citatus per Nobilem Dnum Stanislaum Filium Adæ haeredem de Beszyce, soluit dotalitium Dnæ Agneti, quod se in villa prædicta asserebat habere Ano Dni 1397 Eidem Nobilis Dna Jaroslava relicta Coniux olim Strenui militis Dni Mackonic haeredis de Chroberz, pro salute sua, et Prædecessorum suorum, donavit, et inscripsit quinquaginta marcas pecuniæ, in cuius beneficij compensationem prædictus Dnus Abbas, concessit illi villam Dobrucice usque ad mortem, postquam omnia ipsius tam in pecoribus quam in suppellectili debebant ex toto devolui ad Monasterium nostrum. Idem effecit, ut ferretur decretum per Rdum Dnum Michaëlem Præpositum Monasterij Miechovien, nomine Rdi Dni Nicolai Doctoris Decretorum Decani Ecclesiæ S. Floriani Cracoviæ existentis, et Officialis eiusdem Civitatis, quod iuspatronatus in villa Krzęcin pertineat ad Dnum Abbatem, et Conventum nostrum et de aliis punctis in eodem Decreto contentis Anno Dni 1397. Sub eodem Dno Abbate. Serenissimus Rex Vladislaus Jagielo, attractus optima conversatione Frum Monasterij nostri pro salute animæ Serenissimæ Heduigis Reginæ Poloniæ Consortis suæ, et ob remissionem peccaminum suorum, totalem partē suam Regiam villæ Krzęcin, contulit Monasterio nostro, cum hac conditione, ut singulis ferijs secundis, et ferijs quartis, Missa celebretur pro se et Consorte sua temporibus æternis. Delectat hic ponere verba huius piissimi Regis, quibus

nostrum Mo

nostrum Monasterium commendat. Significamus inquit, universis quibus expedit quòd Monasterium in Coprivnicia Ordinis Cistercien. in Terra nostra Sendomiriensi situm, et religionem in eo, quam Pater luminum in domo sua syderea claritate fulgere constituit, singularis devotionis affectibus contemplantes, cupientesque diem messionis extremæ piis operibus prævenire, et æternorum intuitu, in hac mortali tellure, aliquid de bonis ab Alto nobis creditis seminare, quod cum multiplicato fructu, in æterna beatitudine recolligere valeamus. Igitur pro salute animæ, inclitæ recordationis Heduigis olim Reginæ Poloniæ Consortis nostræ charissimæ etc. Quæ et qualis fuerit hæc Regina, testimonium de ipsius vitâ D. Matthiæ Miechovij audiamus. Sub idem tempus ait anno videlicet 1399 die duodecima Julij Heduigis Regina Poloniæ in Castro Cracoviensi mortua est, et in eadem Ecclesiâ in sinistrâ parte Chori ante Sacrarium, per Regem Vladislaum, 14. Augusti sepulta. Epitaphio apposito. Sidus Polonorum iacet hic Heduigis eorum, Regina nobilis, generosa etc. Hæc fuit facie et moribus venustissima. Hæc in dies Quadragesimæ et Adventûs Dñi, corpus aspero cilicio, et ieiunio domabat. Hæc in egenos profusissima hac suâ instantiâ et curâ Regem Vladislaum ad conficiendum Collegium Psalteristarum in Ecclesia Cracoviensi induxit Psalmos cantantium. Et ad instaurandum atque complendum generale Gymnasium, per Casimirum secundum olim Regem Poloniæ inceptum. Hæc duo altaria in Ecclesia Cracoviensi, unum sub titulo Visitõis B. Mariæ Virgĩs, aliud sub titulo S. Annæ erexit. Hæc Monasterium S. Mariæ in arena extra muros Cracovien. sua vigilia, et inductione sui Coniugis fundavit. Hæc Monasterium Frũm Slavorum, sub titulo Passionis et Crucis Christi, de post Kle

pars cri-

parz erigere caeperat, Haec pecunias et vestes, clenodia et vniversam suppellectilem, in fundationem vniversitatis studij Cracovien, et in relevamen miserabilium personarum, Exequutoribus testamenti commendauit. Legebat autem consuete Testamentum nouum et vetus, vitas Patrum, homilias quatuor Doctorum, libros sermonum et passionalia Sanctorum, libros meditationum et orationum S. Bernardi et S. Ambrosij, libros reuelationum S. Brigittae, et quam plures alios de Latino in Polonicum translatos. Talis ac tanta Regina Frum Coenobiicen orationi commendata est, et pro anima eius simul cum viro dua Missae in septimana quâlibet absolui debent. Sed ad Dnum Abbatem nostrum redeamus. Hic enim Ano Dni 1399 fecit concordiam cum Honesta Dna Swiatoslna, quae post mortem viri sui Sculteiam in Zrzecin coram Judicio Terrestri resignauit. Hic etiam volens augere census Monasterij, emit villam Podleszany pro ducentis marcis a Nobili Dno Pascone haerede de eadem villa, cui etiam vendiderat sculteiã in villa Wietrzno, pro quinquaginta marcis simul ius Theutonicum addens illi Ano Dni 1400. His et alijs feliciter confectis, obijt eodem anno. Fuit vero (sicut Seniorum qui eum nouerant narratione didicimus) tesserum argutissimus lusor, adeoque huic vanitati deditus, vt cum sine pra pudore sine pra infamia vitandâ non auderet in publico ludere, culmine Ecclesiae cum collusoribus conscenso, ibi cum magno feruore tesaras iaciendo, desiderio suo satisfaciebat.

XIII Abbas
Reuerendissimus D. Iacobus Falkowsky

Hic genere Nobilis, de armis quæ Doliua dicuntur. Dn̄o Petro succedens ab eo, et ab aliis Prædecessoribus possessiones Monasterij augmentare, studenti-bus non degener. Accepit enim a Nobili Dn̄o Warsio de Kotzowice, cum Dn̄a Stythka Consorte sua quadraginta marcas pecuniæ, quas ei inscripserant in perpetuum pro salute animarum suarum et Prædecessorum suorum, in quarum recompensam Rdm̄us D. Abbas hæreditatem dictam Krobielice, tradidit eis tenendam usque ad vitæ suæ extrema, reseruata sibi inde decima Anno Dn̄i 1400. Nobilis D. Marcus hæres de Postronna citauerat Rdm̄um D. Abbatem, pro portione hæreditatis Krobielice, qui postquam se præsentasset in Judicium, mutato consilio, eandem portionem dicto Dn̄o Abbati et Conuentui eius, cum omni iure et dominio, nihil pro se et consanguineis suis in ea relinquendo, resignauit in perpetuum Ao Dn̄i 1404. Sub eodem Dn̄o Abbate, alteram portionem in villa Krzcin sibi adiudicatam, donauit Monasterio prædictus Serenissimus Vladislaus Rex dictus Jagielo, faciens iterum mentionem Orationum et Missarum in donatione prima expressarum, quæ vt absoluantur obnixe poscit Ao Dn̄i 1406. Hic idem piissimus Rex speciali deuotionis zelo accensus, omnibus et singulis hominibus, loca deserta, villarum solitudines et alias vastitudines, ac areas ad Monasterium Coprinnicense pertinentes inhabitantibus, dedit libertatem ab omni datione, exactione, ducturis, vecturis, et laboribus Regalibus, concedens Dn̄o Abbati et eius Conuentui facultatem, homines omnigenos locare cum libertatibus, quomodo ipsi visum fuerit, et quanto tempore cupit Ao Dn̄i 1407. Quid poterat obsecro maius concedere? Extat etiam hodie in Archiuio Consulum Oppidi Coprinnicen̄ Priuilegium eiusdem Regis, quod illis concesserat super agros et ius Theutonicum, ipso

die s.

die S. Thomæ, eodem anno. Sub hoc tempus Dnus Abbas emit portionem in Krobielice, a Nobili Dna Heduige, et fratre eius germano Sbyhyekone pro triginta marcis, et procurauit adiudicationem fieri pro Monasterio unius sortis in Jachimowice, de qua citatus erat, a Nobili Dna Catherina Consorte Dni Alberti de Krzczonowice. Hanc portionem vix uno anno possedit, nam necessitate compulsus, vendidit eam pro quadraginta marcis, Nobili Dno viro Turkoni hæredi de Jachimowice. Petitione huius Dni Abbatis inclinatus Serenissimus Rex sæpedictus Vladislaus, concessit in Oppido Coprivnicen forum annuale, id est, nundinas celebrari pro Festo Corporis Christi per octo dies, prohibens Capitaneis, Procuratoribusque suis, ne mercatores et alios homines forum annuale ibidem visitantes, aliquo modo impediant. Idem scripsit lrâs ad Dnum Cristinum Palatinum et Capitaneum Sendomiriensem, et alios Burgrabios, prohibens eis, ne grauarent laboribus subditos nostri Monasterii, sed eos secundum Priuilegia eorum in suis libertatibus conseruarent. Anô Dni 1408. Tanta pietas et beneficentia huius piissimi Regis in nostrum Monasterium, et in alia pia loca summoperè placuit Altissimo, pro qua insigni victoria de rebellibus Cruciferis eum decorauit. Contra quos cum Rex congregata militum multitudine prope Gruneualdum et Tanebricum venisset, et ibi inter fruteta et nemora castra posuisset, manè facto erecto tentorio rei sacræ vacare cœpit. Interim ei nunciatur ab Exploratoribus certatim accurrentibus hostes adesse. Ad extremum veniens Dnus Vitoldus magnus Dux Lithuaniæ, nunciauit hostes in conspectu esse, ni maturetur in imparatos im-

petum da-

petum daturos, nec tamen avelli Rex ab altaribus, donec sacra peragerentur
potuit. Et fuit sanè res in periculo, si hostes aciebus Polonorum nondum instru-
ctis illicò signa intulissent, sed ne id facerent, divinitus impediti sunt, veriti
ne quid fraudis et insidiarum Poloni nemorum opportunitate celarent. Jamque pu-
gnae signum a Rege poscebatur, et singuli bini ternique inter duas acies pro-
currentes cum pari numero hostium manus conserebant, et Rex iam peractis sacris
armatus in aciem prodierat, cum ex hostili acie duo caduceatores progressi,
quod mandata ad Regem a Magistro ferre se significabant, intacti ad Re-
gem deducti sunt. Hortabantur autem Regem in nomine Magistri sui, ne tam
incunctanter, et meticulosè pugnam iniret, et quo incunctantius hoc faceret,
duos gladios strictos et cruentos Regi et Vitoldo obtulêre, ut vel iis adversus
Cruciferos uterentur. Et ne aliquam angustiarum ad explicandos ordines excusa-
tionem necterent, neve inter nemora latitarent, concessurum ipsis Magistrum
esse, plus campestris spatii. Haec tam superba mandata, dum caduceatores
exponunt, interea Cruciferus exercitus, ut fidem dictis ipsorum praestaret, non
modico intervallo retrocessit. Rex placidè ac modestè caduceatoribus respon-
dit. Quamvis armorum satis habeat in exercitu accipere se tamen in Dei
nomine gladios ab hoste contumeliae causà missos atque ita accipere, ut omen
victoriae, quam sibi armorum traditio portendat. Nunquam se quidem a
pace abhorruisse, sed siquidem bellum potius malunt Cruciferi, et sanguinē
Christianum tantopere sitiunt, sperare mansuetudini suae et iustiori causae

divinum

diuinum auxilium allaturum, ac de illis dignas pœnas crudelitatis ac superbiæ expetiturum. Omnem autem eam rem, vnà cum electione campi se diuinæ sapientiæ et iustitiæ committere. Accepti gladij in ærario Regio, in hunc vsque diem asseruantur. Mox. Vladislaus Rex, paucis pro tempore milites cohortatus, canere signa iussit, simulque exercitus omnis patrium pæana concinit. Quid plura? commisso vtrinque tanta vi prælio, vt fragor sonitusque armorum procul exaudiretur, cæsi sunt primores, et reliqua multitudo in fugam acta est. Fugientium terga Poloni prementes, eodem impetu castra iunctis carris atque curribus munita ceperunt, et plures ibi mortales contrucidarunt ita vt inde torrens sanguinis longius profluxisse memoretur. Cæsa feruntur hostium ea die quinquaginta millia, capta ad quatuordecem millia, signa militaria relata vnum et quinquaginta. Nec id mirum cuiquam videri debet. Nam ad centum quadraginta millia hostium fuisse autores habent, quorum castris direptis, magna vis tædarum ad incendia Poloniæ, magna catenarum, funium et compedum ad vinciendos Polonos comparatarum in eis sunt reperta. Erat is dies, quo hæc victoria Polonis a Deo T. O. M. concessa est Idus Julij, quo Diuisio Aplorum Christi repræsentatur vnde etiam inter Festos relatus est. Dum hæc in Castris geruntur, Rdmus Dnus Jacobus Abbas, attentis grauaminibus per stationes et subuectiones Regales alias Podwody, quibus Oppidum Coprzniiceń opprimebatur, cupiensque prouentus inde sibi et Conuentui suo, amplificare, concessit Ciuibus in suburbio Oppi-

bio Oppidi Allodia vulgo Folwarki, dans facultatem eis agros cum ru-
betis ad prædicta allodia secus viam in Krzcin circa lacum dictum Cie-
lechow, et in monte contra Chobrzany reservata sibi inde decima manipula-
ri extirpandi Aňo Dňi 1400. Hoc Privilegium conservatur in Archivio Con-
sulum Oppidi usque in hodiernum diem. Hic idem D. Abbas Scultetias etiam
in cruda radice, in Grodzisko et Stodolina wola locavit et fecit concor-
diam cum Rďo Dňo Christino Canonico S. Floriani ratione decimæ ex vil-
la Kopptowa, pro qua debebat accipere prædictus Dňs Canonicus a subdi-
tis Kopytoviensibus, quotannis novem marcas pecuniæ ad extrema vitæ suæ
tempora. Extat etiam hodie copia recognitionis in Castro Vislicen. factæ, qua
Nobilis Dňs Pasco hæres de Wisniowa, recognoscit se Rdmo Dňo Ja-
cobo Abbati et Conventui suo, villas Pstragowa et Wisniowa in distri-
ctu Sendomiriensi iacentes vendidisse, et perpetuo resignasse, pro ducentis et o-
ctuaginta marcis. Actum in Wislica Aňo Dňi 1410 in die S. Agnetis, sed
forte Monasterium nunquam in usu earum villarum fuit. Hic idem obtinuit Con-
firmationem possessionum et decimarum Monasterij, a Sanctisso Dňo Joanne
XXIII summo Pontifice, quam supra simul cum alijs posuimus, ubi fit mentio
decimæ provenientis ex villa Pstragowa, vix quatuor annos post emptas duas
villas prænominatas elabi passus, et ecce villam Nagnaiow emit pro tre-
centis marcis, a Nobili Dňo Joanne Lganow, item anno sequenti emit vil-
lam Okunin pro ducentis marcis a Nobili Dňo Jacobo hærede de Czer-
nikow At vero Aňo Dňi 1416 strenuus Dňs Albertus de Wamborkow

volens

volens saluti suæ et suorum prædecessorum salubriter et misericorditer providere, ob spem salvationis suæ, et retributionem æternam, partem suæ hæreditatis seu villæ dictæ Karwow totalem Monasterio nostro dedit, et omnimodè temporibus perpetuis assignavit. Eodem anno Dnus Abbas recepit sylvas villæ dictæ Stampniawola, a Nobili Dno Petro de Kozłow tenendas in sexaginta quinque marcis, quoadusque et persolutæ fuerint. Hic idem emit sylvam ad Markuszowa quondam spectantem pro quadraginta octo marcis, a Nobili Dno Derslao hærede de Kozuchow. Item fecit commutationem sortis habitæ in Krzykosy pro sorte in Gnieszowice DD. Nicolai et Joannis hæredum de Skotniki, sub vadio centum marcarum. Non poterat etiam sufferre damnu quod fiebat in bonis Monasterij a vicinis quibuslibet ideo citatâ ad Judicium Sendomiriense, Nobili Dnâ Anna de Miedzygorze obtinuit contra eam decretum, eò quòd perforaverit aggerem sustinentem fluvium fluentem ad Molendinum Pieczaszoviense, ut iterum illum reparare procuret Aô Dni 1418. Reservaverat sibi in ea parte villæ Karwow, quam donaverat Monasterio, Dnus Albertus de Wamborkow labores subditorum suorum usque ad vitæ suæ extrema, qui postquam clausit diem ultimum noluerant labores præstare Monasterio, quapropter Dnus Abbas in Judicio Opatoviensi egit, et obtinuit contra eorum inobedientiam decretum. Postulaverat etiam a prædicto D. Abbate, Nobilis Dnus Gregorius Sitko, facultatem ædificandi de novo Molendinum in villa Bystrzyca, quam non solum ei dedit, sed etiam ei laneum, pratum, arvum et pisciaulam addidit Aô Dni 1418, quo etiam Sculetiam in Sulow, in fluvio dicto Bystrzyca

vendidit

vendidit. Laborioso Dño Jacobo Bydanski pro quinquaginta marcis. Non solùm bona et possessiones Monasterij adaugere studuit, sed etiam ad cultum diuinum crucem argenteam deauratam triginta marcis, item casulam rubram cum cruce margaritis redimita, dalmaticas, cortinam eiusdem coloris panni axameti comparauit. Et bene de Monasterio meritus diem clausit extremum. Aňo Dñi 1419.

XIV Abbas
Reuerendm̃us D. Nicolaus Suchorabskj

Dnũs Nicolaus de Suchorab suscepto regimine non studuit congregare sed potius dispergere congregata, Nam vendidit Sculcetiam in villa Nagnaiow Swiantoslao, et ipsius genero Jasconi pro triginta marcis et agrum iacentem penes agrum Monasterij versus Gnieszowice Paulo Lucsce pro duodecem marcis sub censu anno et decima manipulari Anno Dñi 1420. Sub ipso Curia in Podleszany perijt, vbi septimanatim a Cmetonibus dies vnus laborabatur, quo in loco pro predio sculcetiam recepta pecunia locauit. Jlle tamen coegit per decretum Judicij Nobilem Dñam Annam olim Coniugem Dñi Grzymosij Castellani Sendomiriensis, de Wronow quondam heredis vt emendaret et ordinaret granities inter villam Skrzypaczowice et Oppidum Coprinicense, per ipsam dissipatas sub vadio centum marcarum pecuniae. Ipse recepit medietatem villae dictae Ceszemia, a strenuo milite Dño Pe

tro de

tro de Falkow Judice Terrestri Sendomiriensi in sexaginta marcis, quoad-
usque ei persoluta fuerint. Ei Nobilis Dña Anna de Gora Consors Dñi
Deuslai, resignauit syluam Markuszowa, respectu dotalitij super eandem
habiti, quam vir eius vendiderat Praedecessori suo Dño Jacobo pro quadragin-
ta octo marcis, quae nisi intra triennium essent reddita ex tunc Dñus Abbas
et Conuentus Coprivnicen. ius perpetuum super eam villam haberet, quam obligatio-
nem confirmauit Serenissimus Vladislaus Rex Poloniae. Hic idem Dñus Abbas
confirmauit etiam venditionem sculteciae in Okunin, quam Praedecessor suus
vendiderat pro centum marcis, ad quam addidit duos laneos agri, molendinum,
tabernam, macellum et alia plura Anno Dñi 1424. Item concessit Nobili
viro Joanni dicto Zema de Golembiow gratia seruitiorum suorum sculte-
tiam dictam Zakrzowek noviter fundare in fluvio dicto Bystrzyca, cui
certos agros, duas piscinas, duas tabernas, cum hortis adiunxit Anno Dñi
1424. Eodem anno fecit commutationem, cum Nobili Dño Pascone haerede de
Skorniki, cui dedit perpetuo Molendinum in Piotrowka, pro agris, campis,
et rubetis iacentibus inter Jaczyki et Sosontka. Eodem anno vendidit
Oppidanis agros Skroczyny, et pratum dictum Dluga pro sexdecem marcis,
quod Priuilegium hucusque durat in Oppido, in quo etiam agri dicti Borkj
sunt inserti. Concessit etiam Oppidanis libera pascua in certis locis, quorum
respectu, tenebantur quotannis soluere unum fertonem pro Festo S. Martini ad
coquinam Monasterij. Eodem anno saepenominatus Serenissimus Vladislaus Rex

Poloniae

Poloniæ, concessit in Oppido nostro celebrari nundinas pro Festo Corporis Christi per tres dies, de quibus foralia Dnus Abbas cum Conuentu suo debet exigere. Hic idem piissimus Rex, non contentus iis, quæ munificè contulerat nostro Monasterio incolas villæ Beszyce absoluit ab omnibus solutionibus, exactionibus, angariis ad decursum decem annorum, et vt non respondeant coram Palatino et Castellano Sendomiriensi Anno Dni 1425. Hoc etiam anno D. s Abbas cupiens releuare Ecclesiam in Dobrzechow concessit decimam de omnibus agris curiæ Dobrzechowien, etiam de agris desertis Cmetonum pro eadem curia, item laneum Franconicum integrum, et facultatem piscandi in omnibus fluuiis et paludibus suis, ligna quoque, et robora pro ædificiis et vsu Plebani, in omnibus syluis et mericis excindendi. Concessit etiam duos Hortulanos et duas piscinas in medio villarum Dobrzechow et Sośnina et alia plura. Hoc Priuilegium confirmatum fuit ab Illmo Dno Joanne Amiciano Dei et Apostolicæ sedis gratiâ Episcopo Laodicensi Suffraganeo Cracouiensi, et a Rdmo Dno Joanne Abbate Claratumbeñ et ab Illmo Dno Tomâ tituli S. Martini S. R. E. Cardinali Strigoneñ Patriarcha Constantinop. ad Hungariæ Bohemiæ Poloniæ Regna Aplicâ sedis de latere Legato huic causæ datis et deputatis. Sed a Fratribus antiqua Cronica scribentibus non adeò commendatur, quorum hæc sunt verba. Molendinum in Sulow vendidit, agrum et laneum dictum Krzyczkalaka Clementi cuidam et famulis suis perpetuo in Suburbio Copriniceñ donauit cum conditione, si non seruirent prout consueuerant, ad annui census vnius fertonis tenerentur solutionem. Item

agros in

gros in Borki Civibus Coprinicen vendidit, homo saeculo deditus, rerum prodigus et cui non de congestis cura, sed de dispergendo conquisita opera fuit, qui que facile omnia, quae sui praedecessores coacervauerant consumpsisset, longo famulorum agmine stipatus, (viginti namque vt communiter clientulis ambiebatur) nisi nutu diuino breuiati fuissent dies eius. Qui tamen ad infelicitatem domus huius vndecem annis praesedit, dispersor boni vtilis, nil transmittens ad posteros.

XV. Abbas
Reuerend^mus^ D. Martinus Cracouita

Erant eo tempore in Monasterio nostro Coprinicen ceu duae gentes, nationes duae Fratrum. Theutonum videlicet et Polonorum, qui sibi erant contrarij, nec inuicem vt monet S. Paulus idipsum sentientes. Dum nouus eligendus erat Abbas, hi vnum eligebant, alterum illi. Nam videntes Poloni candidatum a Theutonibus propositum, minus ad Abbatiale munus obeundum idoneum, in Abbatem eum eligere detrectarunt, sed paci potius consulentes quam vtilitati, in sententiam Theutonum manibus et pedibus (vt aiunt) ierunt, propositumque Dnum Martinum Cracouitam a Theutonibus in Abbatem elegerunt, hominem simplicem cuius hac in parte non industriae delatum est sed personae. Sed minorem quam sperabat in Officio Abbatiali consolationem inuenit. Nam quidam Dnus Eustachius dictus Nienstat de armis mediae lunae bicorneae et stellae radiantis, quae vulgo Lelium dicuntur de Monasterio Cricen migrans. Dno Petro Warchek Abbate Andreouien ob non Canonicam Electionem Abbatiam resignante, eandem Abbatiam occupauerat, inde pulsus nitebatur etiam magnis viribus et brachio seculari nixus in Abbatiam Coprinicen ascendere et

dere et Dnũ Martinum Abbatem ex dignitate suâ deijcere, qua de causa magnas et frequentes molestias per immissos satellites ei faciebat. Dnũs Abbas paci potiùs assuetus, quam praelio, perspectam habens Xienstanky ambitionem, vim vi non prae. ce vel precio repellebat, tandem fatigatus et suasu suorum emollitus, Abbatiam quam nec uno integro anno gubernauerat, prouisione in villa Beszyce contentus sponte resignauit, quam tamen Xienstanskius ut optauerat non obtinuit, nam omnes unanimiter Dnũ Jacobum dictum Grzymala elegerunt, eique gubernacula Abbatiae regenda commiserunt. Aõ Dñi 1427.

XVI Abbas
Reuerend^mus D. Iacobus Grzymala

Hic ideo Grzymala appellatus, quia fuit de armis quae simili vocabulo nuncupantur, ob eam solam causam in Abbatialem dignitatem promotus est, (nam nullius fere litteraturae erat) ut Dñi Jacobi de Baranow Capitanei Lanciciẽ, tunc in inferenda vi, et tyrannide exercenda nominatissimi auxilio insolens vis Xienstanky retunderetur. Quod et factum est. Nam post arduos labores, et impensas magnas, per sententiam Serenmi Vladislai Jagielonis Regis Poloniae, instantia et cura Xienstanky, et suae cohortis confusa et detunsa est, per quam simul Dnũs Jacobus in Abbatia confirmatus, ad augendos census Monasterij minus studium impendit. Nam Molendinum quod tunc prae foribus Monasterij extiterat, pro octuaginta marcis vendens ad extraneos transmiserat Aõ Dñi 1427. quo etiam Rdmũs Dnũs Guido Abbas Morimundeñ, concessit facultatem sepeliendi Fres mortuos in ambitu Claustri. Anno sequenti obtinuerunt Pannifices Oppidi Coprinnicensis

Priuilegiũ

74

Privilegium a Serenmo Vladislao Rege, ne aliquis vendat pannum eiusmodi, qualem Oppidani elaborant, tam ad fora septimanalia quàm ad fora annualia Vix abhinc unus annus elapsus est, et ecce Dnus Abbas qui congregare potius debuerat, quàm dispergere Aduocatiam in Frysztak existentem vendidit Nobili Dno Joanni Hevedi et Aduocato in Kolaczyce pro ducentis et quinquaginta marcis, addendo illi tria prata posita circa fluuium Wistok foralia in oppido Frysztak, venationem liberam et incisionem lignorum in syluis Plonastenij et alia plura Ano Dni 1429. Eodem anno vendidit Sculteciam in villa Wietrzno Nobili Dno Jaszkoni, a quo recepit residuum pecuniæ quam debebat Dno Nicolao Sudorabski Abbati pro eadem Scultetia. Inde Ano Dni 1431 confirmauit Priuilegium Sculteti Milion, super Sculteciam in Sulow in fluuio dicto Bystrzyca, quod emerat a Dno Jacobo Bydanski Sculteto de ibidem. Hic idem vendidit pratum dictum Gumienna, positum circa agros minoris Blonie Petro Gospodarczyk Ciui Coprinicensi pro sexdecem marcis pecuniæ, pro quo tenebatur quotannis soluere unum fertonem et duos capones Magistro Culinæ Conuentûs nostri Aô Dni 1434. Hoc Priuilegium usque hodie cernitur in Archiuio Consulum Oppidi Coprinicen. Quo facto eodem anno in Baranow morbo correptus ultimum clausit diem.

XVII Abbas
R'ndmus D. Nicolaus Trzebinsky

Non multa testimonia de hoc Dno Nicolao habentur. Hic tamen confirmauit Pri.

uit Privilegium emptionis, medietatis Sculteciæ villæ Bystrzyca, quam eme-
vat Nobilis Petrus Mazek pro cuius confirmatione laboravit Nobilis
Martinus Mazek filius eius, quod et obtinuit. Anno Dni 1434. Dnica
Lætare ut est videre in libro Actorum Sculteciarum Rndmi Dni Micha-
elis Abbatis, folio 30. Eodem anno, fecit laudum contra Cives Copri-
uniceses provocantes sese ad alia fora, in præiudicium iurium et liberta-
tum ac Privilegiorum sibi a Regibus concessorum ut quicunque alium
evocare ad aliud Judicium, excepto Consulum ac Scabinorum et sua Cu-
riæ præsumpserit, vadio decem marcarum pecuniæ succumberet. In hac co-
pia additur illi hoc nomen. Magister Nicolaus Abbas. Hoc eodem
que anno effecit, ut Dnus Nicolaus et Fres eius germani filii Dni
Derslai hæredis de Wronow recognoscerent in Judicio Sendomiriensi, quod
borram Skrzytaczouien in qua alias libertatem Monasterium habuit li-
gna scindendi, Dno Abbati et Conventui resignaverint quæ iacet secus vi-
am tendentem in Beszyce circa fluvium antiquum Copriunica, incipiendo
a monticulo alias narożnice usque ad parietem villæ Skwirzowa.
Hanc recognitionem Dnus Abbas procuravit in Acta Sendomiriensia induci
eodem anno, quæ post centum annos postmodum extracta fuit, sub Rndmo
Dno Michaele Abbate. Hoc etiam anno obijt Serenmus Rex Jagielo, qui
contulerat Monasterio nostro villam Krzcin cum obligatione duarum Missa-
rum. Obijt autem Grodeci in Russia pridie Calendas Junij, cum regnas-

set duo

set duo de quinquaginta annis et tres fere menses. Haec in laudem eius habet Martinus Cromerus Hystoriographus Poloniae. Tanta ait fuit libertate, ut non modo fiscum exhauriret, verum etiam magnam partem regiarum possessionum etiam immerentibus, ac tota interdum singulis hominibus territoria donaret sic, ut quodam tempore Martinus quintus Pontifex Maximus prodigalitatem eius inhibendam sibi esse duceret, dato ad Archiepiscopum Leopoliensem mandato, ut donationes eius rescinderet. Basilicas Chelmensem atque Kiioviensem in Russia instituit et Episcopis attribuit Monasterium Lublini Divae Brigittae nomine condidit. In Casimiriensem vero Cracoviae vicinam paraeciam Canonicos Divi Augustini institutum Professos induxit. Gnesnense. Sendomiriense et Vislicense templa, Graeca pictura decoravit, in peregrinos Hospitalis et munificus. Nullum quamvis exiguum munus aspernabatur, nec eos qui donavant irremuneratos dimittebat. Aliquid petentibus a se, fere dimidium eius quod petissent largiebatur. Offensarum immemor, ad supplicia de sontibus lentus: cultui divino apprime deditus, ieiuniorum diebus pane et aqua ferè utebatur Abstemius in omni vita sua, nec nisi potu aquae usus, a pomis ita abhorrebat ut ne odorem quidem illorum ferret. Corpus eius magna pompa Cracoviam relatum, et intra mensem in Basilica. Cracoviensi, frequenti procerum ac Nobilitatis concursu, funus celebratũ est Succesit ei in Regnum Vladislaus filius eius maior natu. Fere cum doc

pissimo

piissimo Rege, mortua est simplicitas et zelus divini cultus in Abbati-bus Monasterij nostri, et extulit cornua foeda ambitio, quae hucusque erumpere non fuit ausa, cum maximo detrimento Regularis disciplinae, possessionumque Monasterij.

Pr Petrus Kulka Antiabbas.

In tantum ad hoc usque tempus exosi erant omnibus ij qui necis Divi Stanislai Episcopi Cracoviensis causa extiterant ut illis insigne eiusmodi quod bubalum praeseferret et in medio crucem caeruleam contineret habentibus Bolesciorum nomen ab omnibus inderetur ut pote qui fuerant posteri satellitum Boleslai Regis Occisoris Sancti Antistitis. Ex hac domo et familia erat quidam Petrus cognomento Kulka, ex patre Paulo Institore Ciue Cracovien. divite quidem generatione sed avara. Hic ex Abbatia Ciricen. (quam post discessum Nienstampff occupaverat) turpiter pulsus, per promotionem Illmi Dni Alberti Archiepiscopi Gnesnen. (qui familiam Bolesciorum Jastrzebiec vocari voluit, eo quod esset de domo eorum) et Dni Derslai nepotis ipsius pro tunc Capitanei Sendomiriensis. Abbatiam hanc subintroivit vacantem. Vacaverat enim ob tardiorem adventum Rndmi Dni Dominici Claraetumben. Abbatis et Commissarij, qui Electioni praesidere debebat. Jam tunc creverat numerus Polonorum Fratrum in Monasterio. Hi susceperunt Petrum praedictum in Abbatem cum hac conditione, ut inter eos bona Monasterij partiretur. Theutones eiusmodi electioni nullatenus acquiescere volebant, habentes exosum semper Petrum et contemptum sui, ut pote qui erant domus seniores aegre ferentes, et contraria meditantes

tantes. Aduenit interim Rndmus Dnus Dominicus Abbas Claræ tumbæ et Commissarius, secumque duxit Assessorem Rdum Magistrum Jacobum de Paradiso, Sacræ Theologiæ Professorem. Hi factis Polonorum Fratrum de partialitate cognitis, suaserunt Theutonibus, ut pote numero potioribus, et Zelo maiori de plantanda observantia regulari feruentibus, (nam eius neglectus Monasterium infamem reddiderat) quatenus eligerent in Abbatem Dnum Nicolaum Grotz Cracovien. Monachum Monasterij Claræ tumbæ. Fecerunt sic, itumque est pro electo, venit, et per Rndmum Dnum Commissarium Abbas est confirmatus. Offendit hæc Electio Fres Polonos, qui videntes non secundum sua vota res procedere conspirarunt in vnum, et brachio seculari adiuti, iurisdictionem exercere non permiserunt, immo Dnum Commissarium simul cum electo D. Abbate eiecerunt, quem plures sunt secuti et Cœnobia circumuicina, domosque extraneorum incoluerunt hinc inde dispersi. Intentus vero guerra feruescente a Polonis prævalentibus. Theutones ergastulis carceralibus sunt reclusi, alij aliter macerati, et funibus ad colla iniectis tracti, et parum abfuit, quin plures aquis suffocati fuissent, nisi excessus furiæ in publicum venisset. Talia multoque abominabiliora intus dum fiunt, foris Abbas Claræ tumbæ pro viribus ad sedandam flammam conspirationis agebat. Sigillum etiam Conuentuale tunc de Monasterio sublatum, in manibus extraneorum seruatum est (et ut verum non taceamus) apud Jacobum dictum Kostysa villanu in Wysoka

amplius

amplius quam medio anno fuit. Hac omnia fiebant in favorem Petri, qui brachium saeculare pecunia conduxerat (erat enim proprietarius usque ad obitum) et plurima sibi adhaerentibus promiserat. Rdmus Dnus Commissarius confugit ad Illmum Dnum Sbigneum Episcopum Cracoviensem rogans quatenus ipsius auxilio electus Dnus Nicolaus in Abbatiam reducatur, quod volens efficere utramque partem pro die assignata ad suum Judicium citat, et ut se praesentet mandat. At cum dies assignata venisset Petrus cum suis comparere contempsit, cuius contumacia permotus Illmus Dnus Episcopus, eius obedientia subtrahens universos in omnes homines Abbati Coprivnicensi subiectos. Interdicti sententiam, quae non pauco tempore est servata, promulgavit. Appellatum est ab hac sententia ad sacrum Concilium, quod tunc celebrabatur Basiliense missis ad illud Procuratoribus Mathia de Raczno et Nicolao Adolpho causidicis peritissimis, qui tamen parum ibi effecerunt. Misit interim Dnus Episcopus quosdam ex suis, per quos cupiebat optatam pacem facere, contentionibusque finem facere, sed ab introitu Monasterij sunt repulsi. Rursus causa ad Patrem Monasterij est devoluta iterum ad compositionem partium per certos arbitros remissa, hoc solum commodi habuit, quod in concertationibus inutilibus multum temporis est consumptum. Ad has lites Rdmus Dnus Nicolaus Grod aere mutuato impensas faciens, multam et gravem debitorum summam contraxit, in largitionibus effusior Petro, qui astu et mendacijs pascebat suos. Sed cognita eius astutia pe

tia desponderunt animos ab eo, unde contigit fieri alienos a Petro, qui ei suum patrocinium praestare promiserant. Cupiens vero quosdam ex potentibus suae causae promotores habere. Dno Joanni de Czyzow Castellano Cracouiensi, qui nuper fuerat Regni Gubernator, et Dno Derslao de Rytwiany Capitaneo Sendomiriensi, centenas singulis marcas pecuniae donauit et nonnullos alios aeque conduxit. Sed iustus Dnus Deus, iustiori parti adesse dignatus est. Nam praedicti Dni. Dni Nicolai Grots electionem Canonicam esse cernentes, lras suas ad inclytum Vladislaum iuniorem Regem Poloniae, qui tunc in Castris circa Nandoralbense Castrum aduersus Turcas conflicturus morabatur, direxerunt eumque mediante Dno Petro de Sczekocin Vicecancellario Regni, quem pecunia flectere non omiserunt, precati sunt, quatenus Dno Nicolao in sua institutione aduersus Petrum ex aduerso obsistentem, nec quicquam iuris ad Abbatialem dignitatem habentem, patrocinari dignaretur. Rex de Canonica Electione Dni Nicolai edoctus, et humanitatem illius religiosam commendatam habens, Petri vero intractabilitatem iam dudum cognitam habens, Dnum Nicolaum in Abbatem designauit, Petrum vero ad petitionem Dni Vicecancellarij ea abiudicauit, assignans ei prouisionem ex villa Monasterij dictâ Dobrucice. Quâ sententia Serenissimus Rex, litem quae septennio varie fuit ventilata et Dnum Nicolaum Grots duorum prope millium marcarum debitorem effecerat diremit et extinxit, hi vero cum sortibus inaequalibus ad propria remearunt. Interim

tamen

tamen dum haec in Vngaria aguntur, factiosorum Fratrum pars a suo Petro frustrata, alium id est Paulum de Lipno sibi in Abbatem praefecit, hominem litteratum quidem, sed vtinam etiam disciplinatum. Nam opipare quidem epulatus, velut erugo residuum comedit locusta, mactans animal omne ex praedijs omnibus ita, vt nec vnum quidem superesset, fiebatque item a saecularibus quicunque poterant aliquod praedium inuadere et praeoccupare. Sed postquam rumor de aduentu Rndi. Dni Nicolai Abbatis ad aures illius peruenerat spontaneo sese exilio damnans in Sulouien. Monasterio, post tempus aliquod peractum, sub Rndmo Dno Matthia, Abbate subita morte extinctus est. Nienstampfius quoque post annos, tres trienali hydropis morbo debilitatus, cunctis exosus excessit e vita. Petrus etiam videns se non posse praeualere, in gratiam se Dni Nicolai insinuare omnibus modis laborauit, qui tamen tempore regiminis sui nihil vtile Monasterio effecit. Nam vendidit quandam aream in Oppido, pro duabus sexagenis Stanislao Buchba ex qua vnum grossum ratione censûs annui pro Festo S. Martini soluere Monasterio tenebatur Anô Dni 1442. Eodem etiam anno commutauit Cmetones in Frysztak et Glinnik, pro Cmetonibus in Kobyle, quos dedit Dnô Joanni Aduocato in Frysztak temporibus aeternis. Fecit etiam commutationem Monasterio minus vtilem. Nam villam Nieczeca vẽdidit Dnô Lukasio haeredi de Stupca, pro portione in Krobielice et centum decem marcis pecuniae. Anô Dni 1443.

Reueren-

XVIII Abbas
Reuerend.mus D. Nicolaus Groth,

Annus quo Rdmus Dnus Nicolaus accepit pacificam possessionem bonorum Abbatiæ nostræ erat 1443. Qua dignitate decoratus, sibi contrarios coercere, Fres dispersos ob dissensionum tempestatem colligere, eosque benigne excipere studuit. Studuit pro viribus disciplinam collapsã restaurare, animosque Frum Polonorum contra Theutones exacerbatos suavi verborum exhortatione lenire. Et quamvis se omnibus affabilem exhiberet, memor tamen se fuisse a Theutonibus electum, eosque pro sua personâ multa passos, eis Officia Monasterij distribuit, unde factum est quod Polonis appissent fieri superiores. Dni Abbatis maxima cura de animis feris mitigandis, suavibus moribus conquirendis, ac de religione reformanda quæ iam non parum fuerat labefactata. Et quamvis Theutones erant crudis imbuti moribus, quos sola mors duntaxat corrigere, in vitâ vero valuit emendare nemo, sciebat tamen verus Pastor fieri curvus et Auriga Israel, unumquemque supportando, quosdam pro temporis opportunitate monendo et corrigendo. Vidisses o Lector, ut religio semel collapsa, quam vix aut nunquam credebant posse reformari, favente gratiâ Conditoris succedebat prosperè, quamvis multi è Theutonibus protervuiores Polonis inveniebantur in quos tamen sine dissimulatione animaduertebatur. Erat vero Dnus Nicolaus Groth cum Abbatialem dignitatem assumpsisset, quam septem annis retinuit, persona eleganti, statura

mediocris

mediocris litteratura competentis, idioma Polonicum parum callens exemplo vitæ potius, quàm verbo doctrinæ subditos erudiens, pauper Abbas usque ad obitum in cuius manu nummus nunquam incaluit, quin illum porrigeret Creditori. Adeo occasione litis pranarratæ extiterat obligatus, ut etiam cogeretur Monstrantiam alienare, Advocatiam Frystacen in manu Laicorum dilatare et ampliare, Sculteciæ in Bakrzow undecem laneos vendere. Monachos etiam præsertim mediocres cum iunioribus panno rudiori Cermunicen vestire. Vendidit item Sculteciam in hæreditate Rudnik et Krzcisyn Nobili Dño Jacusio Zema, et Successoribus eius pro sexagita duabus marcis pecuniæ. Item agros, prædium et pratum iacens prope Molendinum dictum Tuczman Dño Stanislao de Odmuchow Procuratori suo. Ille cum magno sumptu procuravit fieri limites inter villam Monasterij Bystrzyca et Kielczowice Dñi Joannis de ibidem Año Dñi 1445. Item fecit concordiam cum Nobilibus Dñis Petro de Tulovow et Petro de Kamien. hæredibus, quatenus possit reparare fluvium, qui currit per illorum prata ad hæreditatem Monasterij Karwow, incipiendo ab aggere piscinæ penes villam Kamien. Celebrabatur eius temporibus universale Concilium Basiliense ut iam supra memoravimus, hanc opportunam occasionem elabi frustra non est passus, sed ad illud proficiscens, obtinuit perpetuam facultatem Abbatibus Monasterij nostri uti Pontificalibus, benedicere ornamenta Sacerdotalia, quàm facilius ex ipso tenore verborum advertere est, qui sic se habet: Sacrosancta Generalis

neralis Synodus Basiliensis, in Spiritu Sancto legittimè congregata univer-
salem Ecclesiam repræsentans, dilecto Ecclesiæ Filijs, Nicolao Abbati, et
Conventui Monasterij Coprivnicen. Cistercien. Ordinis Cracovien. Diœcesis.
Salutem et omnipotentis Dei benedictionem. Devotionis repræsentans et fi-
dei, quam ad Nos et universalem Ecclesiam geritis exposcit integritas,
religionisque vestræ promeretur honestas, ut tam Vos quam Monasterium ve-
strum, quod ut accepimus, inter cætera partium illarum Monasteria, nota-
bile plurimum et insigne existit dignis honoribus attollamus. Hinc est quòd
Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati ut tu Abbas et Suc-
cessores tui, qui pro tempore dicti Monasterij Abbates fuerint, mitra et ali-
is Pontificalibus insignijs liberè uti, nec non in dicto et alijs ab eodem de-
pendentibus, et eidem dependentibus subiectis Monasterijs sive Prioratibus
ad vos communiter vel divisim pertinentibus, quamvis vobis pleno iure
non subsint, benedictionem solennem post Missarum. Vesperorum et Matuti-
norum solennia dummodo in benedictione huiusmodi aliquis Antistes vel
Sedis Aplicæ Legatus præsens non fuerit elargiri, vestes etiam et alia
ornamenta Sacerdotalia, pro usu duntaxat dicti vestri Monasterij Claræ pro-
vinciæ benedicere possitis, felicis recordationis Alexandri Papæ Quinti
quæ incipit Abbates, et alijs quibuscunque Aplicis in contrarium editis
Constitutionibus nequaquam obstantibus, tibi Nicolao, et eisdem Succesro-
ribus tuis Abbatibus, authoritate universalis Ecclesiæ, de speciali gratia
tenore

tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei et universalis Ecclesiæ se noverit incursurum. Datum Basileæ XIII. Calend. Junij Anô Nativitatis Dñi Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo Septimo. Ad ipsius etiam petitionem Illmus Dnus Zbigneus Episcopus Cracoviensis, concessit Ecclesiæ Monasterij et S. Leonardi extra muros ut omnes quicunque in eis altaria visitarent lucrarentur indulgentiam quadraginta dies. Ad has Illmi Dni. Dnus Vincentius Archiepiscopus Gnesneñ. Dnus Vladislaus Episcopus Vladislavieñ. Dnus Paulus Ploceñ. Dnus Joannes Lubusensis. Dnus Petrus Premislieñ. Dnus Andreas Posnanieñ. Dnus Georgius Laudaneñ. Dnus Nicolaus Premislieñ. Dnus Joannes Cracovieñ Episcopi, singuli itidem quadraginta dies indulgentiarum authoritate suâ addiderunt. Eidem Dnô Abbati Illmus Dnus Bernardus SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis Aqueñ authoritate Synodi Basilieñ concessit, ut extra septa Monasterij cum Tribus pro negotijs Monasterij discedens, possit vesci carnibus his diebus quibus alijs Christifidelibus permissum est. Datum Basileæ Anô Dñi 1447. Nona Maij. Extat etiam Privilegium eius in Archivio Consulum Oppidi, quod dederat super avum et pratum Jadwatkowka de quo quia contentio orta erat inter Communitatem et Nicolaum Kudaß, propterea illud adiudicavit Communitati Feria quarta post Octavas Corporis Christi Anô Dñi 1448. Celebra

batur eti.

batur etiam his temporibus Capitulum Generale apud Cistercium, cupiens accipere consilium et auxilium a Dnis Abbatibus illic congregatis, contulit se illuc obtinuitque talem definitionem, ut sumptibus Ordinis defendantur Privilegia, libertates, ac alia iura Monasterio nostro concessa Anno Dni 1450, quo etiam anno SSmus Dnus Nicolaus Papa, concessit Jubileum omnibus personis utriusque sexus, saecularibus et Religiosis Ordinis nostri, quod publicavit Illmus Dnus Abbas Cistercij 14. Septembris. Eodem similiter anno Dnus Abbas commutavit medium laneum in Jachimowice pro uno ibidem iacente penes campos villae Strączkow, cum Dno Laurentio de Zbigniewice. Cumque septem annos in Abbatiae officio exegisset Sacramentis Ecclesiasticis ritè munitus, hepatis colica et caummate febrili suffocatus, obijt in Anno Jubileo qui fuit 1450 Feria quarta in die S. Catherinae, restitutae religionis pia relinquens monimenta.

XIX Abbas & Cōmissarius Reuerend^mus D. Petrus Kulka

Reverendmo Dno Nicolao Groß Abbate defuncto, antiquae ambitionis ardor in corde Dni Petri dicti Kulka reaccenditur, quo urente in dignitatem Abbatialem, quibus posset modis ascendere, meditatur. Et primum Seniores domus conveniens, impietatem, parcitatem, et universa vitia pro quibus nuper fuerat reprobatus abnegat, pietatem vero, liberalitatem institutae religionis observantiam se custoditurum pollicetur, et omnia pro voto eorum servaturum, insuper officia in singulos eorum se distributurum repromittit

Pollicitati.

Pollicitationibus vanis illecti vafra vulpecula fidem dederunt, eumque in Abbatem suum se electuros pronunciauerunt, dummodo ea quae promisit sine vlla dubitatione adimpleat. Promissum stetit ab vtrinque. Sed Dnus Petrus metuens, ne Seniores animum et voluntatem mutates eum iterum reijcerent et ne animi iuniorum Frum facta conspirationis nescij, a quoquam alio flecterentur. Dnum Joannem de Czyzow, de quo memorauimus, et Dnum Joannem de Krztwiany Capitaneum Sendomirien. pecunia corruptos induxit, quatenus ad Monasterium venientes suaui verborum eloquentia animos Frum in sui Electionem inclinarent, de cuius futura emendatione nullum dubium cuiquam Morum oriri debuit. Fecerunt sic, at postquam mentio Petri facta tribus fuit, difficiles se praebuerunt. emendationem eius morum et consuetudinum in dubium reuocantes, post longas, tamen controuersias de eius Electione conclusum est. Non latuit Rdmum Dnum Tomam Abbatem Claretumben. et Commissarium modus nefariae Electionis vt potè quae non iuxta Regulam et sacros Canones esset facta, impedire quidem eam cogitauit, sed timens ne iterum inextricabiles lites suscitarentur, in Electionem consensit. Quid plura? Confirmat Electum, minusque malum fieri permisit, vt à maiori multò quod Monasterio imminebat liberum illud redderet. Nam Michael quidam Monachus et Professus Androuiensis Abbatiam Coprinnicen. ambiuerat, et ad hoc iam Rdum Prem Nicolaum Odrowas Dni Tomae Commissarij Assessorem induxerat, vt pro se in Capitulo Coprinnicen. ageret, partesque eius tueretur, egit quidem nonnihil sed ne fieret error posterior peior priore Petrus potius susceptus est in Abbatem Sane

tem Sane

ten. Sane uterque tam Petrus noster, quàm Michael erant solo Abbatis nomine indigni, vitio ambitionis et Philautiæ peccato repleti, litterarum vacui, sensu pro ratione utentes, similes forma, pares ætate, statura depressi, prope sexagenarij ambo, et in bilem irrationabilem procliues, calui, oculos circa pupillas albos prominentes, venisque sanguinolentis infectos habentes, glauco per genas fuso colore aspectu ipso erant terribiles. Hi tales, proh dolor, illo felicissimo tempore quo libera Electio Abbatum secundum Regulam vigebat, suis prauis moribus et ambitione, iter secularibus eandem infringendi aperiebant, quod modo maximo cum mœrore factum etsi sero deflemus. Institutus Dnus Petrus in Abbatem, usum Infulæ contempsit, incitatus forte liuore contra Prædecessorem suum Dnum Nicolaum Groth, qui eam impetrauerat, nam eius nominationem ferre non poterat. Pireti quoque usum postposuit, sentiens se alijs Abbatibus et Fribus ob occupatam Abbatiam exosum, unde se non diu mansurum in ea suspicabatur. Sub felici regimine Dni Nicolai Groth, erat quidam Monachus Dobeslaus nomine ruralis non solum natione sed et moribus omnis expers literaturæ. Hic similiter ambiens officium Abbatiale seculares personas subordinabat quatenus Dno Nicolao ex officio deiecto, se ad illud promouerent. Aggrediebatur eum monitis Abbas pius, sed dum nihil proficeret, pacique Conuentus quam semper amabat timeret prædictum Dobeslaum e Monasterio ablegauit, eique in Bystrzycensi prædio habitationem assignauit. Hic dum non reuocaretur ad Monasterium, confugit ad Dnum Andream de Teczyn haredem in Krasnik (quem post annos aliquot Ciues Cracouien in frusta conciderunt) et ab eo pecuniam postulans propria

autoritate

autoritate ei libertatem concessit, villam in mericis et locis dictis Studzian-
ka et Czechowatzka locandi in præiudicium hæreditatum Bystrzyca et
Zakrzow. Noverat hæc omnia Dnus Petrus Abbas et dissimulabat. Nam
et ille morosus, pellem non mutavit suam, carnibus suillis fumigatis, et alijs
non minus abominabilibus vescens cibis, nocturnis compotationibus indulgebat
omnem vero proventum, et prædiorum emolumenta marsupiis abdebat suis, et
adeo inopiæ rerum omnium speciem superinduxit ut nihil esse ubique putares,
parcus ultra humanum modum, ac proinde omnibus odiosus. Extat in Archi-
vio nostro Commissio Rdmi Dni Joannis Abbatis Morimundi Dno Abbati
Copriunicen. visitandi Monasteria Ordinis nostri in Diœcesi Cracoviensi sita
sub regimine Dni Petri Abbatis missa /: sigilloque eius obsigillata, quæ quonam motivo fuerit missa :/ dubium est, an forte non fuerat de
morte Dni Nic. Groth. Abbatis exemplaris. Rdmus Dnus Abbas Cistercij informatus,
cui forte volebat eam mittere ignoro. Sed tamen quandoquidem sub regimine
Dni Petri est missa, etsi eum tantopere Chronica antiqua vituperent, ei tamen
adscribenda est, præsertim cum et sequenti anno eiusdem Commissionis Confir-
matio, iterum a Rdmo Dno Abbate Morimundi emanavit. Tenor itaque
prædictæ Commissionis de verbo ad verbum est talis. Fr Joannes Abbas Mo-
rimundi Ordinis Cistercien. Lingonen. Diœcesis. Venerabili Patri et in Chri-
sto nobis charissimo Coabbati nostro Monasterij de Copriunicia, nostri præ-
dicti Ordinis. Cracoviensis Diœcesis Salutem et sincerum charitatis effectu
Verentes ne in Monasterijs nostræ Visitationi et reformationi commissis, ex no-
stro defectu aliquid enorme eveniat, maxime cum alijs Ordinis negotijs occupati
ad singu-

ad singulorum Monasteriorum reformationem attendere non valentes, cogimur Patres Zelum Ordinis habentes in partem solicitudinis assumere. Igitur de vestra discretione confidentes, brevi tenore praesentium vobis committimus visitationem et reformationem omnium et singulorum Monasteriorum Ordinis nostri in Dioecesi Cracoviensi existentium, nec non Monasterii de Sulów et de Czpricz tam in Spiritualibus quam in temporalibus, tam in capite quam in membris cum potestate Abbates et Officiales, si sua dementia exigunt deponendi, resignationes eorum acceptandi, et novos instituendi iuxta ordinis nostri formam consuetam. Cum potestate etiam absolvendi omnes regulares personas dictorum Monasteriorum, ab omnibus casibus, et sententiis Dnō Cisterciensi, aut Capitulo nostro Generali reservatis, ac cum eisdem dispensandi super irregularitatibus si quas contraxerint. Nec non eosdem rehabilitandi ad omnes Ordinis nostri actus legitimos, voces gradus et dignitates. Cum potestate compellendi Abbates et Officiales dictorum Monasteriorum, ad mittendos suos Scholares in studium Cracovień. Et ad solvendum suas contributiones sub censuris Ordinis. Et generaliter damus vobis autoritatem plenariam, faciendi, gerendi, et exercendi circa praemissa et ea tangentia, quicquid Nos autoritate Dni et Capituli generalis Cisterciеń faceremus, et facere possemus, si praesentes essemus. Omnibus igitur et singulis saepedictorum Monasteriorum regularibus personis sub poena Excommunicationis praecipimus et mandamus, quatenus in omnibus et

per omnia

per omnia vobis tanquam nobis pareant, et obediant humiliter et devotè praesentibus ad quinquennium in suo robore duraturis. Volumus tamen ut anno quolibet de statu praedictorum Monasteriorum nos informare habeatis et quod Contributiones ad Capitulum Generale mittatis. Datum in Monasterio nostro Morimundi sub appensione sigilli nri vicesima die Mensis Septembris. Anno Dni, Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo primo. Anno autem altero missa est eidem praedictae Commissionis Confirmatio in haec verba. Fr Joannes Abbas Morimundi Cisterciens Ordinis Lingonens Diaecesis, plenaria authoritate Dni et Capituli Generalis Cisterciens in Polonia et tota Germanicâ natione fungens. Cum potestate etiam vices nostras committendi. Venerabili Pri et in Christo nobis percarissimo Coabbati nostro Monasterij de Comprounicia Salutem et in commissis fidelem adhibere diligentiam Commissionem seu Commissiones, aliás vobis datas ad reformandum et visitandú Monasteria Ordinis vobis commissa, autoritate qua supra per praesentes innovamus, confirmamus et approbamus, quo ad omnia et singula puncta in eisdem Commissionibus posita, vobis praecipientes ut more solito circa huiusmodi Commissionum exequutionem vigilanter attendatis, praesentibus usque ad quinquennium in suo robore permansuris. Datum Cistercij sub appensione sigilli nostri XIIII die Mensis Septembris. Anó Dni. Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Secundo. Item Pr Abbas dispensavit cum eo, quatenus possit ter in hebdomada extra Monasterium carnes edere unà cum Fratribus sibi subditis. Item ut possit dispensare et absolvere á mensa Lectoris

tres Sci-

tres Seniores ex uno Choro, et tres ex alio. Hic idem Dnus Abbas gra-
nities inter villam Monasterij dictam Sulow et inter Blinow haeredum
de ibidem perfecit, qui sub vadio ducentarum marcarum obligauerunt se
defensuros Dnum Abbatem ab omnibus impedimentis ratione praedictorum
limitum a quocunque intentis Ano Dni. 1452. Eodem anno Nobilis
Dnus Petrus haeres de Koztow fundauit Ecclesiam in eadem villa, pro
cuius dote assignauit certos agros, decimas ut videre est in instrumento ere-
ctionis, quam post duos annos confirmauit Illmus Dnus Zbigneus Episco-
pus Cracouien, ubi etiam subditos a iurisdictione Plebani in Dobrzechow
eximit. Eo etiam tempore Illmus Dnus Stephanus Episcopus Brandeburgen
concessit omnibus personis regularibus Monasterij nostri quadraginta dierum
indulgentias, qui singula altaria perlustrantes, ante quodlibet longam ora-
tionem fecerint, toties quoties hoc repeterent. Hanc concessionem confir-
mauit Illmus Dnus Zbigneus Episcopus Cracouien, addiditque ex suo fa-
uore alias centum dierum indulgentias. Dubium an Dnus Petrus hoc pro-
curauit, nam hoc testimonium datur illi in antiquis Chronicis, quod fue-
rit omnium osor, et cui ex aduerso nullus esset amicus. In quo similis e-
rat Ismael, cuius manus contra omnes, et omnium contra eum erant eo-
rum scilicet, qui eius occulta abominanda quaeque sciebant, ex quibus ei
depositio seu potius deiectio parabatur. Haec postquam resciuit sponte po-
tius cedere quam turpiter deijci elegit. Recepta itaque prouisione in

Dobrucice

Dobrucice Abbatia se abdicavit omnemque proventum quem biennio et anno dimidio congesserat abscondit atque possedit, in tantaque penuria Monasterium reliquit ut nec unus quidem grossus in Archivio inveniretur. Atque ita abscissus est, qui conturbabat Israel, utinam velit aliquis offerre humeros suos, quibus pro eo portet iudicium Dei

XX Abbas & Commissarius Reuerend[mus] D. Nicolaus Trebnic

Dno Petro cedente vel potius deiecto. Rdmus Dnus Nicolaus de Trebnic Silesiae Oppido oriundus, studio Cracovien deputatus in artibus liberalibus licentiatus, una omnium voce et voto concordi Anno Dni 1452 in die S. Hedwigis eligitur, et per Rdmum Dnum Thomam Abbatem Claratumben et Commissarium confirmatur, cum esset annorum XXXIII. Nec ista Electio pacifica fuit et libera. Rdmus enim Abbas Andreovien Assessor in Electione Dni Commissarij, adduxerat secum Monachum quendam Stanislaum Pola..owski dictum, hunc in Offm Abbatiale promovens, nominationem eius in Capitulo nostro fieri satagebat. Unde Seniores domus timentes oppressionem potentiae secularis ex parte Abbatis Andreovien ad potentiam similiter secularem confugerunt. Inscio enim Electo suo, Magnatibus quos supramemoravimus promiserunt se pecuniam daturos, quatenus eorum liberam electionem sua authoritate defendere dignarentur, qua feliciter expedita, viginti marcas pecuniae pro donario eis obtulerunt. Electus novus mox confirmatus, et insigniis Ab-

batialibus

batialibus decoratus est. Qui confestim Logicis argumentationibus postpositis, cum ruricolis de agricultura disputare cœpit, in quo exercitio tandem proficiens, temporibus tunc in ubertate feliciter currentibus, sensim ditari cœpit in tantum, ut tam insignia confecerit opera, qualia ab exordio fundationis huius domus, nemo prædecessorum suorum. In hoc Dnō Abbate Monasterium nostrum suam consolationem recepit, fuit enim vir optimus, cuius non solum nomini, sed etiam cineri multa debemus. Sed quia nullus mortalium adeò per omnia felix invenitur, qui non aliqua adversitate vexetur, nec ille ab eiusmodi adversitate immunis evasit. Petrus enim prædecessor suus, plenus adhuc livore et amaritudine, deiectionem suam moleste ferens, Monachum quendam instruxit, qui crucem argenteam, de qua supra memoravimus furaretur. Spargeretque famam, quod D. Abbas Silesita tantum Ecclesiæ tesaurum clanculo furatus in Silesiam transmisisset. Durum principium. Sed mentita est iniquitas sibi. Nam ablata Crux a Pseudomonacho illo post absoluta in Oratorio divina (quæ potius profanasse dicendus est quam rite absoluisse) hora Capituli et absconsa, inventa est, fur quoque deprehensus est. Constitutus coram Dnō Abbate, confessus est se a Petro fuisse edoctum, pro quo facinore in carcerem coniectus est, ubi diutius detentus, fame et siti maceratus præter intentionem recludentium mortuus est. Incidit propterea scrupulus Dnō Abbati, pro cuius eductione iurisconsultorum plurimorum requisitum est consilium, qui sententiam pro parte Dni Abbatis tulerunt, siquidem non erat eius volun

ius voluntas occidere reum sed dimittere correctum. Petrus vero quia voce v-
nius accusatoris non conuincebatur liber euasit, et vtinam etiam melior. Igi-
tur Dnus Nicolaus Abbas rigorem disciplinæ regularis, quam Dnus Nico-
laus Groti innouauerat non remittens, sæcularis etiam potentiæ, et præci-
puè Magnificorum Dni Joannis de Czyzow Cracouien Castellani, Derslai et
Joannis germanorum de Rytwiany primorum Consiliariorum gratiâ potitus,
cunctis in circuitu qui hactenus possessiones Monasterij diripere consueuerant,
terribilis apparebat. Nec quisquam eorum mutire contra audebat sub talium
protectione habitantem, qua etiam fretus, animum ad amplianda bona Monaste-
rij intendit. Ille obtinuit perlucra super Nauogium Scultetum in Okunin,
de quibusdam iniurijs per ipsum Monasterio factis, et quod ad Judicium eius
comparere noluerit Anno Dni 1455 Nondum tres annos integros in digni-
tate Abbatiali impleuerat, et iam fama optimæ conuersationis eius ad aures
Rndi Dni Abbatis Morimundi peruenit tantumque amorem ei conciliauit
vt Dnus Abbas Morimunden nro Dno Abbati facultatem omnimodam visi-
tandi omnia Monasteria Poloniæ et Silesiæ, et Monasterium de Suchis in scri-
ptis mitteret Anno Dni 1455, cuius tenor est talis. Fr Joannes Abbas
Morimundi. Ordinis Cistercien. Lingonen Diœcesis, plenaria autoritate Dni
et Capituli Generalis Cistercien, in tota natione Germanica, et partibus cir-
cumuicinis, cum potestate vices nostras committendi. Venerabili Dno in Chri-
sto nobis percarissimo, Coabbati Monasterij de Comprouincia eiusdem nostri
Ordinis, Cracouien Diœcesis Salutem, et in Commissis fidelem et exactam ad
hibere di-

Sibere diligentiam. Inter cætera quæ Nobis ex Officio incumbunt hoc præcipuum censemus, ut Monasteria nobis commissa debito modo reformentur. Igitur in alijs occupati. Patres Deum timentes nobiscum assumere decrevimus, et eisdem vices nostras committere. De probitate ergo, providentia cæterisque virtutibus, quibus personam vestram insignivit Altissimus, ad plenum confidentes, autoritate quâ supra vobis committimus Visitationem et reformationem omnium et singulorum Monasteriorum, in toto Regno Po-
Scepus (Spisz) loniæ, ac etiam in Silesia, et Monasterium de Sepis, cum potestate Abbates et Officiales Monasteriorum si sua demerita exigant, deponendi, resignationes acceptandi, et novos sive per Canonicam electionem, sive per paternalem provisionem instituendi. Cum potestate etiam absolvendi omnes regulares personas prædictorum Monasteriorum, a casibus et sententijs Capitulo nostro Generali reservatis, ac etiam dispensandi cum eisdem super irregularitatibus nisi tales essent, propter quas oportet summum Pontificem consulere. Cum potestate etiam recipiendi per vos, aut alium a vobis substituendum Monachum vel sæcularem, omnes contributiones et subsidia per prædicta Monasteria debita, ac exigendi quitantias de solutione Contributionum, et subsidiorum a quindecem annis, et citra eisdem Monasterijs impositorum. Et autoritate qua supra his in scriptis, omnes Abbates et Officiarios, qui vobis super hoc rebelles aut inobedientes fuerint, excommunicatos fore et esse denunciamus, et deponendos vobis, postquam fecerint debitum, et non aliàs absolutionem reservantes. Cum potesta

te etiam

te etiam compellendi Abbates et Officiarios praedictorum Monasterio-
rum, ad mittendos suos Scholares ad studium Cracouien. cum debitis pro
uisionibus et eosdem a modo ibidem manu tenendi. Et quia intelleximus
aliquos Abbates, inhibuisse filijs suis Abbatibus, ne alios Visitatores reci-
perent, aut contributiones soluerent, omnes tales authoritate qua supra ip-
re et esse excommunicatos denunciamus, nec non et conspiratores, et depo-
nendos, et ipsos ad nostrum proximum Generale Capitulum citamus, et citari
praecipimus, personalr et peremptorie visuros se deponi, et alias iuxta sua
demerita puniri. Item volumus et vobis praecipimus, vt anno quolibet aut
veniatis ad Capitulum, aut mittatis certum Nuncium in expensis Abba-
tum remanentium, qui excusationes eorum apportare, et noua Capituli vobis
reportare valeat. Et quicunque Abbas super hoc contribuere noluerit, sit
ipso facto suspensus a Diuinis, quoadusque debitum fecerit, et tales ad
Capitulum Generale personaliter citentur, et hoc etiam volumus extendi pro
praesentium baiuli prouisione. Et generaliter damus vobis plenariam autori-
tatem faciendi, gerendi, et exercendi circa praemissa et ea tangentia quic-
quid. Nos authoritate qua supra gerere et exercere possemus si prae-
sentes essemus. Omnibus igitur et singulis praedictorum Monasteriorum
regularibus personis sub inobedientiae et excommunicationis poenis praeci-
pimus, et mandamus, quatenus vobis tanquam Nobis pareant et obedi-
ant humiliter et deuote, praesentibus per triennium in suo robore duratu

vis Datum

vis. Datum in Monasterio nostro Morimundi sub appensione sigilli nostri, Vicesima die Mensis Septembris. Anno Dni Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Quinto. Hae literae in pargameno scriptae, postquam Dno Abbati nostro Anno sequenti redditae sunt, statim misit intimationem Visitationis ad omnia Monasteria suae Visitationi commissa, quam repertam in antiquo manuscripto libro huc inserendam necessarium duxi, estque eius tenor talis. Fr Nicolaus Abbas Monasterii Coprinnicen. Ordinis Cisterciensis. Diocesis Cracouiensis Visitator et Reformator Monasteriorum Ordinis Cisterciensis, sexus utriusque in toto Regno Poloniae, ac etiam in Silesia, et in Scepus situatorum, nec non Collector annualium Contributionum, ac Gubernator Scholarum Ordinis nostri in alma Vniversitate Cracouiensi per Rndmum in Christo Patrem et Dnum, Dnum Joannem Abbatem Morimundi, plenaria authoritate Dni et Capituli Generalis Cisterciensis in tota natione Germanicâ et partibus circumuicinis, cum potestate vices suas committendi fungentem, specialiter deputatus ac delegatus. Venerabilibus ac Religiosis Pribus Fribus ac Sororibus, Abbatibus et Abbatissis Prioribus et Supprioribus caeterisque Officiariis et Conventibus in Wanchocko, Suleiow, Lenda, Olobok, Korona, Wagrowiec, Owiensko, Przemot, Blesow, alias Zeinenez, Obra, Paradiso, Trebnic, Lubens, Griszan, Heynrithaw, Kamenez, Gemmelnicz, Rauda, Andreow, Cyricz, et Mogila, Salutem

in Dno

in Dnō sempiternam et nostris immo verius totius Capituli Generalis fide-
liter, et ex corde obedire mandatis, Anno præsenti certas Commissionis lit-
teras, de Visitatione facienda, de contributionibus colligendis, de exigendis
quitantijs, super solutionem Contributionum et subsidiorum a quindecem an-
nis et citra Monasterijs impositorum, de cura circa Scholares Ordinis ad-
hibenda, ac de alijs certis articulis in Commissione ipsa, et alijs luis ex-
pressis, præfati Rdmi in Christo Patris et Dni D. Joannis Abbatis Mo-
rimundi, saluas, sanas, et integras eius vero sigillo sigillatas. Noueritis
nos recepisse, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur, et est talis. Fr
Joannes Abbas Morimundi etc. vt supra. Harum igitur ac aliarum quas
propter quædam eis interposita præsentibus inserere omisimus, vigore lit-
terarum grande satis onus officij humeris nostris iniectum, et autorita-
tem nobis commissam vestris dilectionibus volumus esse notam. Et quamuis
curam permaximam circa proprij regimen Monasterij sufficisse nobis minime
censeamus, tamen quia præceptis et mandatis superiorum nostrorum contraire,
salua conscientia non valemus, præsertim cum sacro teste eloquio, quasi pec-
catum ariolandi maioribus repugnare, et quasi scelus idolatriæ nolle ac-
quiescere. Idcirco vt in futuro Generali Capitulo, responsum demus, his qui
nos miserunt, vestris dilectionibus, significamus per præsentes, quod post Fe-
sta Pentecostes proxime affutura, nisi forte ex causa prægnante differri
oporteret Monasteria vestra in Spiritu lenitatis intendimus, duante Dnō vi-

sitare

sitare, reformaturi et ordinaturi, quæ secundum Deum, et Ordinis formam renovanda et ordinanda cognoverimus, tam in capite quàm in membris. Quare hortamur et rogamus vos, ut si apud aliquem vestrum aliqua sunt corrigenda, ante adventum nostrum emendentur, defectus suppleantur, dissensiones et discordiæ componantur, ut in Spiritu mansuetudinis actum huiusmodi exercentes, consolatis vobis fares nostras læti repetamus. Et quia crebris scriptis, et anno præsenti et retroactis, non solum per præfatum in Christo Patrem Dnum Abbatem Clorimundi, sed etiam per Rdmum in Christo Patrem et Dnum, Dnum Joannem Abbatem Cistercij, cæterosque Diffinitores Capituli Generalis nobis committitur, et districtè præcipitur, quatenus Abbates Regni Poloniæ ac Silesiæ ad tenendum suos Scholares in studio Cracovień, per censuras Ordinis compellere debeamus, de quibus scriptis omni poscenti fidem faciemus indubiam tempore et loco opportunis. Eapropter vobis DD. Abbatibus suprascriptis in virtute Sanctæ obedientiæ, et sub Excommunicationis pœnâ, quam in vos, et in quemlibet vestrum, nisi nostris, imo verius totius dicti Capituli Generalis parueritis mandatis, trium dierum monitione Canonica præmissa, in nomine Dni ferimus in his scriptis, districtè præcipiendo mandamus, quatenus intra unum mensem postquam præsentes lrę vobis fuerint præsentatæ, mittatis Scholares vestros cum debitis Provisionibus ad dictum studium Cracovień et quod eosdem contineatis in eadem, iurisdictione et potestate Dni Abbatis de Mogila, vos et quemlibet vestrum, ad similia per censuras &c.

ras Ecclesiæ et Ordinis compellendi, quibus per præsentes in nullo volumus derogari, semper et per omnia saluis: Ceterum verentes, et plurimum perti- mescentes sententiam latam in nouella Ordinis Capitulo XXXI. vbi in- ter cætera dicitur, quòd si Abbates deputati, contributiones recipere, et se- quenti immediatè Capitulo Generali mittere fuerint negligentes, excommuni- cationis sententia se nouerint irretitos, sub eadem pæna et alijs ibidem con- tentis, Vobis DD. Abbatibus et præsidentibus prædictorum Monasteriorum regiminibus præcipimus et mandamus, quatenus Contributiones non solutas, re- tentas, et Capitulo Generali debitas nobis per Frem N. Latorem præsentium transmittatis, quitantias ab eodem nostro sub sigillo recepturi. Alioquin si secus feceritis, nos pænis Excommunicationis et Papalibus, et Ordinis sta- tutis contra non soluentes editis vos et quemlibet vestrum disiunctum in- voluimus per præsentes. Quia verò in præinserta Commissione nobis præcipi- tur, anno quolibet ad Capitulum venire aut mittere certum Nuncium in expensis Abbatum remanentium, qui excusationes eorum apportare, et noua Ca- pituli debeat reportare, sub pæna Excommunicationis prædicta, et etiam sub pænis in eadem Commissione contentis, vobis et cuilibet vestrum præci- pimus, quatenus cum Contributionibus Capituli Generalis vnum florenum Vn- garicalem pro huiusmodi Nuncio per Nos mittendo, nobis transmittatis et quod præsenti Nuncio de expensis competentibus, et securo conductu, vbi fuerit necesse prouideatis. Et sub eisdem pænis vobis et cuilibet vestrum

damus

damus in mandatis, in dorso huius processus se subscribendi in signum exequutionis et obeditionis sigillo suo subappenso, vt certi possimus esse de vobis et ne in vacuum laboremus distantias itinerum frustratorias peragrando et interim propria commoda negligendo. Vobis insuper Prioribus. Supprioribus supradictis vel qui praesentibus fueritis requisiti vel fuerit requisitus, in virtute Sanctae obedientiae et sub poena Excommunicationis praecipimus et mandamus, quatenus Dnos Abbates, et aliorum locorum Conuentualium regiminibus praesidentes, etiam proprios, qui nostris imo verius Capituli generalis parere contempserint, mandatis efficaciter inducendo moneatis, quatenus contenta in praesenti processu expleant, et exequantur cum effectu, alias si quis ex eis secus fecerit, ex tunc prout ex nunc, trium dierum elapsa monitione Canonica, ipsum Christi nomine inuocato excommunicamus in his scriptis. Quem sic excommunicatum publicè in Capitulis vestris, sub poenâ praedictâ denunciare curetis, diebus Dnicis et Festiuis, tandiu donec a Nobis aliud habueritis in mandatis. Et nihilominus talem, vel tales inobedientes personaliter si commodè poteritis accedentes alioquin in praesentia Conuentus publicè, et alta voce citetis vno edicto pro tribus, vel quem nos citamus per praesentes vt coram Rmis Pribus in Capitulo Generali proximo in Claraualle celebrando compareant seu compareat. Datum in Monasterio praefato Corpiniaceii Prima die Mensis Aprilis. Anno Dni. M. CCCC L VI. nostro sub sigillo. Et in signum exequutionis ✠ et quicquid in praemissis feceritis sub dictis censuris annotantes. Inter caetera notandum, quod in Commissione praefatâ fiat mentio

✠ vos Priores, vel Suppriores nomina vestra subscribetis in signum exequutionis

fiat mentio, de iurisdictione et potestate Dni Abbatis de Mogila, quam eius-
modi habuit in Dnos Abbates nominatos, ut posset eos censuris Ecclesiasti-
cis et Ordinis poenis, compellere ad mittendum Scholares ad studiu Cracovi-
en. Hinc colligere licet, quantus zelus studiorum erat in antiquis Patribus
nostris, ex quibus omnia bona in Ordinem nostrum profluebant, qui modernis
temporibus, proh dolor, vehementer tepuit. Antequam hanc intimationem misis-
set Dnus Abbas ad Monasteria suprascripta, obtinuit confirmationem Privile-
giorum Monasterij super bona et libertates eius, a Serenmo Casimiro Quarto Re-
ge Poloniae, in qua nominantur certae villae et iuspatronatus, de quibus in prioribus
Confirmationibus nulla mentio facta fuit. Confirmamus inquit pius Rex, Cieszy-
ca Dobrzechow cum iurepatronatus Sosnica. Lubla cum iurepatronatus
Krobielice Karwow. Podleszany Okunin. Zawada Grodzisko Wysoka
Golczowa Zielonczyna wola, Stodolina wola, Frysztak oppidum cum iure
patronatus Glinnik. Item mediam partem Lascze mediam partem Lubno.
Kopptowa, Jrzecin cum iurepatronatus. Bobrka cum iurepatronatus. Obr-
winowa Zbopska. Item Niznataka. Machnowka. Nagnaiow. Item. So-
lniczany Gnieszowice. Item Zakrzow Rudnik, vide quam multas posses-
siones novas, et iuspatronatus acquisierint ferventissimi Abbates, per annos
nonaginta sex, post ultimam Privilegiorum per Serenmum Casimirum dictum Ma-
gnum Regem Poloniae confirmationem, quas Providus Dnus Abbas in Con-
firmatione a se procurata poni curavit, ne de illorum iusta acquisitione aliquod
dubium orivetur, quod effecit Ano Dni 1456 Dominica Laetare. Sub idem
tempus Strenuus Dnus Joannes de Sczekocin Dapifer Sendomirien et Capi-

tanens

taneus Lublinen̄ contra libertates subditis nostris in Bystrzyca Sulow et Zakrzow habitantibus a Boleslao et Lesthone Ducibus Serenis concessas, eos ad labores, ducturas, onera angarias, aedificiaque Castri Lublinen̄ insolita stringebat. Hoc videns Dn̄us Abbas, hoc idem Serenmo Regi Casimiro, graui cum querela exposuit, obtinuitque eius prohibitionem Capitaneo missam, ne subditos praedictarum villarum oneribus afficere et opprimere auderet, sed eos in antiquis libertatibus conseruaret Ano Dni 1456. Ano sequenti confirmationem fundationem Scultetiae in Zakrzow, per Nobilem Dnum Joannem Zena, quo etiam procurauit fieri limites inter villas Monasterij Wysoka, Golczowa wola, Polomia Stodolina wola et inter Zyznow. Godowa Brzezianka. Gbiska Strenui Dni Pacosij haeredis de Strzezow mediante Dno Joanne de Rpemiany Capitaneo Sendomirien̄ et Marsalco Regni Poloniae, pro quibus quadraginta annis fuerat litigatum. Anno Dni   exemit Scultetiam in Okunin de manibus Nnogij Sculteti, persoluendo ei centum et duodecem marcas pecuniae. Item agrum venditum per Dnum Nicolaum Sudorabski Abbatem Dno Paulo Lucdce exemit a Possessoribus eius quatuor partes eiusdem lanei soluens, et pro alijs duabus partibus, per modum commutationis dedit agros et pratum quod Cielontna dicitur, et agrum dictum Oziemblowska, eximens eos ab omnibus laboribus et angarijs vniuersis, reseruata sibi decima manipulari, et quinque grossis quotannis Monasterio soluendis Hoc factum est Ano Dni 1459, quo etiam librorum plurima volumina amplius quam octuaginta florenorum precio comparauit, eaque

in Biblio-

in Bibliotheca reponi mandauit. Vehementer affligebatur bonus Abbas videndo multas possessiones a Praedecessoribus suis multis saecularibus et Clericis, interpositis iuramentis ad tempus non modicum concessas, ex quibus Monasterium exiguum emolumentum percipiebat. Quid faceret? vi ab eis auferret? vetabant iuramenta; expectaret tempus assignatum? et hoc intollerabile erat. Inuenit modum eiusmodi. Exposuit hoc totum SS^mo^ D^no^ Pio Papae secundo, qui videns iniuriam Monasterij nostri, misit Commissionem Archidiacono Cracouien: dans illi facultatem, iuramenta et promissiones irritandi, alienatasque possessiones ad Monasterium reducendi. Cuius Commissionis talis est tenor. Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilecto Filio Archidiacono Ecclesiae Cracouien: Salutem et Aplicam benedictionem. Ad audientiam nostram peruenit, quod nonnulli Praedecessores Dilecti Filij Nicolai Abbatis Monasterij Claraeprouinciae, alias de Coprziwnica. Cistercien: Ordinis Cracouien: Dioecesis, qui fuerunt pro tempore, decimas, census, fructus, redditus, prouentus, terras, domos, possessiones, prata, pascua, nemora, lacus, piscinas, molendina, et quaedam alia bona, ad dictum Monasterium legitime spectantia, datis super hoc litteris, confectis exinde publicis instrumentis, interpositis iuramentis, factis renunciationibus, et poenis adiectis, in grauem eiusdem Monasterij laesionem nonnullis Clericis, et Laicis aliquibus eorum ad vitam, quibusdam vero ad non modicum tempus, et alijs perpetuo ad vitam, vel sub annuo censu concesserint, quorum aliqui dicuntur super his Confirmationum litteras in forma communi a sede Aplica impetrasse. Quia vero nostra interest

super hoc

super hoc de opportuno remedio providere Discretioni tuæ per Apostolica scri-
pta mandamus, quatenus ea quæ de bonis dicti Monasterij per concessiones, i-
stius modi alienata inveneris illicitè vel distracta, non obstantibus litteris,
instrumentis, iuramentis, renunciationibus, pœnis et confirmationibus supradi-
ctis, ad ius et proprietatem eiusdem Monasterij legittimè revocari procures.
Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescen-
do, testes autem qui fuerint nominati, si se gratia odio, vel timore subtra-
xerint, censura simili, appellatione cessante, compellas veritati testimonium
perhibere. Datum Senis Anno Incarnationis Dnicæ Millesimo Quadringente-
simo Sexagesimo Idus Julij Pontificatus nostri Anno secundo. Hoc eodem
anno procuravit fieri limites inter Oppidum Coprivnicen. Swiezyca. Sosni-
czany. Szewce Krzcin parvum Blonie ex parte unâ, et inter Blonie et
Lukowiec villas, quæ tunc erant in possessione Monasterij Andreiensis. Item
inter villas Sosnica et Grodzisko, et inter suburbium Oppidi Strzezow, et
villam Tropia Nobilium hæredum de Strzezow. Item in terminis Terrestribus Lu-
blinen. pro granitiebus faciendis, ab hæreditate Conventus Bystrzyca, super
hæredibus in Piczkowice Actoratum obtinuit. Anno quoque 1462 commuta-
uit Sculteciam in Zawadâ, pro sorte in Gotembiow, cum Nobili Dnô Nico-
lao de Gotembiow, et pro centum marcis pecuniæ, quam commutationem præ-
dictus hæres coram Judicio Sendomirien. recognovit, quam Sculteciam iterum
emit a Nobilibus pueris eius pro ducentis quindecim marcis pecuniæ anno se-
quenti. Invaluerat istis temporibus ignis in Sendomiriensi Ciuitate, qui latè
grassando

gralsando, multasque lapideas et domos intauillando, domum etiam Monasterij nostri ibidem existentem absumpsit, aveamque vacuam manere permisit. Videbat eam ad suam commoditatem multum conducere. Magnifica Dña Catherina relicta Consors Dñi Palatini Leopolien. quapropter supplicauit Dño Nicolao Abbati, quatenus sibi concederet in prædicta area domum ædificare. Annuit Dnus Abbas cum hac conditione, vt liberam mansionem habeat in domo a se ædificatâ vsque ad vitæ suæ extrema, post mortem vero omnis eius suppellex simul cum domo ad Monasterij proprietatem pertineat perpetuo consensit. Facta est concessionis inscriptio in Castro Sendomirien. Anno Dni 1463. Citatus etiam erat Dnus Abbas ad Judicium Sendomirien. a Venerabili et Religiosa Dorothea Abbatissa S. Andreæ Cracouiæ, pro eo quod violenter parauerit obstaculum vulgo Jaz in fluuio Wisla, in hæreditate dicta Chodkow. Cumque terminus peremptorius aduenisset, nec prædicta Dña Abbatissa, nec per se nec per alium comparuisset, in pœnam contumaciæ, silentium et in prædicta causa est impositum perpetuo, et rippa Jstulæ contra Chodkow pro Monasterio est adiudicata Anno Dni 1466. Jnuidia forte stimulatus Nobilis Dnus Petrus de Kozlow de armis Bogoria, detulerat Dnum Abbatem Nicolaum Goth, ad Jllmum Dnum Joannem Episcopum Cracouien. quasi ipse noualium decimas manipulares ex bonis in claue Bystrzycen. et pecuniarias ex alijs in claue Sandecen. existentibus mensæ Episcopali debitas sibi vsurparet. Quod audiens Episcopus, egit cum DD. Abbatibus nostris iure in tantum, vt etiam hac causa coram Jllmo Dño Fantino Auditore Sedis Aplicæ agitaretur. Tandem Dnus Nicolaus Trebnic parcendo sumptibus effecit, vt pars vtraque certos arbitros et amicabiles

compositores

compositores locaret, qui vniversis litibus et controversijs finem imponerent. Factum est ita, et prædicti Compositores talem sententiam tulerunt vt Dnus Abbas Coprinicen cum suo Conventu, decimam novalium ex his villis in terra Lublinen iacentibus, videlicet Bystrzyca Zakrzow Rudnik. Sulow Krzcilzyn Niwki, post omnes et singulos agros, et agriculturas Scultetorum et Cmetonum sibi accipiat, et in suum commodum convertat Pecuniæ vero quatuor marcas ex Oppido Strzezow, item decimas pecuniarias et villis Golczowa wola, Stodolina wola Zieloneczyna wola. Grodzisko et Zawada in districtu Sandecen collocatis. Illmo Dno Episcopo Cracoviensi, et eius Capitulo quotannis dare teneatur. Item quatuor marcas pecuniæ ex Monasterio et eius bonis vbilibet consistentibus in manum Vladarij Zoten pro tempore existentis soluere teneatur temporibus perpetuis, sub vadio mille florenorum puri auri Hungaricalium Atque ita controversiæ et lites, quæ per triginta annos erant continuatæ post trecentos fere a fundatione Monasterij annos sunt sopitæ Ano Dni 1466. Hanc concordiam approbavit Illmus Dnus Joannes Episcopus Cracovien, suumque Capitulum ex vna, et Rdus Dnus Nicolaus Abbas cum Conventu Coprinicen ex altera parte. Fecit etiam concordiam hoc tempore Honorabilis Albertus Plebanus in Michocin, cum Dno Abbate per Arbitros arbitrarios ratione tabernarum dictarum Wieczerzyska, tum trium agrorum in Siedliszczany et ripæ

ad fluvium

ad fluvium Jstulam, quæ omnia Monasterio sunt adiudicata. Et Dnus Abbas, pro dictis tabernis obligauit se, et suum Conuentum dare Dno Plebano Micdocen et eius Successoribus quotannis septem tertones, quod prædictus Dnus Plebanus acceptauit, et coram Actis Terrestribus Sendomirien recognouit Anno Dni 1470. His distentus, non tamen curam abiecit Oppidi sui, pro quo obtinuit Priuilegium a Serenmo Casimiro Rege super nundinas pro Festo Omnium Sanctorum celebrandas Anno quo supra exemit Scultetiam in Wietrzno, de manibus Nobilis Dni Matthiæ Nieçolski Sculteti, dando illi marcas centum pecuniæ. Eidem Dno Abbati ob contumaciam Sculteti nolentis parere Judicio, adiudicata est intromissio in villa Krzcißyn. Anno vero 1472. Jllmus Dnus Marcus S. E. R. Cardinalis, et Sedis Apostolicæ Legatus, concessit Dno Abbati cum quatuor vel quinque Fratribus extra septa Monasterij proficiscenti, carnibus vesci. Emit etiam prædictus Dnus Abbas molendinum in villa Bystrzyca iacens, a Laborioso Nicolao hærede Molendinatoris pro viginti marcis pecuniæ Anno Dni 1473 et aliud in Lypnydol ante fores Curiæ construxit. Molendinum etiam iacens ante fores Monasterij, hærede masculini sexus deficiente ad Monasterij proprietatem reduxit. Ipse grande spinetum et frutetum in monte secus viam, quæ ducit in Chobrzany, arabile fecit, et agros qui Luczkowski et Bronkowski nominantur emit. Beßyce quoque quas Dnus Nicolaus Groth, Dno Stanislao Plebano Miloviensi obligauerat, de manibus eius eliberauit

beravit, immo ipsius Dni Grotš debitorum contractorum, prope trecentas marcas pecuniæ persolvit. Ipse Curiam in villa Wysoka insignem ædificari fecit, et aggerem piscinæ loci dicti Tuczman sub nemore, prope foribus Monasterii magno sumptu erigi curavit. Nec tantum extra Monasterium existentia bona abalienata reduxit, sed etiam intus ædificia insignia perfecit. Nam intra nonum regiminis sui annum ambitum Claustri in circuitu, item domum carnium de quatuor columnarum (cuius modo medietas pro Refectorio æstivali altera medietas pro dispensa ad servanda victualia est conversa) item librariam sub Dormitorio, item Refectorium maius peres Calefactorium fornicibus clausit. Domum braxatorii construxit, aulam Abbatialem contiguam Dormitorio Conventuali Septentrionem versus ipse ex muro ædificavit. Ad ministerium quoque altaris casulam albam cum cruce, et capam panni sericei, axameti rubei cum fimbriis auro pictis, precio viginti florenorum comparavit. Infulam margaritis lapillisque redimitam, et personis argenteis affabrè factis ornatam, et curvaturam argenteam deauratam, vas quoque argenteum, item aliud deauratum quod Kupe dicitur magnis sumptibus fieri curavit. Hæc prædicta Curvatura cum Cruce argentea deaurata est fracta, et ex eis duæ Cruces argenteæ sunt factæ, ex quibus minor personis in Infula existentibus et Monstrantia est ornata. Patilli quoque ex Infula accepti

tum in crucem

tum in crucem utramque, tum in Monstrantiam sunt positi. Anno Dni 1644 Monstrantia non est fracta, sed tantum aliquo modo aucta, et novo pede magnificentior reddita, ipsa enim est puto, quam Praefatus Dnus Abbas, a Praedecessore suo Dno Nicolao Gross oppignoratam exemerat et addito argento maiorem et elegantiorem confecerat. Organum item in Ecclesia cum 1471 quinque vocibus de novo extrui curavit et divinas laudes rite absolvi, quibus frequenter aderat omnimodo laboravit. Is vir Deo et hominibus suo [a]eo acceptissimus, disciplinae zelator studiosissimus, ceu iubar coeleste illo in tempore, ne dum in proprio Monasterio, sed etiam caeteris circumiacentibus norma exemplarque vivendi feliciter enituit. Eius famae religiositate et doctrina illectus Rdmus Dnus Abbas Morimundi commisit illi visitationem Monasteriorum in Polonia Silesia et Scepusio, de quali autoritate tam ample in Monasteriis Polonicis nunquam antea auditum fuit. Domus haec nostra quae Claraprovincia nuncupatur recte nominis sui claritate ob regularem disciplinam pie servatam gaudebat quae ante ut ex dictis patet ob discordias et fraternae unionis scissuras nec non mandatorum Dei et S. Regulae contemptum, ceu bubo noctivagus lucem aspicere cunctis opprobrio habita non valuit. Mira Dei consilia, et investigabiles viae eius. Aspiciens domum hanc iam fere collapsam, nunquam sperare poteras eam aliquando posse adiicere ut resurgat. Sed non est abbreviata manus Dni. Nam regente hoc pio Patre et exhortante Fres ad sectanda Christi vestigia, et praecedentium Patrum

praecepta

praecepta observanda, eorum animos in tantum inflammavit, ut Abbatem suum (qui seipsum iuxta doctrinam SSmi Legislatoris nri Benedicti, normam vitae illis praebebat) presso pede in omnibus assequi satagerent. Tunc vidisses aurea secula, saturnaliaque regna redysse, ob copiam et affluentiam temporalium. Nam Optimus Deus Fres nostros, ceu alium Israeliticum populum ad se in toto corde conversum ita benedixit, ut illae benedictiones olim populo Israelitico promissae, super eis impleri conspicerentur. Tandem longaevus agitatus annis (erat enim prope sexagenarius), cum multa opera praeclara peregisset, et domum hanc ordinemque in ea sacrum, ceu de novo erexisset, in tantumque se cordi Frum et prum infudisset, ut omnes laudes eius praedicare non cessarent. Deo labores eius remunerari volente Aňo Dňi 1474 animam in manus Creatoris sui reddidit, Tertio Idus Aprilis. Sepultus iacet in Capitulo ante sedem Abbatis, in loco suo sedentis ad manum sinistram, nam eius sarcophagum iam pene contractum, de loco suo motum et in medio Capitali collocatum est. In cuius summitate haec verba sunt incisa. Rexit annis XXII. Benedictus Deus qui talem dedit Pastorem omnibus suis, utinam eiusmodi gratiam ostendere dignetur domui huic usque in sempiternum. Ex summo amore Fres volentes Abbatis sui perpetuam esse memoriam, scribi curavenat in fornicibus ab eodem erectis versus quosdam. Hi quam minus erant correcti sunt per dealbationem deleti, ne tamen pereant, inventos in libris a Rdo Pre Grc.

Fr̄e Gregorio Bepser Priore eius scriptis, hic inserendos putaui. Et hi sunt. Muros testudinis struit hos Abbasque Magister. De Trebnic dictus Nicolaus qui fuit anno. Millesimo D̄ni Quadringetesimo Sexagesimo quoque Quarto. In Copriuniça nono dum residet anno. Huic sine nocte diem, vitam sine morte quietem. Det sine fine qui est vita diesq; Deus. Et super Curuaturam siue Pastorale talis fuit inscriptio posita.

Filia flecte Patrem, mater natumq; precare
Pro natis Euæ, filia flecte patrem
Comparauit hunc Abbas baculum Nicolaus
In Koprzywnica nono dum præsidet anno

XXI Abbas
Rndm̄us D. Nicolaus Przeworsky

Corpore D̄ni Nicolai Trebnic terræ mandato, eligitur D̄nus Nicolaus eius nominis sextus dictus Przeworsky, vir certe sui Antecessoris vitæ operumque æmulator. Regulæ non surdus auditor, quæ suadet Abbati studere plus amari quam timeri. Fr̄es suos charitatis affectu complectens eos ad seruanda sacri Ordinis instituta piis adhortationibus potius trahebat, quam seueritate impellebat. Placidis enim eum fuisse moribus pio relatu Seniorum didicimus. Hic ex amore quo in Fr̄es ferebatur, infirmorum in tantum compassus est languoribus, ut timens ne ob sui absentiam vel hospitum occursum, aliquam incommoditatem paterentur, Infirmitorium

et Refecto-

et Refectorium carnium hyemmale cum camino et fornace ex nuvo extrui curauit. In quo ob faciliorem infirmis Missae auditionem, Capellam in honorem Dei omnipotentis, et Beatissimae Virginis Assumptae, nec non S. Patris nostri Bernardi Sanctorum item decem millium Martyrum, S. Valentini Martyris. S. Elisabeth viduae, cum altari simul erexit, et licentiam ab Illmo Dno Episcopo Cracouien Missas ibi celebrandi obtinuit. Finiuit etiam feliciter dislimitationes certarum possessionum Monasterij, quas Praedecessor inceptas, praeuentus morte, perficere non valuit. Nam fecit limites inter Kielaszow et Dobrucice villas Monasterij et inter Miedzygorze Nobilis Dni Joannis haeredis de ibidem Ano Dni 1475. Item inter villam Monasterij Rudnik et inter Piczkowice cum haeredibus de ibidem. Item inter villas Zakrzow. Krzcišzyn Rudnik Monasterij, et inter Studzianki Generosi Dni Joannis Rabsztynski haeredis de Krasnik et Studzianki. Item inter villas Monasterij Bystrzyca. Rudnik. Ninki, et inter Gałęziow et Wola Gałęziowska Nobilium Joannis et aliorum. Ano Dni. 1476. Item inter Szewce Monasterij et inter Samborzec Nobilis Dni Andreae Samborzecki. Item inter Strączkow Monasterij et inter Rylowice Nobilis Dni Joannis Chobrzynski Ano Dni 1477. Item inter villam Dobrzechow. Wysoka. Monasterij et inter Kozuchow et Markuszowa Nobilis Catherina Trzecieska Ano Dni 1478. Obtinuit etiam euasionem ad citationem Scultetissae in Krzcišzyn, ratione quarundam iniuriarum, quarum magnus Index in Originali ponitur, propterea quia prae

dicta Scul.

dicta Scultetissa in Judicio non comparuit, nec comparere curavit Anno Dni 1480. Nec tantum in defendendis bonis Monasterii, sed etiam in ipsa Ecclesia, memoriam sui posteris satagebat relinquere in benedictione. Nam calicem insignem de patrimonio suo et fratrum suorum sororinorum videlicet Nicolai Branczyk et Valentini germanorum in eodem Monasterio Professorum, addito argento comparavit, cuius structura haec est. Calix totus deauratus intus et foris, habens inscriptionem duorum versuum in circumferentia labii insculptam. Devovet Christe tibi calicem Abbas Nicolaus, ut patri memor, te libans quisque foret. Anno Dni 1481. Labium vero complectuntur ramusculi in modum coronae porrecti, a zona solida circumferentiali, quasi radicaliter prodeuntes, quae inferius sub cuppa calicis retinet varia folia ramusculis permixta, in quorum medio varia animalia fugientia, et venatores persequentes ea, affabre facti videntur. Medium pedis sive nodus sex habet tabernacula, et totidem imagines fusas stantes in illis, puta SS. Virginum, Catherinae. Margarethae. Ursulae. Barbarae. Agnetis. Dorotheae. Haec tabernacula distincta sunt columellis in quarum basibus resident Angeli, insignia Dominicae Passionis tenentes, a liliis vepandis sustentati. Rursus basis sive fundamentum calicis sex habet angulos, in quibus sex Angeli alis in altum porrectis tenent sex clypeos insignibus adornatos, quorum primum est Regium Aquilla secundum Hebdank, tertium Lelina, quartum in modum currentis fluvii insigne Lituanicum, quintum S. Bernardi, sextum Bogoria, Supra hos Angelos flores varii circumquaque apparent, in quibus rursum sunt sex imagines fusae sub tabernaculis suis, prima. Virginis Beatae coronatae

sole amictae

sole amicta, et lunam calcantis cum parvulo JESV. e cuius diametro Christus resurgens vexillum cum cruce tenens aspectui se prabet, a latere vero ipsius dextro stat S. Nicolaus Episcopus et S. Petrus in habitu Papali, a latere vero sinistro S. Florianus cum S. Bernardo ut patet intuenti. Patena calicis per circuitum habet quinque sculpturas, quatuor Evangelistarum videlicet, et Christi in Oratione flectentis, quæ simul cum calice (ut fertur) habet pondus decem marcarum argenti, et duodecem ducati in deauratione sunt expensi, opus certe memorabile, magnoque ingenio artificis factum. His peractis, dum alia atque alia comparare cogitaret, en indiscretum malum, mors videlicet suam fatalem falcem cervicibus eius intentat, morboque diuturno fatigatum, velut spicam electam in horreo Dnico reponendam demetit et stravit. Ano Dni 1481. cum præfuisset septem annis.

XXII Abbas & Commissarius Reverendmus D. Ioannes Breynner

Eo tempore parabatur bellum et expeditio in Italia contra Turcam, contra quem cum insufficientes essent SSmus Dnus Sixtus Papa Quartus promulgari eam fecit in universis Regnis Christianis adiungens Indulgentiam in forma Jubilei iis omnibus, qui vel ad bellum irent, vel saltem contribuerent pro ipsius necessitate. Hanc contributionem eodem anno Electionis suæ Rndmus Dnus Joannes Breynner dedit, pro qua simul cum quietone

accepit

accepit facultatem ut possit absolui cum Conuentu suo a quocunque Confes-
sario Cuius facultatis iste est tenor. Nos Petrus Antonius de Fregeno,
Commissarius Religionis Ciuitatis et Insulæ S. Joannis de Rodia, a SSmo
in Christo Patre et Dno nostro, Dno Sixto diuina prouidentia Papa Quarto
et vigore litterarum suarum pro expeditione contra Perfidos Turcas. Christiani
nominis hostes in defensione Insulæ Rodi, et fidei Catholicæ facta et facien-
da concessarum ad infrascripta, per vniuersum orbem specialr et generaliter
deputatus. Dilectis nobis in Christo Gregorio Priori, omnibusque, et singu-
lis Fribus Præsbyteris Diaconibus Subdiaconibus, Nouitijs et Conuersis
Conuentus Monasterij Caratprouinciæ, alias Cobriunicia, pmerito contribu-
tionis, quam pro expeditione contra perfidissimos Turcas, iuxta tenorem lit-
terarum Aplicarum fecistis, annuimus, ut possitis vobis eligere Confessa-
rium idoneum secularem vel cuiusuis ordinis regularem, qui confessione
vestra diligenter audita, pro commissis per vos quibusuis criminibus, peccatis,
excessibus et delictis quantumuis grauibus et enormibus, etiam si talia
fuerint, propter quæ sedes Apostolica sit quouis modo merito consulenda
Iniectionis manuum in Episcopum vel Superiorem ac libertatis Ecclesiasticæ
offensæ seu conspirationis in personam, aut statum Romani Pontificis, vel
cuiusuis offensæ, inobedientiæ aut rebellionis Sedis eiusdem ac Præsby-
tericidij casibus duntaxat exceptis, in reseruatis semel tantum in alijs
vero non reseruatis toties quoties fuerit opportunum, debitam absolutio
nem impen.

nem impendere, et penitentiam salutarem iniungere, ac omnium peccatorū vestrorum, de quibus corde contriti et ore confessi fueritis, semel in vitâ et semel in mortis articulo, plenariam remissionem et indulgentiam Apostolica autoritate vobis concedere possit, dicta autoritate, qua per ipsius Sedis Apostolicae sufficienti facultate muniti fungimur, in hac parte indulgemus. In quorum fidem has lrās nostras sigilli nostri appensione munitas fieri iussimus Datum Sendomiriae Die Saturni ultima Junij Anno Incarnationis Dnīcae Millesimo Quadringetesimo Octuagesimo Primo. Hanc autem concessionem ideo hic posuimus, ideo vel maxime, quia forma absolutionis est illi annexa talis, quae his temporibus forte non est in usu. Forma absolutionis sive in vita sive in mortis articulo haec erit. Misereatur tui omnipotens Deus etc. Dominus noster Jesus Christus, merito suae Sanctissimae passionis dignetur te absolvere et ego autoritate ipsius, ac Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, et Sacrosanctae Sedis Aplīcae in hac parte tibi concessa et mihi commissa, absolvo te a vinculo Excommunicationis et suspensionis, et interdicti in te, et ab homine generali? vel a iure prolatis, nec non ab omnibus criminibus, peccatis et excessibus tuis, et do tibi plenariam eorum indulgentiam et remissionem. Et in quantū claves Ecclesiae se extendunt, remitto tibi poenam, quam pro illis in purgatorio pati debuisses. In nomine Patris, et Filij, et Spiritus Sancti. Amen. Hic Venerabilis Pater, homo erat liberalis et iucundus, qui velut alter Salomon a

lomon amore decoris domus Dei accensus, hanc quae prius antiquitate et stillicidijs scatebat, tegulis lateritijs in corpore sine medio de nouo texit, pauimentum Ecclesiae quadro lapide composuit, Presbyterij formas, et chori stalla, et retro chorum, et circum maius ostium in honorem Dei fieri fecit. Ipse etiam magnam dexteritatem in exterioribus expediendis nactus per Dnum Henricum de Kamieniec, tanquam Tutorem bonorum Monasterij et Commissarium per Regiam Maiestatem ad hoc deputatum, nec non et Stanislaum de Skotniki amicabiles Compositores, ab haereditate Monasterij Trzecin ex vna, et DD. Consules totamque Communitatem Ciuitatis Crosnen. parte ab altera, limites determinauit et composuit Anno Dni 1483. Priuilegia item super syluam Skrzypaczowicen. amissa de manibus Nobilis Dni Mrosciel de Mydlow haeredis, pro tunc Procuratoris causarum Terrae Sendomirien. Nobili Dno Joanne Kobekoski hec eadem Priuilegia indicante decem florenis exemit. Quibus habitis cum Dno Joanne SulisBonski de possessione, et vsufructu syluae praedictae iure egit, obtentaque a Sede Aplica Commissione, res per Rndum in Christo Patrem Joannem Kobimirski Episcopum Chelmen. huius causae Commissarium ad optatum finem perduxit. Nam facta concordia per Arbitros arbitrarios et amicabiles Compositores per ipsum est confirmata vt scilicet pacificam tentionem et realem possessionem villae Skrzypaczowice Dnus Abbas cum suo Conuentu habeat iuxta inscriptionem ipsi per olim Strenuum Dnum Gnieuosium de Wnorow factam. Tunc etiam Dnus Joannes Sulisbowsky dedit Conuentui

uentui nostro medietatem prouentûs incisionis alias Wrębu in borris et sylvis Skrzypaczowień, item in certo loco liberam incisionem roborum et cuiusuis generis arborum, liberam pasturam siue pascua omnium pecorum, et alia plura vti videre est in Originali confecto Anno Dni 1484. Jam Praedecessor ipsius pro infirmis Fribus Infirmitorium cum sacello S. Valentini aedificauerat, voluit tam pium opus Successor perfectum facere, nam erga Fres debiles erat pater plenus compassione. Ne ergo aliquem defectum in medicinis et victualibus patiantur, cogitauit certos redditus assignare, ideoque supplicauit Rmo Dno Joanni Abbati Cisterċij, et caeteris Definitoribus in Capitulo Generali congregatis, quatenus concederetur ei duas villas Bęszyce cum suis redditibus pro sustentandis Fribus infirmis, temporibus perpetuis a sua mensa separare. Tam insigne opus collaudantes annuerunt, infirmariumque pro tempore existeń, de praedictisque redditibus censum percipientem, ad fidelem computus redditionem adstrinxerunt. Anno Dni 1486. Fecit etiam concordiam per amicabiles compositores cum Dno Parocho Mielocen, de non danda decima canapali de Sententia Zagnaioviceń sub vadio centum florenorum Anno Dni 1486. Hoc anno fundatum est Hospitale et Ecclesia S. Spiritûs in Oppido, per Venlem Dnum Nicolaum Ciesla Presbyterum Cracouia oriundum, cuius iuspatronatus commisit Consulibus dicti Oppidi. Hanc fundationem confirmauit SSmus Dnus Innocentius Papa anno eodem, quo Venerabilis Magister Adolphi Procurator causarum Consistorij Sendomirień, libros plurimos manuscriptos Monasterio

nostro le-

nostro legavit in remedium animae suae. Fundatione Ecclesiae Hospitalis incitatus Dnus Joannes Abbas cum suo Conventu, voluit si non similem, forte maiorem in Ecclesia Parochiali Copriunicen facere, quod et feliciter perfecit Ano Dni 1491. Undecima Januarij Nam extincto in ea nomine Plebani, erexit Praeposituram, instituens Praepositum cum quinque Mansionarijs Horum Officium esse voluit, quotidie cantare Horas B. Mariae Virgin cum Missa votiua. Salue Sancta parens. exceptis Festis duplicibus, in quibus patrocinia altarium eiusdem Ecclesiae celebrantur, et quando fit sermo cum summa Missa. Exclusis etiam Diebus Dominicis, in quibus Fres Fraternitatis Litteratorum eandem Missam, iuxta Privilegium Illmi Dni Zbignei Episcopi Cracouien cantare sunt astricti Haec omnia vt commode absoluantur, assignauit Rdo Dno Praeposito pro fundo suae Praepositurae, Praedium cum omnibus agris, pratis et syluis, prout Antecessores sui tenuerunt incorporando ei pratum Monasterij dictum Mlynek, cum decimis de cultura sua Sacterus receptis Item, decimam in Krowiagora Skrzypaczowice Zbigniewice Postronna Niedrzwice totalem quoque columbationem post oppidum Copriunicen et singulas villas eidem Parochiae attinentes, cum medietate Offertorij totius anni. Ipsi vero Dni Monasterij habebunt medietatem Offertorij, cum censibus pro centum florenis videlicet quinque marcas per Dnum Abbatem venditas, et super duabus villis notabilibus Gnieszowice videlicet et Krzcin consignatas. Habebunt etiam censum ex domibus Oppidi Copriunicen quinque marcas, quae domus sunt donatae et datae.

et data per Honorabilem Dnum Stanislaum in Amniew et Stanislaum Zegadlo in Ruszkow Plebanos pro ipsis DD. Mansionarijs. Hanc erectionem confirmauit Illmus Fridericus Electus confirmatus Ecclesiæ Cracovien. et in ea Præpositura primum Præpositum creauit Rndum Patrem Magistrũ Joannem Wysocki Decretorum Doctorem. Item statuit ut prædicti Monasterij singulis diebus duas Missas decantent, maturam videlicet de Domina, cum impositione Collectæ pro Benefactoribus, Summam verò de die occurrente correspondentem Officio diei. Et cum aduenerint Officia pro Defunctis, in quatuor temporibus anni, tertia Missa pro eisdem compleatur per eosdem. Item ut Presbyter Ecclesiæ Hospitalis S. Spiritûs, ipsi Præposito sit sub censuris obediens in omnibus licitis et honestis. Concessit tandem præfatus Episcopus Cracovien. Rndo Patri Præposito et eius Successoribus, uti Dalmutio de cismis alias Popielice ad instar Canonicorũ Ecclesiæ Collegiatæ. Peruenit fama pietatis huius Dni Abbatis, ad aures Rndmi Dni Abbatis Morimundi, quâ mirum in modum delectatus, fecit eum Commissarium in visitandis et reformandis Monasterijs Polonicis Ordinis nostri, uti Chronica antiqua testantur. Nec solũ Commissarius fuit deputatus a Rndmo Dño Morimunden. sed quod caput est, etiam a SSmo Dnô Innocentio Papa, ad confirmandam nouiter erectam Præposituram Regularem in Oppido Kraśnik authoritate sua Añô Dñi 1487. quod tali modo ad nostram deuenit notitiam. Añô Dñi 1641 Aduenit Dnus Generosus

Dnus Orzeski

Dnus Brzezky petens nomine Illmi Dni Brzezki Canonici Cracovien. ut hoc idem Privilegium concederemus inserere in Acta Consistorii Sendomirien. sperans illud esse in Monasterio. Detulit secum chartam in qua fuit descripta dispositio illius primi originalis, in qua imprimis erat Commissio summi Pontificis Dno Abbati Joanni Cosminicen. deinde tenor erectionis, demum ipsa Confirmatio predicti Dni Abbatis authoritate summi Pontificis sibi in hac parte delegata. Sed nihil effecit, nam non solum Privilegium eiusmodi in nostro Archivio non est inventum sed nec memoria eius vel nota remansit. Sed nihil obstat. Nam in eadem charta erat descriptum sigillum, ad illud originale Privilegium appensum, qua descriptio ab eo facta est, qui illud manibus suis contrectavit. Quod si ita uti verissime ita est, qualis quaeso erat reputationis Abbas iste, cui Vicarius Christi, tam arduu negotium non dubitavit committendum. Ano Dni 1492 Serenmus Casimirus Rex Poloniae Confirmator Privilegiorum nostrorum Vilna profectus, cum Trocos unius diei itinere pervenisset, languere cepit, et invalescente morbo testamentum condidit. sacrosanctisque Christianae religionis mysteriis rite perceptis mense Junio animam exhalavit. Inde funus eius in Poloniam solenni pompa elatum in Basilica Cracovien. sepultum est. Aliquanto ante mortem Regis tempore post medium Decembrem tres soles in meridie visi sunt, deinde Cometa duorum fere mensium spatium post Occidentem solem apparuit, prodigia ut creditum est mortis Regis. Regnavit autem is annos quadraginta quinque vixit sexaginta quatuor. Ipse profligatis Cruciferis, Civitate

arce que

arceque Choynici vi expugnata Marieburgo quadringentis septuaginta sex millibus florenorum a militibus eorum empto, fedum perpetuum cum eisdem iniit. Ab hoc tempore Pomeraniae Ducatus, Michlovien. quoque et Culmensis Terra Regno Poloniae adiuncta est. Pro quibus Poloni centum octuaginta annis, armis cum Cruciferis pecertabant. Sed nos ad nostra. Rdmus Dnus Joannes Abbas acceperat iniuriam a Nobilibus Dnis Nicolao et Joanne de Wamborkow haeredibus, qui nullo habito iure, violenter occupaverant pratum Monasterii in Karwow. Cum his iure agens obtinuit adiudicationem prati per Judicium Terrestre Sandomirien. et pro perlucris intromissionem in ipsorum haereditatem Wamborkow usque ad solutionem et satisfactionem Ano Dni 1493. Ille etiam effecit, ut Nobiles Dni Matthias Nicolaus et Jacobus Fres germani, rebelles in perlucris per Burgrabium ex Krobielice excerentur et intromissio eidem cum Conventu suo in eadem bona daretur Ano Dni 1494. Circa hunc annum Oppidum Cobriunicen. mensae Conventuali in provisionem assignatum igne consumptum est, quare coactus est D. Abbas ad Rdmum Dnum Abbatem Morimundi litteras dirigere, licentiamque pro esu carnium ter in hebdomada die Dnico, videlicet feria tertia et quinta petere, quam obtinuit, nam hucusque non nisi semel in hebdomada feria quinta videlicet carnibus Conventus vescebatur. Civium vero inopiam proposuit Serenmo Joanni Alberto Regi Poloniae, qui Casimiro Patri suo

successerat

successerat, petens adiumentum tum pro se et Conuentu suo, tum pro il-
lis. Rex inclinatus eius precibus, concessit Oppidanis libertatem, ab
omnibus datijs, censibus, solutionibus, podwodis, stationibus, contributionibus
Regijs per decem annos Anno Dni. 1496. Hac etiam necessitate compul-
sus villam Podleszany post oppidum Mielec sitam, a proprietate Mo-
nasterij alienauit, quam Magnifico Dno Rzemiensky de Rzemien ha-
redi pro trecentis florenis vendidit, quam exemisset, nisi immatura mors eu
trucidasset. Nam dum multo maiora tum pro Ecclesia tum pro subditis fa-
cere cogitat, morbo correptus, diem clausit extremum ac in Capitulo sepul-
tus statim in introitu eius Sarcophagum suo tumulo impositum cum hac in-
scriptione retinet vsque in hodiernum diem

ANNO DOMINI M CCCC LXXXX VII
OBYT VENERABILIS VIR IOANNES
ABBAS HVIVS DOMVS PIETATE
INSIGNIS

XXIII Abbas
Rndmus D. Nicolaus de Koronow

Orbati Fres Abbate suo, timentesque ne ex alio Monasterio eis in Ele-
ctione Abbas obtruderetur elegerunt Dnum Paulum de Koronow qui hac-
tenus Officium Cellelarij digne et laudabiliter administrauit Ano Dni.
1497. Hic habens testamento legatum vsumfructum, per Nobilem Dnum Pe-
trum Skotnicki in tota villa Bazow, quoadusque ei et Conuentui suo red

dantur

dantur sexaginta et quinque marcæ pecuniæ, fatigatus precibus Gnosi D. Joannis de Sulisbow hæredis, eam totam villam Bazow, et molendinum ibidem existens, ei inscripsit usque ad Festum S. Martini ea conditione ut interim præfata summa sibi reddatur. Quod si ultra hoc tempus non solueret, Dnus Abbas deberet habere intromissionem liberam in præfata bona quam illi Dnus Sulisbowski sequenti anno concessit, id est, Anno Dni 1499 Non solum prædictam summam Dnus Sulisbowsky, sequenti anno Dno Abbati non persoluit, sed insuper mutuo accepit centum marcas in quibus ei olligauit borram Skrzypachowiecz, concessitque liberam scissionem lignorum combustibilium et libera pascua usque ad solutionem prædictæ summæ centum marcarum. Hoc adiecto ut Dnus Abbas Dno Joanni Sulisbowski, qualibet septimana teneatur dare medium actuale cereuisiæ, et omnes inscriptiones super sexaginta septem marcis in Bazow inscriptis mortificare, quod facere Dnus Abbas promisit Ao Dni 1500. Vexabantur per idem tempus subditi Monasterij per stipendiarios milites qui villas Monasterij iam ferè destruxerant, quod cernens Dnus Abbas exposuit hanc calamitatem Serenmo Alexandro Regi Poloniæ qui Alberto Joanni Fri suo germano in Regnum successerat, cuius petitioni annuens, condonauit subditis Monasterij stationes et contributiones per annos quinque imo etiam per lras mandauit Exactoribus contributionum ne a Dno Abbate eas exigeret, quod fecit Ao Dni 1502. Tali modo pacificatis

subditis

subditis ad ampliandum decorem domus Dei animum intendit. Et quia Praedecessor suus, tantum mediam partem Eccl'ae occidentalem novis tegulis lateritiis texerat ut tectum esset perfectum, structuram tecti in Cruce Ecclesiae et turris de novo extruxit, eamque tegulis lateritiis, turrim vero cum propugnalis plumbo texit, in cuius cacumine globum aeneum sat magnum deauratum, et crucem ferream collocavit Aō Dñi 1507. Hoc scemmate domo Dei ab extra decoratâ, intus etiam stalla ante altare Divi Stanislai fieri procuravit, braxatorium item cum pistrino, coquinam in Curia sua de novo fecit, murumque circa pomarium (tuto circa minus) de novo construxit. In praediis quoque reparandis et rebus ad rem familiarem comparandis providus fuit, multaque industria sua insignia ad posteros transmisit. Cuius diligentiam tam in promovendo divino cultu quam in administranda re familiari considerans. Vẽbilis Dñus Nicolaus de Cosmunica Rector Ecclesiae Parochialis in maiori Ksiąznice. et Altarista Ecclesiae Cathedralis Cracovien. nec non et peregrinans Hierosolimitanus et aliorum tam locorum quam reliquiarum sacrarum, ut Orationibus Frum eius posset adiuvari, legavit Monasterio duos libros magnos, qui intitulantur Speculum Hystoriale Vincentii Bellvacen. Aō Dñi 1507. Nec multo post Venerabilis Pater eum secutus est, nam evoluto anno, id est Anno Dñi: 1508. Tristitia implens corda Fratrum, quibus erat desiderabilis cursum peregrinationis suae finivit.

XXIV Abbas iniustè deposito
Rndmus D. Nicolaus de Robczyce

Rndmo Dno Paulo successit D. Nicolaus de Robczyce, Pater bonus et zelator Ordinis studiosissimus. Cuius regiminis anno primo id est 1508 in Festo Sacratmi Corporis Christi, cum prius tegulis ligneis Monasterium totum tectum esset Dno Abbate cum Conventu in laude Creatoris sui, eiusque Sanctissimi Corporis in templo cum modulatione Organorum occupato, ignis e coquina Conventus erumpens, ac in flammam maximam praevalens tecta coquinae, ambitus, infirmitorii, et omnium versus Molendinum officinarum consumpsit, quae vero lignea erant, ut pote hospitale, braseatorium et caetera aedificia usque ad portam voracibus flammis in cinerem redegit. Hic tamen optimus Pater animoque fortis his infortuniis minime consternatus Dno Deo ei propitio et vias eius dirigente in quatuor annorum spatio cuncta restauravit, clipeos alias acilia tectorum de cocto latere extruxit fulcrisque coloribus ornavit, structurasque lignorum de novo fieri curavit. Tandem omnes illas officinas tegulis lateritiis texit, Dno cuncta prospere in manibus eius dirigente. Quis unquam credidisset tanta aedificia igne consumpta, tam brevi tempore posse reparari? quod certè non fuisset, nisi Dnus manus eius adiuvisset, cuius ipse vicissim misericordiae munus crebris Missarum solenniis et orationibus efflagitabat, nec erat fraudatus a desiderio suo. Hic querelam depo-

suit coram

fuit coram Illmo Dno Marco Cardinali et Sedis Aplicae Legato, se et Con-
uentum suum a quibusdam, qui nomen Dei in vanum accipere non formidant,
grauibus afflictum esse iniuriis et iacturis, impetrauitque ab eodem litte-
ras Commissionis pro Rndmo Dno Petro Abbate S. Crucis, quatenus ille eius-
modi raptores praedones, et inuasores non permittat molestiam inferre Mona-
sterio nostro, eos per censuras Ecclesiasticas compescendo quod effecit Ano
Dni 1510. Haec Commissio impetrata fuit, a Reuerendmo Dno Nicolao
Trebnic, cuius authoritate praefatus Dnus Abbas S. Crucis in eadem causa
subdelegauerat Rndum Dnum Joannem Parochum Polanecen. et Praedica-
torem Ecclesiae Collegiatae Sendomirien. Aliam iniuriam accepit a Nobili
Dno Nicolao Gnieuosz haerede de Luniow, qui violenter sibi et Conuen-
tui suo ademit usumfructum in borra Skrzypaoszouicen. in derogationem iurium
debitorum, quae coram Judicio Sendomirien. Terrestri Dnus Abbas produxit
et reposuit. Magnificus Dnus Stanislaus Sbaraniec visa iustitia Dni
Abbatis et Conuentus sui adiudicauit ei usumfructum in praedicta borra, et
pascua Oppidanis, mandans Dno Nicolao Gnieuosz sub vadio sexaginta
marcarum ne aliquo modo Dnum Abbatem cum Conuentu suo hac in parte im-
pediat Ano Dni 1511. Hic etiam concessit aduitalitatem in Siedliszczany
id est super tribus mediis laneis Nobili Dno Joanni Siedliszewski cum
vxore sua, qui in fraudem Monasterii extorsit in contractu hanc conditio-
nem poni. Quod si successores legitimi praefati Dni Siedliszewski, praefata
bona id

bona id est tres medios laneos habere et tenere voluerint, ex tunc datis
et persolutis triginta marcis pecuniæ Dnō Abbati, præfata bona obti-
nebunt. Quod et factum est. Nam ab illo tempore prædicti lanei a Mo-
nasterio alienati abierunt. Prædictus etiam Dnus Abbas thurribulum argen-
teum, et ampullas argenteas pro divino ministerio fieri curavit. Et cum hæc
et alia plura fecisset, tamen omnes proventus Monasterii, iuxta summorum
Pontificum et Ordinis sacri sanctiones recondebat. Hic solus erat (ut ita
dicam) suo tempore, qui vias mandatorum Dei et Ordinis sacri simpliciter et
pure ingressus est, et iam fere in ipsis dilataverat cor suum. Sed quia virtus
semper æmulos habet, surrexit contra eum turbo tribulationis cum infortu-
nio domus nostræ, qui suum impetum accepit ex Fribus, quorum quidam e-
rant morbo invidiæ excæcati, quidam ambitionis stimulis agitati in tantum ut
quod rectum esset, minus possent considerare. Cum enim ille ut pius Pr Re-
gulæ sanctæ statutorum Ordinis et antiquorum Patrum virtutis æmulator
zelosus extitisset, et Frum suorum excessus prius monendo et exhortando post-
modum dum nil proficeret, cum oleo vinum etiam acris correctionis adhibuisset
apud eos qui correptionem oderant incurrit indignationem. Et præsertim Pa-
storis boni nihil omittens ex Officio, cum unius rebellis, et præcepta tum sua
tum Ordinis contemnentis excessus puniret, iuxta Legislatoris nostri ordi-
nationem ob incorrigibilitatem suam coactus est eum é domo eliminare, et in
alio Mo.

alio Monasterio mansionem illi procurare. Hunc tamen in brevi ad postula-
tionem Dnorum Coabbatum et Rdmi Dni Commissarij Claratumbeñ Abba-
tis revocavit, et in Krzein prædio Officialem constituit, ad ultimum ad Mo-
nasterium revocatum, ad emolliendum cor ipsius odio et rancore plenum, eti-
am Prioratus dignitate donavit. Is tamen paterna benevolentia non conten-
tus dispositionem Abbatis sui circa se in malum intorquens, et suæ ambitioni
finem dare volens Frés adversus Abbatem concitat, Rdmum Dnum Vi-
sitatorem vocat, Fribus multa pollicetur, si se in Abbatem sibi præficerent.
Dnus Visitator adveniens de statu domus inquirit, quem Prior admonet ut
Frum cellas visitet, et defectum quem ex negligentia Dni Abbatis in lecti-
sterniis patiuntur conspiciat. (Instruxerat enim Frés quosdam vti iuvenes
terrendo, quosdam promissis alliciendo, ut lectisternia sua supra cellas expor-
tarent. Fecerunt ita) Dnus Visitator cellas visitans, et in eis non nisi fe-
num et stramen inveniens, lacrimosè Fribus condoluit (sic enim elusus fue-
rat) et in Dnum Abbatem ita commotus est, ut eum pro hac sola causa Ab-
batiali dignitate privaret et ab officio deponeret. Hic processus Visitationis
illis qui verè iustitiam colebant luctum generavit, inimicis verò Abbatis gau-
dium attulit, cuius sceleris in Patrem commissi, et nos miseri hucusque ut pie
credimus pœnas luimus. Scriptum quippe est, Patres nostri uvam acerbam
comederunt, et dentes filiorum obstupuerunt. Confirmat meam sententiam relatio
Patrum nostrorum, qui affirmabant se in auribus suis se hac audivisse, quod

Scriptura

scripturus sum. Venerabilis vir Magister Joannes de Paczanow, sacrae Theologiae licenciatus. Ecclesiae Collegiatae Praedicator optimae vitae, cum depositionem sui Patris iniustam, quae iam vulgo ferebatur inaudivisset, Spiritu certe prophetico in haec verba prorupit. Siquidem hoc scelus in Patrem non estis veriti perpetrare, scitote Deum cordium inspectorem usque in tertiam generationem vos, domumque vestram puniturum, quod et hodie heu infelices infeliciter sentimus, et in posterum vindictae (ut ita dicam) caelestes nos nostramque domum flagellantes, praecipue huius depositionis procuratores, pio Lectori erunt manifesta. O certe felix claraque domus fuisset, nisi tanto tali que Pastore nostro malo orbata et viduata fuisset. Is enim vir erat, qui Rndo in Christo Patri Nicolao Trebicio ut sui nominis ita et vitae non infimus haeres fuisset, si in eum haec acta non fuissent. Prius hic, ut filius obedientiae libenter ex Officio cessit, provisione modicum sibi concessa contentus, quae et post eidem extitit denegata. Ad cumulum meritorum suorum immisit ei Deus infirmitatem acerrimum videlicet pedum dolorem quam nedum patienter verum etiam libentissime gratias agens Conditori suo perferebat, insuper et pecunia quae sibi modice erat relicta, per Fres ipsum Abbatis furtim ablata est, et provisio denegata, quae omnia magnum dolorem cordi ingerentia patienter sustinuit. Tandem plus tribulationibus et vexationibus quam morbo inualescente exhaustus, post tanta beneficia et merita in domum officiosaque obsequia, anno uno post depositionem vix superuiuens, ante Capitulum sepultus

ut pote

ut pote qui in ipso Capitulo sepeliri indignus reputatus est. O impietatem in bonum Patrem et bene de Monasterio promeritum commissam! Quis non defleat! Quis non exhorrescat! cum nec ad eius exitum muniendum, cum iam in agone esset, nec cum Corpore Christi, nec cum oleo sacro aliquis Fratrum accessisset, praeter Frem unum Seniorem, qui eidem Sacramenta administravit. Cui Dnus vicem rependere non destitit, nam et tertius post eum regimini Abbatiali praefuit. Ab hinc disciplina Ordinis enervari coepit, et plagae Dei, pro excessibus nris, domui nostrae imminentes velut stillicidia stillantia sensim et non repente, velut quondam Israelitico populo emergere coeperunt.

XXV Abbas
Rndmus D. Martinus de Miedzyrzec

Optatum tandem Dnus Martinus de Miedzyrzec Abbatialem assequitur gradum et Posnaniam ubi eo tempore Serenmus Sigismundus Rex degebat, cum Rdmo Dno Raphaele Wladocensi Abbate electo ad obtinendum ipsius consensum petiit. Ano Dni 1513. Inde rediens Ecclesiae tech tres acies, crucem videlicet et Chorum tegulis instruit et ornat. Dre'blik quendam Lithuanum Regio obtento mandato deturbat arendatorem inutilem, et bona arendata eliberat. Mota fuit etiam quaestio coram Sigismundo Rege de proventibus ex macellis carnium Sendomiriae existentium, ad quam finiendam mittit Commissionem Generoso Dno Martino Skotnicki de Bogoria Castellano Zawichosten et Dno Nicolao Chrobirski de Gorzyczany, qui per

decretum

decretum approbauerunt censum Monasterio nostro secundum antiquam con suetudinem. Hoc decretum Commissariorum approbauit Serenissimus Sigismundus Rex Anõ Dñi 1515. Experiebatur etiam hic Dnũs Abbas vexationem ab Inuasoribus bonorum Monasterij, quâ vt se liberaret, morem Præ-decessorum suorum secutus, confugit ad Rndum Dnũm Abbatem S. Crucis in monte iam dudum commissionem ab Illmõ Dñõ Legato summi Pontificis habentem, qui alijs distentus, potestatem suam commisit Rndo Dñõ Joanni de Paczanow Prædicatori in Ecclesia Collegiata Sendomirieñ, qua fretus Inuasores censuris Ecclesiasticis compescuit Anõ Dñi 1517. Anno vero sequenti obtinuit Confirmationem Priuilegiorum Monasterij a Serenmõ Sigismundo Rege, in qua talem dat Dñõ Abbati commendationem. Nos igitur Sigismundus Rex considerans quod in Ecclesia Coprinniceñ, almæ Dei Genitrici Virgini Mariæ Dñæ, et Patronæ nostræ, ac S. Floriano militi et Martyri glorioso, similiter Patrono Regni nostri præcipue sic dicata, intelligensque quod item Martinus Abbas vnà cum Fratribus vigilanter seruituti diuinæ vacare non desistit et in omnibus rebus benè et laudabiliter se gerit, quapropter supplicationibus dicti Abbatis benignè annuimus etc. Hoc eodem anno vel proximè sequenti Frysztak oppidum cum Glinnik Nobili Paulo Frysztacki ad sex annos arendat, sub hac conditione quod videlicet Magnus Dnũs Paulus Frysztacki bona Monasterio adiacentia Błonie videlicet et Łukowiec ab Abbate Andrzovien Dñõ Stanislao Potocki intra hoc spatium sex annorum emere deberet, et

nro Mona

nostro Monasterio pro bonis Fryszstak incorporare, verum Dno Abbate Andreovien. animi sui sententiam retractante, et praefata bona vendere et a Monasterio suo abalienare volente, alia bona sua id est Kozlow et Oparonka pro eis offerebat. Asseruit se ad hoc tantum teneri ex lris arendae, in quibus in fraudem Monasterij, ex incuria Abbatis et Seniorum domus per Notarium suasu Dni Fryszstacki, amicorum hac clausula fuit addita. Sicque lris Arendae, quae perperam scripta erant Abbas Senioresque nostri elusi Fryszstak. Glinnik et Kobyle Advocatiam cum iurepatronatus amisere Anno Dni 1519 duo Fres Jacobus et Michael germani contra Dnum Abbatem suum querelas posituri Cistercium sunt ingressi, qua in causa Commissionem pro Rmo Dno Joanne Warvich Claretumben. et Dno de Paradiso Abbatibus obtinuerunt, sed quia per consensum Dni Abbatis de Paradiso Commissionem ad ipsum spectantem in Dnum Stanislaum Potocki, suasu amicorum Dni Martini Abbatis nostri transfuderunt, ideo in Visitatione nihil profecerunt, licet articuli contra Dnum Abbatem ex propositionibus Frum in Cisterrio scripti et inde allati veri fuissent comperti. Nam hoc non curantes praedicti DD. Abbates Visitatores, partim amore personae Dni Abbatis allecti, partim muneribus corrupti, fauorem parti eius ostendentes re infecta recesserunt sicque bona praefata in manibus Dni Fryszstacki firmaverunt. Hic etiam Dnus Abbas limites ab ipsius Praedecessoribus inchoatas, cum DD. Collegiatis Magistris studij Cracovien. et Canonicis Ecclesiae S. Floriani in Kleparz. inter villas Kopytowa et Lubno ex vna et Lubienko DD. Doctorum praedictorum ex parte

altera

altera, persolutis demum triginta marcarum pecuniae, quas acceperat pro Scultetia in villa Bystrzyca vendita, Nobili Margarethae relictae Nobilis olim Dni Derslai de Ogledow et filiis eius Anno Dni 1518. perfecit. Hoc etiam anno instituit Contubernium Lutifigulorum in Oppido et confirmavit eorum Privilegium. Dnus Nicolaus huius Praedecessor obtinuerat adiudicationem pro Monasterio usufructus in borra Skrzyszowien. Anno Dni 1511. cum prohibitione, ne Dnus Nicolaus Gniewosz tutor filiastrorum suorum impediret Dnum Abbatem in praedicto usufructu. At postquam Dnus Joannes Trzebestawsky ad annos discretionis pervenit, usufructum praedictum impedire volens, pecora civilia Oppidi violenter de praefata borra abegit hominibusque forestalia et alia pignora unam marcam vel circa solvere imperavit, equum Medarium Dni Abbatis violenter in eadem borra exarestavit et recepit. Pro his omnibus citatus ad Judicium Sendomirien. cum in termino non comparuisset in causa usufructus sylvae Skrzyszowien. succubuit damnaque per se facta persolvere est coactus Anno Dni 1520. Praedictus Dnus Abbas exemit Molendinatorem de Molendino dicto Kuniow in villa Krzcin persolvens ei totalem summam, in suo Privilegio contentam et obtinuit adiudicationem ripae in fluvio Istula circa haereditatem Nagnaiow, de qua citatus erat a Religiosa Dorothea Abbatissa S. Andreae Cracoviae. Is etiam multis pressus molestiis a Dnis Skotniccen. de Bogoria, pro defensione Monasterii multo egit

multo egit vigilanter. Quare et coactus fuit tentare limites facere, inter prata in Szewce, agrosque villa Solniczany ex una, et villam Skotniki ex parte altera, vbi cum multis fatigijs et impensis non mediocribus diu laborans nihil ad effectum perduxit. Perduxisset vtique, nisi diuina prouidentia cepta interrupisset, nam ex igne non mediocre damnum incurrit.

A. D. Albertus Marchio Brandeburgicus Cruciferorum Magister qui subiectionis ac fidelitatis iuramentum Regi Sigismundo praestare hactenus detractarat in Prussia bellum contra Regem omnibus viribus moliri cepit. Rex de his edoctus vt periculo imminenti tempestiue obuiam iret et ne Prussia tot praeclaris vrbibus et commodis portubus exornata, multoque Polonorum sanguine acquisita sua cunctatione amitteretur, animo neutiquam abiecto in Prussiam iter ingressus Torunium appulit. Vbi in conquirendo exercitu nihil amplius cunctandum, necessitate celeritatem postulante ratus, decem equitum ac peditum mercenariorum millia illico conscribit in quorum stipendia a terrarum nuntijs tributum agrarium agrestibus duplex imponendum haud grauate concessum est. Ad hoc bellum generalis expeditio indicta fuit, ad quod etiam Dnus Abbas ex parte Monasterij expediuit Dnum Stanislaum Niedźwicki in tribus equis, datis ei triginta florenis et victualibus in copia. Nec multo post, id est. Ano Dni 1521. cum e Prussia pace cum Crucigeris composita exercitus rediret, exactio Capitalis instituta fuit pro solutione stipendij mercenarijs militibus talis, vt (paucis plura complectar

plectar) a quolibet homine quamvis paupere grossus exigeretur. A qualibet villa per Dn̄os eorum unus florenus solvebatur, nihilominus quilibet Villanorum caput suum redimendo, tum etiam puerorum et familiae suae, pro singulis unum grossum dare cogebatur. Dn̄i Abbates infulati, quinquaginta florenis, non infulati viginti quinque capita sua redimebant. Sed nec Monachi in Monasteriis degentes ab hac exactione liberi esse sinebantur, nam singuli eorum duobus grossis, praefecti vero praediorum uno fertone redimebantur. Et ut alios silentio praeteream, hoc solum Monasterium ex bonis suis pro persona Dn̄i Abbatis et Frūm, vix centum quinquaginta florenis, satisfecit contributionum Exactori. Eodem tempore peste in Monasterio grassante. Frēs Teutones fere omnes extincti sunt, quod Dn̄us propitius providens fore, direxerat multos iuvenes Polonos ad nrūm Monasterium, ex quibus Conventum resarciens, non per multum tempus orbitatem et viduitatem Monasterii deflentes tristari permisit. In hoc consolatio Dn̄o Abbati nata est quod Conventum ex Polonis collectum cerneret a temporibus enim Dn̄i Nicolai Grod Abbatis non nisi germanica natio hoc in Monasterio florebat Polonis omnino exclusis, quasi minus teneremur praestare indigenis quam advenis. Quanquam nec illi plene Germani erant, siquidem patres eorum et consanguinei sub

omnius

vnius Regis imperio continebantur. Prædictus quoque Dn͠us Abbas compa-
ravit Antependium ad altare S. Floriani viride, ceruleo colore intermixtum
et casulam purpuream a Magnifico Dn͠o Sofia dicto Lituano pro Monaste-
rio obtinuit. Moritur tandem hic vir plenus dierum et decrepitus, cum sem-
per æger pedibus esset. In omnibus tamen infirmitatibus corporis defectibus
temporalium, angariisque quibuslibet maximis, humiles semper Deo gratias
agebat, ad maiora perferenda se paratum offerens. Hic quamuis homo se-
nex et grandæuus, potionis tamen superflua erat tractationesque pro ho-
spitibus frequentes instituebat. Et quod maius est. Fr̃ibus ex cellis pro-
spectantibus ob oculos choreæ sæpe ponebantur cum scandalo iuuenum, ita
vt illo in tempore in Abbatiæ curia montes Veneris splendere putares. In
Conuentu tamen per eum stricta obseruabatur disciplina, quippe qui sua se-
nectute sua omnibus venerandus erat, et in locis regularibus, normam bene
viuendi aspicientibus seipsum præbebat. Huic tamen erat mulier quædam
Oppidana, quæ ab eo vsque ad mortem diuelli non poterat, ipsa enim in
grauissimis infirmitatibus ei inseruiebat, quod seruitium alij aliter pro vo-
to suo sunt interpretati. Eam mulierem dum in suo consortio teneret, non
exiguum honoris sui dispendium, tam apud Fr̃es, tam apud exteros, decre-
pitus senex, et rationis caecitate plenus patiebatur, de qua cum a Seniori-
bus argueretur, hoc responsum dabat, in suo regimine malum, peiorem vero
postea domus huius rerum successum fore, quod et malo nostro postea certo
experti sumus eueatu. Is tandem, vt præmissum est plenus dierum Anno Do

mini

mini 1521 feriâ tertiâ nocte Festum Diuisionis Apostolorum sequente, vniversæ carnis debitum soluit cum præfuisset annis octo.

XXVI Abbas
Rndmus D. Martinus de Rozemberg

Rndmo D. Martino de Rozemberg Bohemus homo syncerus. Rndmo Dno Martino ex humanis migrante, eiusdem nominis eligitur, cuius non facti-uitati hac in parte, sed vitæ sanctimoniæ delatum est. Erat enim homo stri-ctæ conscientiæ, Diuino cultui deditus, verùm in scientia administrationis bono-rum parum potens cuncta officialibus committens, illisque fidens et multa suspicione laborans, quæ non sinebat pium Patrem plerumque esse quietum Accesserat ad suam infelicitatem et incommodum scisma Fratrum inter se dis-sidentium, et ei non fauentium, senioribus quidem qui cum eo erant nutriti fi-deliter omnia committebat, iuniores verò inde occasione arrepta seniores plusquam vatiniano odio prosequebantur. Quid faceret Pater ad talia mi-nimè assuetus? quos iuuaret? tollerabat quidem iuniorum contra seniores o-dium, sed maiorem laborem circa Officiales suscipiebat, quorum manus e-rat intermedia, et vtrisque partibus se inimicos inimicè præstabant. Par tamen in Abbatem proprium, omnium elucebat animus, qui lenitate naturali dotatus, nesciebat profecto vir ille admodum bonus, (pusillanimis tamen) illas dissensiones coercere quanquam in regimine suo, nullam omnino non dico ma-culam vitæ suæ sed nec rugam quidem contraxit. Is primus rates in fluuio

Jstula

Istula ad frumenta Gedanum demittenda bono quidem animo, sed malo fre-
nes consilio composuit. Nam ubi primum in crudis, et non exiguis roboribus
frumenta reponi caeperant, rates statim ima petebant, parumque abfuit, quin
omnia magno Monasterii damno mersa fuisent. Et hac frumenta ex ratibus
deposita exiguum commodum Dno Abbati attulerunt, nam praefectis male dis
pensantibus et in suam utilitatem ea divendentibus, modica pecunia est ad
Bursariam illata. Et quidem poterat Monasterium notabilem summam pro prae-
dicto frumento colligere, nam ex omnibus praediis quod praedecessor collige-
rat, erat trituratum, sed ob infidelitatem Factorum ex furto ditescentium
modicâ est contentum. Antecessor huius Dni Abbatis non solvendo tres sta-
tiones, non modicum debitum contraxerat, sed Successor suus easdem persol-
uit, nam primam ipso die sepulturae Conventus, secundam Dnus Abbas persol
uit, pro tertia vero cum gratia Regia datis triginta marcis pecuniae satis-
fecit. Hic videns quantus error factus fuerat in arendatione Frysztak
et Glinnik Dno Paulo Frysztacki, et cum quanta difficultate posset hac
bona ex manibus eius eripere, victus eius amicorum suasionibus fecit volun-
tariam commutationem horum bonorum pro bonis Kozlow et Oparowka
cum hac conditione ut praenominatus Dnus Paulus onera bellica ex villis
praedictis in Oppidum Frysztak transferat, quod factum est Ano Dni 1522
Suscepit hanc conditionem Dnus Frysztacki, at postquam ex integro acce-
pit intromissionem in praefata bona, nihil facere voluit nisi iure coactus su-
per quem Dnus Abbas hac de causa obtinuerat perlucra Ano Dni. 1525

Hic etiam

Hic etiam Dnus Abbas redemit Scultetiam in Golczowa ex manibus Dni Alberti Sculteti pro viginti marcis pecuniae Anno Dni 1523. quo etiam procuravit fieri limites inter villam Monasterij Kopytowa et inter Kolanowka Nobilium Dni Stanislai Kolanowskij et filiastrorum eius per Dnum Joannem Koscielecki Succamerarium Generalem Cracoviensem Eodem die ductae sunt etiam granities inter villam Monasterij Brzecin et inter Kolanowka possessorum praenominatorum. Item inter villam Monasterij Bobrka et inter villam Chorchowka, magnis expensis feria tertia post Invocavit. Graviter quoque afflictus ab Invasoribus bonorum Monasterij, exemplo Praedecessorum suorum recurrit ad Rdmum Dnum Abbatem S. Crucis, qui authoritate Illmi Dni Marci a latere SSmi Dni Legati sibi in hac parte concessa, subdelegavit Rdum Dnum Joannem de Paczanow Concionatorem Ecclesiae Cathedralis Sendomirien, quatenus eas querelas decidat censuris Ecclesiasticis Invasores compescendo Anno Dni 1524 Hoc etiam anno Serenus Sigismundus Augustus Rex habens rationem damnorum in bonis Monasterij per Nobilitatem factorum, quae tunc ad expeditionem bellicam proficiscebatur, precibus Dni Abbatis emollitus, indulsit ei viginti marcas pecuniae pro statione ex eodem Monasterio quotannis suae Regiae Maiestati solvi debitas. Hic etiam Dnus Abbas confirmavit venditionem Sculteciae in Nagnaiow, quam ante centum annos Dnus Nicolaus Sudorabsky Abbas Svantoslao et Jasconi vendiderat, agrum tamen dictum Klin, ovili praedio adiacentem, a fine suo datis viginti marcis pecuniae emit, Sculteciam etiam in Wysoka exemit et

agros eius

agros eius pro praedio convertit. Hic bona submontana Dno Janusio Snier-
bowski Capitaneo Lublinensi arendaverat, quae arenda nisi per Fratrem
Jacobum Bursarium et Cellerarium fuisset impedita magnum damnum exin-
de Monasterium ut praesumitur subiisset. Is tandem Frum inter se odia iniu-
sta ferre non valens, advocat Rdmum Dnum Erasmum Claratumben. Abba-
tem. Hic nullam habens Ordinis autoritatem ad visitandum (iam enim ei Com-
missionis vigor expiraverat) duxit secum in comitatu Rdmum Stanislaum Po-
tocki Abbatem Andreovien. et Dnum Salomonem Sulovien. et Alexium Mo-
nachum suum. Tandem Dnus Abbas noster cum propositis suis difficultatibus
coram Rdmis Dnis Visitatoribus peteret ab eis liberari, illi vero rationibus
eius acquiescere nollent, pusillanimitate victus in manus sui Conventus Offi-
cium Abbatiae resignavit, aliis quidem gaudentibus, aliis vero factum hoc in-
digne ferentibus, iis vero qui hoc idem Offm ambiebant gratulantibus. O +
caeca ambitio quid non mortalia pectora cogis? Resignavit itaque Abbatiam
Anno Dni 1527, circa Festum S. Dorotheae cum quinque annis domui prae-
fuisset. Accingitur ergo ad Electionem novi Abbatis supradictus Dnus
Erasmus Claratumben. Abbas fretus Commissionis vigore, in qua cum Frum
praesertim Seniorum inter se dissidentia essent, nonnullorum vero iuniorum in
Frem Michaelem a Rymanow Professum ac Presbyterum huius Monasterii
vota protenderent, laboravit in eis concordandis Dnus Abbas Mogilensis
sed per triduum idem tractans frustra tamen est tentatum. Nam idem

ipse mi

ipse minorennitatem præfati Dñi Michaelis Fribus opponens, assensum suum ad id neutiquam dare voluit, sed Senioribus cæterisque Fribus eidem Dnō Michaeli non faventibus persuasit, ut semet facerent hac in parte Commissarium. Quod dum Frēs facerent et sua vota in eum refunderēt ipsiusque nutu ac voluntate Electionem novi Abbatis fieri permitterent ipse hac authoritate fretus, eum quem secum ad hoc ipsum adduxerat Alexium Monachum Clarætumbeñ in Abbatem eis præfecit et confirmavit ac cura Monasterij eidem commissa ad suum Monasterium discessit

XXVII Abbas
Reverendissimus D. Alexius

Benedictione et Confirmatione (ut moris est.) Rdmūs Dnūs Alexius obtentâ, ad regimen domûs nostræ accingitur. Et quamvis ab initio sui regiminis toto conatu velle placere iis Fribūs qui eum subterfugiebant videbatur, ipsa quoque vitæ exemplaritas ei non deerat, processu tamen temporis illorum gratiam gratiæ Rdmi Erasmi Abbatis Clarætumbeñ postposuit. Nam in gratiam eius ad Curiam Romanam iter arripientis, pagum Zdanow cum prædio Nobili Dnō Joanni Przybyslawski in ducentis quinquaginta florenis, ad vitæ suæ extrema inscripsit et oppignoravit. Prædium quoque Okunin Nobili Dnō Joanni Slemienski ad vitam usufruendum (consensu Frum ad id minimè requisito) concessit, ac in certa pecuniæ summa obligavit. Fundavit item Sculteciam in Oparowka, eamque vendidit Dnō Joanni Jurkowic

Walacho

Walacdo pro decem marcis, dans libertatem Incolis, ut pote noviter in agris fundatis, ne praestent labores et servitia Monasterio per novem annos, vendidit etiam Molendinum in Dobruczyce Leonardo Molendinatori dicto Bozek pro duodecem marcis pecuniae Año Dñi 1529. Ecclesiam insuper lateritiam sub titulo S. Leonardi extra muros ante portam Monasterij sitam destrui demolirique funditùs mandavit, quae res animos Frum laesit, eosque contra suum Abbatem succendit. Nam praeter id quod Missarum solemnia illic a Fribus celebrabantur non minimo erat eis praedicta Ecclesia exercitio, dum Dnicis et Festis diebus, refectione peracta ad populum concionarentur. Inito itaque consilio, duos ex gremio suo Fres Sebastianum videlicet a Krosno et Martinum a Mstow ad Morimundense Monasterium in Galliam mittunt, qui dilapidationem bonorum Monasterij per Abbatem eis pene invitis intrusum factam Rndmo Dno Morimundensi exposuerent. Commissionemque super eum impetrarent. Factum est. Nam Rndmus Dnus Morimunden motus eorum querulosis postulationibus misit Commissionem Rndmo Dno Raphaeli Zaborowskj Abbati Wachocen super cognitionem damnorum Monasterio per Dnum Abbatem factorum, qua obtenta ad Monasterium remearunt, quod et Dnum Abbatem non latuit. Post aliquot septimanas praefatus Dnus Raphael Zaborowsky Abbas Wachocen vocatus a Fribus venit, qui a Fribus et Dno Abbate illo die satis honeste exceptus et tractatus est. Altera die ad inquisitionem de damnis ac dilapidatione bonorum per Dnum Abbatem facta processurus primo Commissionem Rndmi Dni Morimunden, nomine totius Capi-

tuli gene-

tuli generalis sibi allatam Fribus in Capitulo legi et publicari mandat, eamque iterum Rdmo Dno Abbati ad Capitulum vocato manifestat, tum mandato Dni Florimuntea volens satisfacere de regimine domus, ac damnis Monasterio per eum illatis inquirit, et an se ita res habeant, ut erat informatus cupit doceri. Ille furore percitus, nullaque deliberatione habitâ statim ad probra et convitia in Fres iacienda se convertit, itaque magis ac magis inflammatus, ex quorundam fortalse suas partes tenentium consilio Abbatiam resignaturum et ex Officio cessurum se proclamavit, quod illi Rdmus Dnus Commissarius facere non prohibuit, sciens illum Monasterio minus utilem esse. Itaque Abbatiam, et omne regimen Monasterii in manus Frum coram praelato Dno Commissario et Notario publico, iam ad hoc ante vocato, cum in eo Officio annos iam quinque explesset resignat Ano Dni 1532. Feria quarta pridie Conversionis S. Pauli. Cuius animum pertinacem plusquam congruebat Rdmus Commissarius videns, resignationem suscepit approbavit instrumentumque publico Notario confici iussit. [illegible] Priori mandavit authoritate Commissariali, quatenus praefato Dno Alexio provisionem ex definitionibus debitam, duodecem scilicet marcarum annis singulis ad vitae suae extrema usque extradat et solvat. His peractis ad proprium Monasterium remeavit. Fuit autem Dnus Alexius Abbatus statura mediocri et corpulenta, facie nigra, oblonga, et macilenta, oculis albis et profundis, supercilijs longis, et in altum porrectis, naso spisso, moribus incultis

et gressibus

et agrestibus, simplex, iracundus, et suspiciosus, Deo tamen devotus, vita e-
xemplaris, sacraeque religionis instituto admodum addictus. Hic regiminis sui
tempore Sculretiam in villa Grodzisko exemit, et agros pro Curia praedio
convertit. Missale item pargameneum, et Infulam albam ex Monasco Mona-
steriis comparavit. Frum quoque tranquillitati ac paci consulere volens, Cu-
riam Abbatialem pro usu Frum concessit. Infirmitorium vero ac Officinas ca-
teras in Curiam Abbatialem convertit. Muros similiter Monasterij ad partem
Occidentalem ante templum sitos cum infimi essent erigere in altum ex lapi-
de caeperat et hypocaustum super eos prope portam similiter ex lapide ae-
dificari procuraverat sed non perfecit. Tam Officio Abbatiali relicto, ali-
quot diebus in Monasterio hoc commoratus, ad suum Claratumben se con-
tulit, ibique toto vitae suae tempore Priorem egit, provisione sibi annis sin-
gulis a Successore suo Dno Abbate Coprivnicen provenientes contentus. In
quo etiam Prioris officio extremum vitae suae clausit diem. Octavo Calend.
Augusti Ano Dni 1546 sub regimine Rdmi Dni Andreae Szpot Clara
tumben et Wąchocen Abbatis. Suffraganei quoque et Canonici Craco-
vien ac utriusque Poloniae et Prussiae Commissarij

XXVIII Abbas
Rndmus D. Michael Rymanowicz

Vix Rdmus Dnus Alexius officium Abbatiale resignavit, et en Dnus Mi-
chael de Rymanow natione Germanus, Frum omnium votis et suffragiis e-
lectus est

lectus est. Hic etsi nonnihil difficultatis a principio Electionis suae habuerit, et praesertim ab Illmo Dno Petro Tomicki Episcopo Cracouiensi qui quorundam suggestione partes D. Alexij tenentium, eumque ad pristinu Abbatiae gradum reducere volentium edoctus, electionem eius infringere et irritam reddere nitebatur. At postquam a Venerabilibus DD. Nicolao Szodtka et Georgio Myszkowski viris utriusque iuris Doctoribus, quos explorandae veritatis gratia ad Monasterium nostrum miserant, de eiusdem Fris Michaelis sufficientia et Canonica electione informatus esset, ipsumque Dnum Alexium Abbatiae officio ultro cessisse cognouisset Electionem confirmauit, ac in arce Cracouiensi in Ecclesia Cathedrali S. Stanislao Martyri dicata Dnica Laetare Ano Dni 1532 Frem Michaelem electum benedixit et installauit. Et volens illi suam humanitatem ostendere absoluto Sacro in Curia sua Episcopali eum laute tractauit, atque munusculis preciosis condecoratum ad proprium Monasterium remisit. Qui regressus et a Fribus summa cum laetitia exceptus, caepit ab initio regiminis sui, cura peruigili circa cultum diuinum, Ordinis obseruantiam et rei familiaris auctionem sollicitus esse. Die noctuque cogitabat, quonam modo collapsa restaurare, abalienata et oppignorata ad Monasterium reducere posset, sed deficiente pecunia coactus est a Capitulo Sendomiriensi summam quingentorum florenorum in vim reemptionis accipere, a qua submisit se quotannis decem et octo florenos census annui daturum. Hanc pecuniae summam in

villis Mo

villis Monasterij Gnieszowice Sosniczany Szewce, utraque Beszyce inscripsit Anno Dni 1535 Octobris 13. ut constat ex instrumento in Archivio existenti. Hac summâ acceptâ, exemit villas Monasterij Zdanow et Golebiow de manibus D. Joannis Trzebieslawski et Annae Coniugis eius, quas illis inscripserat Dnus Alexius Abbas Antecessor suus, sine consensu Conventûs ad vitae suae extrema. Hic item perfecit negotium cum Dnô Paulo Frysztacki, qui iure victus, supplicavit Sermô Sigismundo Regi Poloniae pro translatione onerum bellicorum ex villis Kozlow et Oparowka in Oppidum Frysztak et Glinnik et obtinuit Aô Dni 1532. Item procuravit fieri limites inter villam Monasterij Bystrzyca et inter Wilkolaz villam Regalem per DD. Commissarios a Serenissimo Rege deputatos Aô Dni 1533. Item inter villas Monasterij Kopytowa et Stanowilka et inter Lesniowka Nobilium Dnorum Joannis et Petri Strzeborie Aô Dni 1534. Ille obtinuit Decretum fieri per Rdmum Dnum Georgium Myszkowski Archidiaconum et Canonicum Cracovien. non teneri Monasterium nostrum solvere decimam Patribus Mansionariis de laneo quodam certo dicto Pomocy in villa Gnieszowice iacente, et de quatuor stadiis agrorum in medio dictorum laneorum existentium Aô Dni 1535. Praedecessor ipsius, uti dictum est, transmutaverat habitationem Abbatialem pro Infirmitorio Conventus quo iam uti coeperat, in quo quia sacellum cum altari S. Valentini per Rdmum Dnum Nicolaum Brzeworski Abbatem constructum nulli usui erat, obtinuit licentiam ab Illmô Dnô Petro Tomicki Episcopo Cracovien. altare S. Valentini cum oneribus ad maiorem Ecclesiam transferendi, ad eum locum in quo altare Corporis Christi fuit collocatum Aô Dni 1535. quo etiam

exemit Scul·

exemit Sculteciam in villa Zakrzowek redditis septuaginta marcis pecu-
niae Nobili Dno Joanni Wronowski et alijs. Sub hoc tempus questi sunt
apud Serenmum Regem Incolae ex villa Lubla, contra Dnum Abbatem,
quod eos insolita primum constitutione quarundam contributionum videlicet
Robocizna nuncupatarum grauauerit. laboresque et onera insueta eis
instituerit et ad ea praestanda strinxerit, item quod eos quatuor grossos sibi
soluere impulerit, quos illi Sculteto pendere debebant et ad solutionem deci-
mae pecuniariae insolitae adstrinxerit. Item quod ab eis pro caseis, gallis
pecuniam, citra eorum morem antiquum exigere contenderit, et alijs quibus-
dam iniurijs nimirum incarcerationibus, poenis ac fideiussionibus arctauerit
Quare Serenmus Rex scribit Dno Abbati, mandans quatenus eos in omni-
bus iuxta eorum morem antiquum et praerogatiuas conseruet Anno Dni 1534
Iam per ducentos annos multae dissensiones et rixae oriebantur, multique sumptus
pro iure ratione borrae Skrzypaczowice ponebantur tandem hoc considerans Dnus
Michael Abbas fecit compositionem cum Nobili Dno Joanne Tobieslawski de
dislimitatione ipsius borrae, quod et feliciter effecit reseruata sibi libera incisio-
ne, et pascuis in borra Nobilium Dnorum Stanislai et Martini Sulisborskich
diuisa inter eos Anno Dni 1538. Et quia tunc absentes fuerunt praefati Dni
Sulisborscy quando haec dislimitatio facta est. propterea praetendentes sibi
damnum per eam factum conueniunt cum Dno Abbate, ut per mutuos amicos fi-
at revisio bonorum suorum Sulisow et Skrzypaczowice et Conuentualium
Zdanow et Pielaszow pro commutatione facienda, quae tamen effectum sor
tita non est

tita non est. Tandem Anno Dni 1539 fecerunt concordiam eiusmodi, ut Officiani nulla scindant ligna in eorum bonis nisi de voluntate haeredum, tum ut Dnus Abbas cum suo Conventu in locum medij actualis Cerevisiae integrum actuale singulis septimanis Dnis Salisboreijs extradat. Arduis et difficilibus his limitibus compositis, contulit se ad eximendas Scultetias per Antecessores suos abalienatas, ex quibus unam exemit in Nagnaiow de manibus Dni Suantoslai et Jasconis generi sui redditis triginta marcis, in eoque loco Curia extructa, agros omnes Scultetiales pro praedio convertit, Molendinum quoque ibidem prope Curiam in fluvio Istula construxit. Exemit item aliam Scultetiam in villa Rudnik et Krzcíszyn, quam vendiderat Dnus Nicolaus Gnotd Abbas pro sexaginta duabus marcis Anno Dni 1444. Tunc temporis obierat in villa Bystrzyca Dnus Jacobus Mażek Scultetus, qui carens prole legaverat Conventui nostro res omnes tam mobiles quam immobiles in remedium animae suae, haec bona intentio ut firma esse possit, obtinuit Dnus Michael Abbas confirmationem eius a Serenmo Sigismundo Rege Poloniae Ano Dni 1540. Adiudicata etiam fuit Monasterio nostro Scultetia in villa Polomia pro damno, quod fecerat in concrematione praedij frater germanus Demitrij Rudeni Sculteti villae Oparowka, pro quibus damnis quia satisfactum fuit, ideo ad instantiam quorundam Dnus Abbas resignavit praedictam Scultetiam praefato Demitrio Rudeno, cum omni iure iuxta contenta Privilegij Ano Dni 1541. Ipse quoque procuravit fieri limites inter Swiezyca Koprzywnica Straczkow Sośniczany Szewce et inter Chobrzany et Gorzyczany Generosi Dni Stanislai Chwberski Ano Dni 1547. Item inter Oppidum Koprzywnica, et inter villam Skotniki Gnosi Dni Martini Skot.

tini Skotnicki et aliorum 1545. Similiter factos quosdam per Rudnum Dnum Nicolaum Trebnic Abbatem Ano Dni 1477. procurauit induci in Acta Terrestria Sendomirien sub Actu Feria tertia post Oculi Ano Dni 1541. Fecit quoque concordiam cum Nobili Dno Joanne Myszkowski herede in Kolanowka, ratione limitum inter Brzecin et Bobrka Monasterij et inter Kolanowka Chorchowka et Zeglce praefati Dni Myszkowski Ano Dni 1543. Dum circa limites perficiendos sollicitus Paterfamilias occupatur, ecce en in Oppido exortae sunt controuersiae inter cives, et inter Dnum Abbatem, ratione census a vino cremato prouenientis, in tantumque creuerunt, vt Dnus Abbas ad Serenmum Sigismundum Regem questum iuerit. Rex volens easdem controuersias componere designauit Judices et Commissarios, qui ad Oppidum descendentes, auditisque vtrarum partium propositionibus et responsis tale decretum tulerunt. Inprimis census a vino cremato, proprius debet esse Abbatis et Conuentus eius, deinde ratione laneorum Abbatialium inter laneos Ciuium iacentium, non debere Dnum Abbatem ac Conuentum eius ad aequalia onera cum Ciuibus cogi, tertium non licere Ciuibus erigere sibi Molendina in agris vicinam eorum contingentibus; quartum in die Electionis Consulum et Proconsulis, aut prandio a Ciuibus excipiendum Dnum Abbatem, aut tres marcas pecuniae debere a Ciuibus dari; quintum non talem usum syluarum debere habere Cives, qualem Dnus Abbas, sed qualem illis ipse concesserit. Haec omnia a Dnis Commissariis Decreta Serenmus Sigismundus Rex confirmauit, et ad obedientiam Dno Abbati in rebus licitis et honestis praestandam, cives auctoritate sua arctauit. Ano Dni 1543. Item

Dnus Abbas

Dnus Abbas obtinuit perlucra super Dnum Baltasarum Wrochinski in Ni-
znatgka et Machnowka Scultetum inutilem, adiudicataque est ei intromis-
sio in praefata bona, per Gnosum Dnum Joannem Ołuski Judicem Juratum et
Scabinos Juratos Ano Dni 1547. Ille etiam construxit Curias in Ovili, in villa
Zdanow, Wysoka Zrzecin et hypocaustum ad partem Occidentalem super mu-
rum per Antecessorem suum inchoatum ad finem deduxit, habitationemque Abba-
tialem a diametro antiqui Infirmitorii de novo aedificavit, et eam caeterasque offi-
cinas tegulis lateritiis cooperuit. Piscinas quoque in Pielaszow et Zdanow
et Bystrzyca magno sumptu effodi curavit, piscibusque innumeris replevit. Nec
omisit comparare ea quae ad ministerium altaris necessaria videbantur nam In-
fulam de margaritis parari fecit, ad cuius ornatum duos preciosos lapides Sa-
phiros centum florenis comparavit, ac Rndmo Dno Erasmo Mogilensi Abbati et
Commissario eos misit, ut eos artifici resignaret. Sed proh dolor lapides perierunt,
et ignoratur apud quem tunc fuerunt, nam Dnus Abbas Mogilen breui tempore
e vivis sublatus, in dubium totum negotium vocavit. Item comparavit calicem
argenteum deauratum, et alia innumera contulit Monasterio nro, pro quibus iam
centuplum accepit, ab optimo Remuneratore Deo. Fuit autem praefatus
Dnus Michael statura mediocri, facie rotunda et alba, capillis crispis, et
nigris naso stilvo, oculis nigris, litteratura mediocri, ingenio acuto, Oeconomia
praedecessores suos multos longe superans, iracundus quidem sed tamen in pau-
peres et orphanos pius in subditos propensissimus, in excessivos severus in Fra-
tres benevolus, disciplinae regularis et institutionum Ordinis custos vigilantissi-
mus. Qui cum Monasterio annis sedecem non utiliter praefuisset, in aegritudinem

lapsus

lapsus ultimum vitae suae clausit diem 7. Calen. Martij hora noctis fere sexta. Hunc dilectum Abbatem Fres Monasterij, sepulturae in Capitulo ante sedem Prioris tradentes, sarcophagum lapideum monumento eius imposuerunt, et in Anathema Albinionis talia verba excidi curaverunt. INVIDA CLAVSERVNT HOC MARMORE FATA, MICHAELEM ABBATEM A RYMANOW OPPIDO ORTVM. ANNO DOMINI M. D. XL VIII

XXIX Abbas
Rndmus D. Iacobus Komornicky

Funebribus Rndmo Dno Michaeli Abbati uti iustum erat persolutis, eligitur in Abbatem Rndmus Dnus Jacobus Komornicky mediocris litteraturae, fertur eum fuisse Monachum Andreovien. Eius electioni praesidebat Illmus Dnus Andreas Sbpot Episcopus Laodicen. Wąchocen et Clarotumben Abbas et Suffraganeus Cracovien simul Commissarius Ordinis per Rndmum Dnum Joannem Abbatem Cistercien et generale Capitulum designatus atque deputatus. Electum vero confirmavit Serenissimus Sigismundus Rex Poloniae eumque praesentavit Illmo Dno Samueli Episcopo Cracoviensi consecrandum. Hic Dnus Abbas cognita violentia facta per Generosum Dnum Stanislaum de Tęczyn Capitaneum Belzen et Lublinen subditis in Zakrzowek, quod videlicet in adventu Regis Lublinum pro statione vi acceperit eis octo boves, citavit eum ad Judicium Regis de violatione Privilegiorum et violentia facta

tia facta subditis. In quo Petricouiæ in Comitijs per suos Consiliarios et Judices tulit Decretum. Serenissimus Rex Sigismundus, pronuncians esse debere villas Monasterij Bystrzyca Zakrzow Sulow, et alias ibidem in Terra Lublinensi sitas ab eiusmodi angaria temporibus perpetuis Aō Dñi 1549. Uno negotio grandi finito, aliud aggressus est circa limites scilicet perficiendos inter villam Skrzypaczowice et syluam Monasterij dictam Dziurdziowa villamque Krzcin quos et perfecit Aō Dñi 1550. Similiter procurauit finiri limites inter Krobielice villam Monasterij et Jugoszow villam Nobilium DD. Christophori et Stanislai fratrum germanorum Jugoszowskich Aō Dñi 1552 Item inter Dobruczyce villam Monasterij et Komorna Nobilis Dnæ Zofiæ Consortis Gnosi Dñi Nicolai Mrokowskij Vexilliferi Ploceñ Anno Dñi 1553. Item inter villas Monasterij. Wysoka. Golczowa Polomia. Stodolina wola et inter Strzezow oppidum. Gbiska Brzezianka Godowa et Zyznow Generosi Dñi Stanislai Baballskij Aō Dñi 1556. Item inter villam Monasterij Strzezkow et inter Iznowice Gnosorum Dnorum Stanislai Niedzwiecky et Stanislai Janowskij Item inter villam Monasterij Zrzecin et inter Szczepanczow Famatorum Proconsulis et Consulum Crosnensium per Magnificum Dnum Stanislaum Bal de Hoczew Succamerarium Sanoceñ, qui nihilominus lrãs granitierum per Magnificum Dnum Petrum de Rytarowice Succamerarium Sanoceñ factarum Anno Dñi 1432 in omnibus earum punctis et clausulis saluas et illæsas conseruauit Aō Dñi 1558. Item inter Krzcin villam Monasterij et inter Radowaz Nobilis Petri Barss a Pariete villa Lukowiec. Item inter villam Monasterij Krzcin et inter Kaymow Nobilium D. Andreæ Stupski et Petri Mielockij Aō Dñi 1559 Item inter Swiezyca Ciszyca villas Monasterij et inter Podleze Dñi Joannis Ledleskij

Aō Dñi

Anno Dni 1561. Item inter Krobielice Monasterij et inter Nastawice Generosorum DD. Stanislai et Joannis Stupecki Aō Dni 1562. Sub ipsius etiam regimine Serenmus Sigismundus Augustus Rex, dedit Privilegium super nundinas pro Festo S. Laurentij celebrandas unà cum foro septimanali in Oppido Coprivnicen Aō Dni 1558. Ipse tamen Aō Dni 1553 inscripsit advitalitatem in villa Niekisiatka Generoso Dnō Szpot pro viginti marcis, quod fuit confirmata a SSmō Dnō Julio Papa Aō Dni 1554. et in Acta Consistorij Sendomirien introducta uti hodie legenda proponitur. Permisit etiam extirpari sylvam in Rudnik, et ibidem in villam eiusdem nominis exaedificari per Nobilem Dnum Joannem Zatynskj, quem Sculetum ibidem constituit, et novos Colonos ab omnibus pensionibus per annos quatuordecem liberos fecit. Hic quoque Sculteto in eadem Sculteria quadraginta marcas inscripsit, quas illi reddere deberet is, qui post annos assignatos eandem Sculteriam acquirere velit. In diversis Judicijs mota fuit contentio cum Lanionibus Sendomirien ratione sevi, quod dare tenebantur ex macellis ad Monasterium spectantibus, tandem Aō Dni 1560. 14. Junij Dnus Abbas fecit cum eis concordiam talem, et Famatus Laurentius Sozuka Senior seu Cechmistrz et Sigismundus Troian artis Laniatoria Magister Cives Sendomirien suo et totius Fraternitatis Lanionum nomine submiserunt se, quotannis pro Festo S. Martini daturos unam marcam pecuniae et sex lapides sevi depurgati. Hic Dnus Abbas nimis facilis fuit in alienandis a mensa sua bonis Monasterij, ex quibus fere omnia ad instantiam diversorum ad

sum ad

rum ad extrema vitæ tempora tenenda et vsufruenda concesserat. Xam Nobili Dnō Gaspare Konornicki cum Anna Coniuge sua ac Alberto eorum filio, villas Pielaszow et Dobruczyce, ad intercessionem Dñi Szpot Commissarij, ad vitæ illorum extrema in summa sexagenæ pro Festo S. Martini, loco sterna Fribus reddenda contulit Anno Dñi 1551. Rubeta in Bystrzyca excindi et ibidem Scultetiam ædificari D. Nicolao Rzechski permisit quam eidem ad vitæ suæ extrema in summa trecentorum florenorum tenendam dedit. Inscripsit quoque aduitalitatem Nobili Dnō Sebastiano Strzeborski, super quinque lancos et medium in Zakrzowek iacentium pro septuaginta marcis, quam etiam Serenmus Sigismundus Augustus Rex confirmauit. Ano Dñi 1562. Item dedit sex Colonos cum censu sex florenorum pro Festo S. Martini dandorum in arendam in Nisnatka et liberum cum fecit ab omnibus datiis, obsequiis censibus et laboribus Anno Dñi 1564. Item cum aduitalitij Successore Dnō Joanne Siedliszeski in Conuentione Generali Petriconiæ, ratione occupationis certorum agrorum in Siedliszany agens in causa succubuit. Serenmus Sigismundus Rex donauerat quinquaginta florenos Nobili Dnō Stanislao Lipnicky Aulico et Dapifero suo quos pro statione singulis annis soluere tenebatur nostrum Monasterium Sacræ R. M. ne igitur in soluendis prædictis quinquaginta florenis Dnus Abbas cum prædicto Dnō Stanislao aliquas molestias experiretur, arendauit illi in eadem summa villam Niekisiatka cum parte in Karwow cum omnibus emolumentis excepta decima ad clauem Zlotem spectante vsque ad vita suæ extrema. Similiter fecit cum villis Zdanow et Golebiow

quas Nobili

quas Nobili Dno Wedaslowski cum Coniuge sua pro centum florenis ad vitae ipsorum extrema tenendas et vsufruendas concessit. Nec contentus prae-dijs mensae suae deputatis, misit insuper manum ad villas Beszyce per Antecessores suos pro infirmis Fribus cum consensu Capituli Generalis assi-gnatas, quas Nobili Dno Adamo Modzenski in summa decem marcarum ad vitae suae extrema tradidit vsufruendas. Extat in quodam libro Inventa-rium omnium bonorum Monasterij, quae ipse varijs personis paruo nimis pre-cio distribuerat, itatantumque ea alienauerat, vt non tantum Conuentus sed ipse etiam vehementer egeret nec prouentus iustos pro sua honesta sustentati-one haberet. Et quia Rdmus Dnus Commissarius tacuit imo vt dictu est pro certis personis intercessit, delatum est negotium ad Illmum Dnum Philip-pum Padniewski Episcopum Cracouien. qui Commissarios ad Monasterium misit praecipiens eis vt de vita et moribus Dni Abbatis examen serium instituerent Facto examine reuersi id quod audierant retulerunt de quibus Illmus Episco-pus informatus citauit Dnum Abbatem ad suum judicium vt ad sibi obijcien-da respondeat. Assignato die residente eo in Judicio Instigator eius puncta quaedam contra Dnum Abbatem proposuit, videlicet de compotationibus conti-nuis et impudicitia, cui vt liberius posset vacare diuersas mulieres in di-uersis praedijs alebat, item de bonorum Monasterij dilapidatione praeser-tim quod contra Concilij Tridentini decreta inconsulto Loci ordinario villam Wysoka, cum alijs quinque villis arendauerit ad annos quatuordecem Dno Stanislao Bzezalski et villam Brzecin cum alijs villis decem Magni

fico Dno

fico Dnō Petro Zborowski Castellano Woynicen. domini Heretico ad toti.
dem annos concesserit. Item quod tres villas Wierzno Zbopska Obrwi
nowa, cuidam Kowalowski vendiderit et aduitalitatem ei super eis conces-
serit. Item quod villam Grodzisko Dnō Gasparo Stanislawski Heretico, vil-
lam Lubla Joanni Sekulinski, villam Krobielice Stanislao Komornicki
iure aduitalitatis dederit. Et alia plura vti legenti patent cum prædictus
Instigator proposuisset, Abbatem indaverendo Decretis Concilij Tridentini puniri
et ipsa Abbatia priuari petijt. Illmus vero Episcopus dans locum emendationi ter-
minum hunc distulit vsque ad 24. Martij Anno Dni 1569. De his omnibus infor-
matione Dnus Abbas acceptâ, decreuit Abbatiam sponte resignare, antequam illi
per Decretum Judiciarium eriperetur. Jam interim multum agebat pro sua promo-
tione ad prædictam Abbatiam quidam Monachus Ordinis nostri Stanislaus Za-
iaczkowsky. quod sciens Rdus Dnus Joannes Zaborowsky Præpositus Sen-
domirien. eamque Abbatiam pro fratre suo germano Rdō Dnō Christophoro Za
borowski Canonico et Officiali Sendomiriensi cupiens acquirere egit cum prædi
cto Patre Zaiaczkowski, vt iuri suo quodcunque habet aut habere potest ad
Abbatiam Coprziunicen. pro persona prædicti Rdi Dni Christophori cedat, et
ipsum ad eandem promoueat. Consensit ille, dummodo certam contentationem quo-
tannis habere possit. Gauisus Dnus Joannes Zaborowsky, suo sui nomine li
benter obligauit se sub vadio duorum millium ducatorum auri puri, effecturum
apud Frēm futurum Dnūm Abbatem, vt illi quotannis pro festo S. Martini
certum florenos donatiuum extradat, et impensas quas occasione prædicta Ab

batia

batiae fecerat, soluat, quarum taxa ad quadringentos florenos fuit eleuata
O quam insatiabilis est illa dominandi cupiditas! O ambitio, ambitiosorum crux,
quomodo omnes torquens, omnibus places? nil te acrius cruciat, nil molestius
inquietat, nil tamen apud miseros mortales celebrius negotiis tuis. Conuocatione
itaque facta currunt Fres germani ad Dnum Abbatem suadentes ei resignare Ab-
batiam praesertim cum non indignum habeat Successorem in conspectu suo. An-
nuit ille et in praesentia Rdmi Dni Commissarij fecit resignationem Ano Dni
1569 cum certis conditionibus, ut ex instrumento resignationis patebit, quod hic
inseri indicauimus. Coram Rdmo in Christo Patre Dno Stanislao Falecki
Dei gratia Episcopo Becnisien Suffraganeo Gnesnen Abbate Sulouien, ac
Commissario Ordinis Cistercien nec non Venerabili Dno Joanne Modzicioski
Canonico et Officiali Sendomirien et me Notario publico, et testibus infrascri-
ptis personaliter constitutus Venerabilis Dnus Christopherus Zaborowski Cano-
nicus Sendomirien et ad Abbatiam Coprinicen per liberam resignationem Rdi
Dni Jacobi Komornicki Abbatis Coprinicen vacantem nominatus et electus, pu-
blice libere et per expressum recognouit. Quia habens dignam rationem bene-
uolentiae ipsius Rdi Dni Jacobi Komornicki, qua ipsum complexus est, quod
in Successorem suum in Abbatia praefata eum acceptauerit et sentiens se pro-
pter aetatem suam prouectam et decrepitam non posse huic muneri Abbatiali
gubernandi sufficere, et cum dignitate administrare, ipsi Venerabili Dno
Christophoro Zaborowski, eruditione et rerum prudentia praestanti libere ces-
serit et resignauerit, consensu Rdmi Dni Commissarij et Frum Conuentus eius
accedente

accedente eidem Rndo Dno Jacobo Komornicki pro sustentatione eius he-
resta villam Nagnaion ad tempora vitae eius extrema concessit cum praedio
et omnibus ad hoc praedium pertinentibus, et obstaculo uno circa molendinum
alio obstaculo pro Conventu reservato in usum eiusdem Conventus Coprivnicensis
inferiore. Ita quod ex eadem villa et praedio nullos labores praestabunt In-
colae eiusdem villae sed tantum ipsi Dno Jacobo Komornicki, omnia inde emo-
lumenta pro beneplacito eius provenient. Insuper ex arenda bonorum Bystrzy
ca a Spectabili ac Magnifico Dno Petro de Zborow Palatino Sendomiriensi
eorundem bonorum Bystrzyca Tenutario, et ab alio quocunque eorum bonorum Aren-
dario, idem Jacobus Komornicky singulis annis quingentos florenos pecuniae
pro Festo Nativitatis Dni, ad tempora vitae suae extrema percipiet absque cuius-
nis impedimento, et Dni Zaborowsky, vel alicuius contradictione. Item idem Dnus
Jacobus Komornicky habitationem liberam habebit in qua moratur, nec a quoquam
amoveri poterit ad tempora vitae suae ultima, apud mensam etiam secundo loco
a Dno Zaborowski, praelatus Dnus Komornicky semper et alias ubilibet
habebit, servi etiam ipsius Dni Jacobi, duo cum equis tribus victum habebunt
ex penu ipsius Dni Zaborowski competentem. Quae quidem omnia suprascripta
Dnus Christophorus Zaborowski obligat se in effectu impleturum sub censuris
Ecclesiasticis per quemcunque Judicem Ecclesiasticum fulminandis, et sub pri-
vatione eiusdem Abbatiae etc. Ubi nota qualis et a quo electus et nominatus
est in Abbatem id est Canonicus Sendomirien, qui nunquam religionis iugum por-
tavit. O tempora! o mores! tempora dico infelicia, mores dissolutissimos, o ava
ritia et

vitia et ambitio quomodo invaluisti? o decor religiosæ observantiæ quomodo
tetrâ nube faciem obduxisti? O humilitas Abbatum ferventissimorum quomodo
in exilium pulsa et despecta extitisti? Ubi quæso inventus, unde adductus et
introductus est mos in Ordinem nostrum Cisterciēn, ut sæculares in Abbatias in-
truderentur, et Religiosi diu in Monasteriis viventes, eis disciplinæ inexpertis,
discretione vacuis, in virtutum exercitio minus probatis obedire cogantur? Putas
ne qui eiusmodi sunt scient præesse, qui subesse non didicerunt? putas lau-
dabiliter tenebunt moderamina vitæ alienæ qui ad sua nunquam se alligare cu-
rabant? Ubinam quæso sunt Canones Conciliorum, Synodorum sancita, Regulæ
Sanctæ et definitionum instituta quæ Abbatem probatum, prudentem vitâ, mo-
ribusque laudabilem prærequirunt? Nunquid Ordo noster ad tantam reda-
ctus est inopiam, ut in eo non inveniatur tam dignus, qui possit regere cym-
bam Confratrum suorum? Assignet secundum suum sensum quivis causam sibi
placentem, ego id ex occulto Dei iudicio provenire existimo, qui irritatus ma-
lis nostris, ambitiosos permittit ire in adinventionibus suis, et tandem [illegible]-
ratus, naviculam Ordinis nostri sinit operiri fluctibus, non tamen mergi per-
mittet, obstante intercessione singularis Patronæ eius Virginis Gloriosæ.
Quomodo enim poterunt verba illa non verificari, quibus promisit Ordinem
nostrum se defensuram usque ad finem sæculi. Quomodo Beatissimi Pris
nostri Bernardi promissio illa nullum sortitur effectum, qua nec post mortem
suam pollicitus est suis se non defuturum? Exurge itaque Dñe confor-

teter ma-

tetur manus tua et ne obliviscaris pauperum, tibi enim derelictus est pauper, pupillo tu eris adiutor, da nobis pastores, qui pascant nos in misericordia et veritate.

XXX Abbas, ex secularium vero numero Imus Rndmus D. Christophorus Zaborowsky

Post cessum itaque Dni Jacobi Konarnicki, qui uno supra viginti anno in Abbatiali dignitate sedit. Rndmus Dnus Christophorus Zaborowsky Canonicus et Officialis Sendomirien. habitum Ordinis induit, et anno probationis elapso, professionem emisit, infulaque Pontificali decoratus est. Hic volens placere Praedecessori suo, arendam in Bystrzyca Magnifico Dno Petro a Zboron Palatino Sendomirien. quam ad vitae suae extrema obtinuerat, item Dno Wedzdallowski in Zdanow et Golembiow confirmauit. Perfecit etiam limites inter villam Monasterij maiorem Niekisialka et inter Wamborkow Nobilis Dni Jacobi Bobowski. Nec diu tanto labore acquisito honore delectari licuit, nam correptus infirmitate peremptoria ex hac luce migrauit, sepultusque in Capitulo ante sedem Superioris requiescit. Eius tumulo sarcophagum superpositum hanc continet inscriptionem. R. D. Christophoro Zaborowskj V. I. D. Abbati Copriunicen. R. D. Joannes Mlodzieiowsky V. I. D. Abbas Electus Copriunicen ex sorore nepos posuit. Qui Ano Dni 1571 die 9. Aprilis aetatis vero suae Ano 62 ex hac luce migrauit. Et ad pedes additur. Abbatiae praefuit anno uno cum dimidio.

XXXI. Abbas

XXXI Abbas, ex secularium vero numero II
Rndmus D. Joannes Młodzieiowsky

In locum defuncti Rndmi Dni Christophori Zaborowski subrogatur Rndmus Dnus Joannes Młodzieiowsky Canonicus et Officialis Sendomirien. nepos eius ex sorore ut ex Epitaphio patet. De huius electione informatus Serenmus Dnus Sigismundus Augustus Rex Poloniae, praesentat noviter electum Illmo Dno Philippo Padnienski Episcopo Cracoviensi, quatenus eum consecrare dignetur in Abbatem Regularem, ipsi quoque Electo mittit praesentationem hac cum conditione, ut bona Monasterij per Abbates Praedecessores a Monasterij proprietate alienata recuperet, ad ipsumque reducat. Tam pio Regis desiderio, volens Abbas satisfacere, incepit bona Monasterij tanto cum zelo recuperare, ut etiam offensam Nobilium multorum incurreret, qui facta conspiratione in Comitiolis Opatoviae celebratis deliberavunt quonam modo possent eum ex Abbatia amovere. Rndmus Dnus Abbas de talibus certus effectus, ad Serenmum Regem confugit in cuius patrocinio se gaudebat esse positum, eique rem totam exposuit. Indoluit Serenmus Rex vici eius, scripsitque Magnifico Dno Capitaneo Sendomiriensi, mandans ei, ut eiusmodi conatus reprimeret. Dnumque Abbatem in Abbatia manu teneret et defenderet. Ano Dni 1571. Nec solum a Nobilibus, sed etiam a propriis Oppidanis difficultatem expertus est tantam, ut rebelles facti census debitos detractarint solvere, praetendentes se non sub ipsius sed Regis iurisdictione manere. Tam indigna audiens Rex scripsit eis mandans authoritate Regia, quatenus Dno Abbati obediant, eique debitos census solvant. Audiens Rndmus Dnus Joannes Zaborowsky Praepositus Sendomirien., accepisse scilicet Dnum Abbatem mandatum a Serenmo Rege recuperandi bona Monasterij, ac

timens ne

timens ne sibi etiam Trzecin et Kopptowa quas acceperat a Praedecessore suo per modum arendae in summa duorum millium florenorum ad annos octo eriperentur, confugit ad eundem Serenissimum Regem Sigismundum Augustum, obtinuitque Confirmationem super praefata bona, quod videns Dnus Abbas, consensit et post elapsos illos octo annos concessit illi eadem bona per modum arendae ad extrema vitae ipsius tempora, ex quibus pro Festo S. Mathiae quotannis tenebatur centum marcas pro Monasterio solvere. Iam Praedecessor suus finierat granities inter Niekisialka et Wamborkow, et quia ex altera parte nondum certi limites erant, inter eandem villam et minorem Niekisialka Generosorum Dnorum Brzeskich ideo post acceptam bonorum Monasterij possessionem circa eosdem coepit agere, foeliciterque perfecit et in Acta Terrestria Sendomiriensia induci procuravit. Feria sexta post Dnicam Oculi Anno Dni 1572. Eodem anno Serenissimus Rex Comitia Varsaviae celebranda indici iussit quae tamen propter pestis contagium non poterant celebrari. Ibi Rex recordatus se hominem esse, et casibus mortalium subiectum testamentum 6 Maij condit, ac post Varsavia ubi pestis iam invaluerat Knisdinum contendit, ubi lento morbo correptus viribusque omnibus exhaustus vitam cum morte commutavit ipsis Calendis Iunij, ex Jagelonica familia ultimus Anno aetatis Quinquagesimo secundo. Regni post Patrem Vigesimo Quinto. Princeps bonus, humanus, pacificus, modestus, bonae spei nutritor vigilans, prudens, iustitiae atque aequitatis amans, patiens, frugalis sibi liberalis alijs, diversarum linguarum peritus praesertim Latinae, quam non solum intellexit sed etiam genus dicendi, et pondera verborum acutissime perspexit Musicae Harmoniae concentus ac modulationum Judex peritus, Geometriae,

Optica.

Optica. Architectura tormentaria callens, naturaeque diligens observator acies instruendi, collocandi currus ordinandi exercitusque ducendi gnarus. In hoc Rege Jagellonum familia nobilissima extincta est, postquam ducentis fere annis in Polonia regnasset. Post mortem eius interregnum per unum fere annum durauit quo finito electus est in Regnum Henricus Valesius Andius Dux. Henrici secundi Regis Galliae filius, pro quo missus fuit Illmus Dnus Adamus Konarscius Episcopus Posnanien. cum adiunctis sibi Palatinis Castellanis et Praefectis. Sub tempus interregni timens Dnus Abbas aliquem casum ne eueniat in suo Oppido, congregans Ciuibus et plebe fecit quasdam ordinationes, quibus se praeseruarent a peste, igne, et incursu hominu dissolutorum. Et quia anno superiori Ciues porrexerant quasdam supplicationes Sermo Regi, ideo Dnus Abbas aduocato ad Monasterium Magnifico Dno Hieronymo Ossolinski Castellano Sendomirien et Praefecto Rzeszowien. iussit examinari omnia illa puncta, in quibus se aggrauatos non solum coram Rege, sed etiam coram multis proclamabant. Inter alia est etiam unum punctum de mutuo adiutorio circa aggeres fluuij, quod vulgo dicitur Szarwark ubi recognouerunt ipsimet Ciues se a longo tempore laborasse circa emundationem fluuij et Consules attendebant ad laborantes, ergo etiam (conclusio facta est) in posterum tenebuntur iuuare secundum consuetudinem in perfecta eius emundatione, et ripparum reparatione. Fit etiam ibi mentio de sylua ante fores Monasterij existente, ad quam se habere ius Regium Dnus Abbas ostendit, et Ciues se etiam illud habere dicebant, quod quia non ostenderunt iniunctum est eis ostendere, quod si non ostenderint liberam Dnus Abbas dispositionem

sitionem habebit in prædicta sylua. Mors Regia ademit viam Dño Abbati bona abalienata ad Monasterium reducendi. Nam etsi ut dictum est habuerit id in Commissis a Serenmâ sua Maiestate, tamen propter importunitatem quorundam monuit Rex Abbatem ut eos pacifice in bonis Monasterij usque ad præfinitum tempus viuere permitteret. Quid faceret Zelans pro domo Dei? hinc affligebatur damno Monasterij, illinc excruciabatur timore offensæ Regiæ: conquieuit, et ad tempus dissimulans confirmauit Priuilegium a Prædecessore suo collatum Dño Zaboklicki in Zbęcin. Dño Milowski in Swięzyca. Magnifico Dño Petro Zborowski Palatino Sendomirien in Bystrzyca.
At postquam rumor certus de morte Regis increbuit, collectis sexcentis militibus armatis, easdem villas videlicet de manibus eius eripuit, et ad Monrium a quo iam pridem abalienatæ erant reduxit, ob quam causam ad Tribunal citatus soluere sexcentos florenos est coactus, non ob bona recuperata, sed quod id attentare ausus est sub interregno. Dño Stanislao Barschos Medico Ciui Sendomirien aream desertam Sendomiriæ existentem in qua domus igne consumpta fuit in Emphiteosin concessit, hac tamen conditione ut ædificata ibidem domo quotannis Dño Abbati et Fribus pro Natali Dñi ratione strenæ unam marcam pecuniæ soluat temporibus perpetuis. Supplicauerunt etiam Ciues Oppidi quatenus possint restaurare balneum Conuentuale in suburbio Blonie penes fluuium existens, et ibi alere Balneatorem, consensit Dñus Abbas, certasque libertates eidem dedit ut ex Priuilegio in Archiuio Consulum existente colligitur, ubi etiam astringitur quotiescunque vocabitur vadere tondere cucurbitulas applicare, tam Dño Abbati cum famulis suis quam Fribus omnibus Summam vero decem marcarum annuatim ex eodem balneo dari pro Monasterio

consuetam

consuetam ad sex marcas diminuens, eas quotannis ad Xenodochium per Cives dari temporibus perpetuis constituit. Erat ei animus eliberandi villam Wysoka cum alijs circumiacentibus villis de manibus Successorum Dni Brzezalski, ad cuius redemptionem accepit mutuo a Gnoso Dno Stanislao Strzezowski duo millia florenorum, in quibus ei vicissim villam Dobrzechow et Consorti nec non et filio eius Christophoro oppignoravit cum censu viginti florenorum pro Festo Nativitatis Dni Monasterio dandorum. Ano Dni 1573. Hanc adiuitalitatem sequenti anno praedictus Dnus procuravit induci in Acta Castrensia Sendomirid sub Actu Feria secunda intra Octavam Corporis Christi. Eodem anno Rndmo Dno Abbati supplicarunt Laniones ex officio, quatenus concederet eis aedificare sibi macellum carnium in foro. Petitioni ipsorum annuit, cum hoc tamen onere, vt quilibet Lanio annuatim teneatur dare ad Monasterium unum lapidem sebi depurgati et vnam marcam pecuniae, et quando vocabuntur ad mactandos boues, iuuencas, oues, sues et alia iumenta, vt adesse, et ipsa animalia mactare teneantur sub poena decem marcarum. Item volens promouere Confraternitatem Litteratorum in Ecclesia Parochiali Coprivnicen, per Rndmos Pres in Christo Andream Archiepiscopum Gnesnensem, Zbigneum Episcopum Cracouiensem et Petrum Tomicki Episcopum itidem Cracouiensem, nec non Dominum Mielodonski Episcopum Laodicen et Suffraganeu Cracouien fundatam, varijsque indulgentijs dotatam, astringit aliquam notitiam litterarum habentes, vt adsint singulis diebus Dnicis et Festis Missae, eamque cantent. Contra absentes vero, et contumaces modum procedendi talem ordinat, vt scilicet pro vna vice vnus grossus per Seniorem Confratrem Cechmistrz ab eis

exigatur

exigatur, pro secunda duplex et sic deinceps, cui Seniori qui se ausus fue-
rit opponere et rebellis fieri, ut eiusmodi Officium Curiale puniat, si huic
quoque reluctari praesumpserit, ad se et Successores suos talis animaduersio
vt spectet decernit. Añó Dñi 1574. Dñs Andrea Bobolski in Brzezian
ka Sculteto haereditario concessit piscinam construere in fluvio Wysoka,
qui diuidit haereditates bonorum Monasterii Wysoka et Brzezianka Dño
rum Bobolski; qui tamen obligavit se quod fluvius non praeiudicabit limi-
tibus antiquis curaturum. Dñó etiam Alberto Walentowic Civi Cracoviensi per
misit fodere rudera sulphuris in omnibus bonis Monasterii sub censu decem
florenorum pro quolibet quartuali dandorum. Fecit insuper concordiam cum Ci-
uibus Crosnensibus ratione limitum inter bona Monasterii Trzecin. Machno-
wka et inter Szczepanczowa illorum, quae in Acta Terrestria Sendomirien. indu-
cta cernitur in rescripto granitierum Sendomirien. folio 159. Sub idem tempus
oppressi Cmetones de villa Koppytowa, iurarunt in Curia Biecensi quosdam
agros esse conversos et arari pro pratis. Dum Rex Henricus Regnum Poloniae
per quadrimestre fere pacifice administraret, interim moritur Carolus nonus Rex
Galliae frater eius, de cuius morte certior factus, nocte intempesta, habitu pe-
regrino, paucis comitatus ex Polonia discessit. Post cuius discessum cum inter-
regnum anno integro in Polonia duraret in Comitiis Varsaviae indictis Anna
defuncti Regis Sigismundi Augusti soror, Virgo firmatae iam aetatis Regi-
na constituitur, eique Stephanus Bathoreus Transylvaniae Princeps maritus
destinatur et proclamatur qui advocatus Regnum Poloniae obtinuit. Ad hunc
Rndmus Dñs Mlodzeiowsky Abbas, confugit, petens, quatenus dignetur

authoritate

authoritate sua Regia Privilegia Monasterij nostri confirmare, quod libenter annuens, inseruit decisionem controuersiarum inter Dnum Abbatē et Cives Copriuniceñ occasione censûs à vino cremato provenientis, et ratione aliarum differentiarum in fundo Copriuniceñ sub piâ memoriâ Dno Michaele Abbate excitatarum et sopitarum, cuius confirmationis series conscripta est Bidgostiæ 6. Febr. Ano Dni 1577. Nec tamen occasione Abbatiæ deerat officio suo, quod gerebat Officialis Sendomirieñ nam certis diebus descendebat Sendomiriam, ibique Iudicijs absolutis, disponendisque dispositis revertebatur ad Monasterium, qui tandem multis laboribus in commodum Monasterij susceptis fatigatus, et morbo correptus diem clausit ultimum 3. Maij Anno Dni 1577. Ubinam sit sepultus ad notitiam meam non pervenit

XXXII Abbas ex sæculariū vero numero. III
Rndmus D. Nicolaus Luboracky

Igitur ad Regem delata omnimoda potestate conferendi Abbatias cui placuerit. Abbatiam Copriuniceñ vacantem contulit cuidam Dnō Zborowski Thesaurario Regni, qui nolens statum amplecti Spiritualem resignavit eam suo consanguineo Rdō Dnō Nicolao Luboracki Canonico et Officiali Sendomiriensi Hic impetravit a Serenmō Rege ut scriberet ad Conventum de institutione Electionis novi Abbatis cui ut idoneum commendat D. Nicolaum prædictum, ut eum eligat alias alium quem Huius Conventûs Fres eligerent ut potē non idoneum promittit se non confirmaturum. Quid

facerent

facerent cum autoritate Regis obtinerentur? elegerunt eundem, qui habitu Regulari indutus post annum probationis, emisit solemnem professionem, Hic post mortem Peuntarij villa Beszyce iam vacantem villam Fratribus infirmis ab antiquo assignatam, illis minime reddidit, sed pro suo usu retinens Fratres infirmos provisione necessaria perpetuo privavit. Procuravit tamen fieri limites inter villam Dobruczyce Monasterij et inter Peczyny Generosi Dni Hieronymi Zaklika circa parietem Daranin Monialium S. Andreae Ano Dni 1578, qui Anno Dni 1580 in Acta Terrestria Sendomirien sunt inducti sub Actu Feria secunda post Festum S. Prisca. Ad hoc usque tempus mansit in villa dicta Nagnaiow Dnus Jacobus Komornicky quae illi pro provisione fuit assignata cum Abbatiam resignaret, hanc cum in tantum devastatam cerneret, ut suae mensae non sufficeret sponte resignavit Rndo Dno Nicolao Kuboracky cum conditionibus certis, ut scilicet habitationem in Curia Abbatiali mensam et famulitium necessarium habeat usque ad vitam suam extremam. Quae omnia cum D. Abbas se facturum promisisset, contractumque suo sigillo munitum subscripsisset. Dnus Jacobus ex Nagnaiow ad Monasterium se contulit, ibique manens obijt Ano Dni 1583. 29 Maij. Non erat contentus Dnus Abbas quod Excellens Dnus Stanislaus Barsdan Medicinae Doctor ex area et domo Monasterij Sendomiriae existentis, tam parvum censum quotannis Monasterio daret, ideo conventione cum eo facta aream et domum de manibus eius extorsit, et Monasterio restituit Ano Dni 1580. Eodem etiam anno procuravit fieri limites inter villam Monasterij Stodolina et Zyznow Gnosi Dni Severini Bonar Capitanei Rab-

tanei Rabstinek. Item inter villam Stodolina Monasterii et Wysoka eiusdem Dni Severini. Temporibus his infaustis Ordo noster in Polonia Visitatorum Monasterii Abbatumque diligentia et zelo destitutus, a primo illo sanctitatis fervore remisit in tantum, ut Serenmus Rex Stephanus Bathoreus Monachos in diversis Monasteriis habitantes, ad unum Monasterium congregare, bona vero Monasteriorum inter suos Officiales distribuere deliberaverit. De hac ipsius cogitatione cum fortune Episcopus Varmiensis certior factus esset a proposito laboravit Regem dimovere dicens non debere semel Deo dicata et consecrata in profanos usus converti, sin secus fecerit a Dno Deo iram tum super se, tum super suum Regnum in brevi experietur. Cuius monitis fius Rex tamen, consilio accepto scripsit de statu Monasteriorum Polonicorum Rmo Dno Nicolao Boucherat Generali Cisterciensi, quatenus aliquem Visitatorem zelosum et probum cum omnimoda sua facultate mitteret, qui Monasteria in Regno suo ad pristinum observantiae candorem revocaret et reformaret. Nec id cuiquam mirum debet videri. Quid enim sub sole stabile, nulliqz mutationi subiectum? Omnia edax tempus consumit, varii belli eventus evertunt, ipsaque naturalis nostra nobis relaxationem affert et tepiditatem. Quantacunque enim valetudine et corporis robore polleamus, tamen sensim subrepens senium naturam enervat, donec varias per infirmitates penitus evertat. Et nisi divina tantam lapidum et herbarum varietatem indulsisset, quae singula vi sua virtute corpora debilia sustentarent profecto abundante malo humore natura ipsa plene interiret. Idem in religionibus usu venit, quamvis enim primi

Fundatores

Fundatores perfectam, quis Religiosis Sanctis Constitutionibus, salubribusque instructionibus modum vivendi ostenderint, evenit tamen temporum lapsu, ut imperfectiones irreptant quae neglecta solent primum rigorem debilitare, a quo religiones sunt receptae. Audiens Rndus Dnus Generalis de dissolutione Religiosorum in Polonia, ordini labascenti vehementer compassus, misit virum Venerabilem R. D. Edmundum a Cruce Abbatem Castellionis, cum potestate hac quae penes se fuit, ut possit perdita restaurare, collapsa erigere, in suo ordine existentia roborare et manutenere ut floreant. Praedictus R. D. Edmundus veniens in Poloniam, praesentavit se Regi, petens ut sua authoritate in proposito negotio possit promoveri, petitionem gratissimo Rex suscipiens animo omne promittit auxilium, obsecratque ut audacter reformationem Monasteriorum aggrediatur, nullius timens minas machinasque. Habita hac securitate, convocat omnes Abbates ad Monasterium Wągrouecca Ano Dni 1580, ubi consultatione facta statuta ex Definitionibus excerpta observanda proposuit et ut arctius memoriae imprimerentur in libellum compendiose congessit, iuxta quae usque in hodiernum diem vivimus, cum hucusque secundum Definitiones in Generali Capitulo conscriptas Fres se in ordine nostro gerebant. Et cum initia Ordinis nri Cisterciensis inspicimus, legimus in Molismensi Monasterio causam dissolutionis fuisse panis abundantiam, nam iniquitas Monachorum illorum quasi ex adipe prodire videbatur, hac copia temporalium Monasteria Polonica non dissoluit, sed potius magna rerum penuria: nam ob alienata bona, nec numerus debitus Frum in Monasterijs ali, nec illis necessaria debita subministrari poterant, quibus destituti foras prodire, eaque quae ad

victum et

victum et amictum corporis spectabant undecunque poterant sibi procurare cogebantur, quod fuit cum dedecore Ordinis et scandalo secularium. Vidit hoc R. D. Edmundus et indoluit, edidit que Decretum cassationis Privilegiorum super bona Monasteriorum secularibus diversimode collata quod cum a Serenissima Regia Maiestate esset confirmatum, praecepit DD. Abbatibus libere bona ex manibus secularium extorquere. Nec his contentus visitavit quodlibet Monasterium seorsim, ad effectum in Capitulo Provinciali constituta deducens, omnemque obicem ab observatione illorum removens. Inter quae visitavit etiam et hoc nostrum Anno Dni 1581. ubi inter multos defectus, invenit Dnum Abbatem vitio incontinentiae irretitum, paterneque monitum, permisit a suo Confessario, cui ad hoc potestatem suam delegaverat, absolvi, ut patet ex charta Commissionis quae in Archivio asservatur. Nec multo post incidit in Censuram hoc modo, Praedecessor suus, dederat quatuor villas, in arendam Dno Palatino Cracovien ad annos quatuordecem pro annuo censu quingentorum florenorum, quorum cum duodecem in vivis transegisset mortuus est transtulitque easdem villas in Dnum Castellanum Malogosten, quatenus eis per duos annos reliquos uteretur. Dnus Abbas tentavit iure easdem villas a praedicto Dno Malogosten repetere, sed cum non posset quicquam efficere, visum est ei ad illos duos annos addere alios quatuor, censumque priorem quingentorum florenorum in censum annuum octingentorum florenorum augere, cum iis conditionibus, ut nec praedicta villa denegari, nec ultra sex annorum terminum ab illo Arendatore teneri possent. Et quia hoc fecit sine Sedis Aplicae autoritate, sententiam Excom

municationis

municationis incurrit et postea Divina celebrando etiam irregularitatem, a qua non poterat nisi ab Illmo Dno Nuncio Apostolico absolui. Supplicauit itaque Dno Nuntio, quatenus authoritate Aplica, a quibusuis excommunicationis suspensionis et interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris et poenis, a iure vel ab homine, contra se quomodolibet praemissa latis absolui possit, et secum super irregularitate occasione praemissorum contracta dispensare dignetur. Petitioni sua annuit Illmus Dnus Nuntius Apostolicus cum hac tamen conditione si intra vnius anni spatium omnia adimplebit, quae fuerunt ordinata a Rdmo Dno Edmundo Visitatore in proxima Visitatione videlicet. Quousque reparationes Regularium edificiorum perfecta non fuerint, singulis annis impendantur in eas centum floreni. Primum reparetur Ecclesia ac de nouo tegatur, deinde Dormitorium. Claustrum, Bibliotheca, Refectorium et alia locorum regularium vicina. Deinde vt sacra Ecclesiae suppellex augeatur, hoc anno comparentur duodecim palla altarium quatuor alba, duo antependia, et casula vna cum suis tunicis siue dalmaticis ex serico, veteres verò vestes intra tres menses, reliquaque ornamenta reparentur. Deinde singulis annis sex palla altaris, antependium vnum et casula vna cum suis dalmaticis comparentur tamdiu, quousque Ecclesia sit bene instructa eisdem vestibus sacris et ornamentis. Denique hanc conditionem apposuit vt iuramentu praestet in manibus suis, de ijs omnibus primo tempore recuperandis, quae vel a se vel a Praedecessoribus suis quoquomodo fuerint abalienata et distracta nihilque alienabit in posterum Romano Pontifice inconsulto. Talibus

obstrictus

obstrictus magnum ad reparationem aedificiorum apposuit, sufficienterque tecto reparato, Ecclesiam ipsam intus dealbari, post depingi fecit, altareque maius, quod nimis parvum erat ad Ecclesiam Bystricen. donavit, aliudque novum satis magnum cum imagine Annunciatae B. Mariae V. quingentis florenis comparavit. Dormitorium quod nimis inaequale erat renovavit, factaque nova supra Bibliothecam testudine, constructis de novo Fratrum cellis, fenestris magnis illustravit. Casulas ex telet omnium colorum et capam viridis coloris cum rubeis marginibus ex filo aureo, ampullas argenteas deauratas cum sua pelui, comparavit, crucemque magnam ex utraque parte depictam in medio Ecclesiae appendi iussit. sacro Missae officio Musicos quos ad hoc specialiter aluit adhibebat, cum quibus et ipse cantare (cantum enim figuralem bene calluit) ad Organa non erubescebat, praesertim in Parochiali Ecclesia, ubi frequentissime Pontificalibus indutus celebrare consueverat. Erat hic Abbas rei familiaris agendae studiosissimus, unde praedium dictum Owile, quod prius penes muros Monasterii constructum erat, in locum aptiorem post fluvium transtulit diligentiamque magnam adhibuit, quatenus proventus Monasterii fideliter exigantur et reddantur, unde magnam copiam pecuniae corrasit, vasculisque argenteis pro mensa sua abundavit. Fecit etiam limites inter villas Monasterii Wysoka Potomia Golczowa Stodolina et inter Bonarowka et Weglowka. Generosi Dni Severini Bonar Capitanei Rabshtinen. Ano Dni 1533. Item inter Oppidum Copriunicen. Zarzecze Krzcin Sosniczany

Swierzyna

Swieszyca Ciszyca et villas Blonie et Lukowiec Dni Meldzinis Stra-
donski Ano Dni 1588. In quibus limitibus ducendis multum deceptus
fuit nam Dnus Stradonsky promiserat se praedictas villas Monasterio ven-
diturum si dislimitatae prius fuerint. Dnus Abbas sperans eas Monasterii
fore, ita limites duxit, ut praedictis villis fundi multum adderet, suis vero de-
traderet, quod videns Dnus Stradonsky villas vendere noluit. Fecit quoque
concordiam cum Dno Fanurey ratione quarundam controversiarum in Lubno
et Lascze Ano Dni 1589. Hoc tempore mortuo Revdmo Dno Generali subro-
gatus est R. D. Edmundus a Cruce Visitator et Reformator Monasteriorum Po-
loniae, qui sciens quanta diligentia praedicta Monasteria indigerent superio-
rum, misit Visitatorem in Poloniam R. D. Claudium Germanum Priorem Prio-
ratuum Curiae B. Mariae V. qui visitans hoc Monasterium, inter alias ordinationes
in virtute S. obedientiae praecepit silentium servari in templo, dormitorio, Clau-
stro, et omnibus locis regularibus Ano Dni 1591. Sequenti anno visitavit
Revmus Dnus Albertus Zaiączkowsky Abbas Wagroviecen Commissarius Ge-
neralis a praedicto Revmo Dno Edmundo a Cruce deputatus, qui in nostro Mo-
nasterio provisionem pecuniariam pro Fribus ab Abbate dandam pro victu et
amictu ordinavit, et praeter alias ordinationes prohibuit, ne mulieres in Refecto-
rium et in ipsum Claustri ambitum ingredi permitterentur. His temporibus Vistula
penes villam Nagnaiow fluens aliud sibi ad currendum meatum fecit via qua
fluebat deserta unde magnum damnum Monasterio in agris et pratis fecit, deditque
occasionem differentiarum inter Dnum Abbatem et Sanctimoniales Dni Andreas

quam ex

quarum ex opposito est villa Chodkow nuncupata. Cum his iure egit ratione littoris a Jscula derelicti, effecitque, ut ipsarum Abbatissa Anna Roskowska cum alijs socialibus, coram Judicio Sendomirien. recognosceret, esse Monasterij littus in quo ponere obstacula vulgo Tamy, molendinum construere Dño Abbati sit licitum. Praeterea quod via publica tendens ex villa Chodkow, rubeta quoque spectent ad villam Nagnaiow, quae omnia se non debere impedire et exscindere submiserunt sub vadio centum marcarum Anno Dñi 1595. Hoc anno etiam Jllmus Dñus Georgius Radziwil Cardinalis S. R. E. et Administrator Episcopatus Cracovien. impetrata facultate a Smo Dño Clemente Octavo visitandi omnia Monasteria suae Diocesis visitavit Monasterium nostrum ubi multis diebus commoratus revidit omnia Privilegia Monasterij, examinatisque Fribus multa laudabilia in bonum Monasterij instituit. Jnter caetera, ut Dñi Nicolai Comitis de Bogoria Fundatoris primi, sit aliqua memoria, iussit scribi in tabula nomina Fundatorum et Benefactorum eamque ante Sacristiam statuere, deinde ut tituli altaribus praefigantur ut Epitaphium D. Niedzwiecki e medio Mori ad partem transferatur, ut domus Sendomirii propter diversas Monasterij et Frum necessitates construatur. Dormitorium circa quod languide procedebatur perficiatur. Jndulgentias quoque quae manus adiutrices porrigentibus concessa erant invalidas declaravit, uti videre est in eius Charta Visitationis. Et quia Dnum Abbatem in antiquis vitijs perseverantem invenit, ideo eum suspendit ab administratione Abbatiae et instituit eius Administratorem. Rndum D. Martinum Beca Praepositum Sendomirien. tam in temporalibus quam Spi-

ritualibus

ritualibus, cuius administrationis tenorem in Acta Consistorij Sendomirien. inseri
mandauit, quod fuit Anno Dni 1596 in Conuersione S. Pauli. Discedens igitur
Dnum Abbatem secum Cracouiam duxit, ibique eum per annum in poenitentia reti-
nuit. Rndus vero D. Matthias Beck authoritate Abbatiali omnia disponebat
qui sub tempore regiminis sui in Refectorio hiemali, mensas duas longas et
tertiam ~~min~~ minorem sub cruce, quartam penes fenestram culinae cum sedilibus
et scamno ad mappas seruandas comparauit. Paulo ante emerat R. Dnus Ab-
bas duas villas pro suis propinquis videlicet Skrzypaczowice et Przebiesla-
wice, interim ob absentiam eius bonam occasionem Dni Gniewoszowie ex Chobrza-
ny nacti praetendentes sibi in praedictis villis sortem deberi, violenter villas
inuadunt omniaque tam in frumentis quam in pecoribus diripiunt, villasque deser-
tatas relinquunt. Impetrauerant sibi Ciues Coprinicen. Confirmationem agrorum di-
ctorum Skroczyny ab Abbatibus iam dudum emptorum a Serenmo Dno Sigismun-
do Augusto, hoc Priuilegium praesentarunt etiam Illmo Dno Georgio Radziuil
Monasterium visitanti, rogantes quatenus illud sua autoritate confirmaret et muni-
ret, quod et obtinuerunt Anno Dni 1596. Cracouia redux Dnus Abbas obtinuit
in Judicio Tribunalitio Lublinen. cassationem et annihilationem concordiae, in qua
se quondam submiserat R. D. Michael Abbas Dno Suliszowski et eius Suc-
cessoribus ad annuale cereuisiae qualibet septimana ratione liberae excisionis li-
gnorum in Silua Skrzypaczowska daturum, quod effecit Anno Dni 1598. Hoc
anno etiam electus est in Coadiutorem Abbatiae cum futura successione in eam
R. D. Hieronymus Ossolinsky Canonicus Cracouien. ex promotione Illmi Dni Ra-
dziuil consanguinei sui, ob infirmam valetudinem et senectutem R. Dni Nico-
lai Abba-

lui Abbatis, a quo quia est receptus, gratitudinis ergo submisit se. R.D.
Hieronymus Ossolinsky ad certa puncta conscribenda et exequenda ut legen-
ti ex instrumento tunc confecto patet. Huius Coadiutoria anno sequenti obti-
nuit Confirmationem a SSmo Dño Clemente Octavo Papa, qui praescripsit ei
formam iuramenti ante suam in praedicto Confirmationem praestandi. Hac tra-
ctabilitate Dni Nicolai Abbatis Illmus Dnus Radziuil nihil motus Ro-
mam pergens eum secum abduxit, volens eum summo Pontifici praesentare, et
ab eo privationem Abbatiae impetrare. Dum ibi maneret tunc Dni Gnienoszy
villas supramemoratas invaserunt multosque libros Monasterii qui ibi erant
cum reliquis rebus abstulerunt Anno Dni 1600. uti constat ex charta, quae
post scriptam invasionem superius ad meas manus devenit. Romae scripsit Dnus
Abbas ad Rdmum Dnum Generalem, nuntians ei quomodo secum Dnus Ra-
dziuil procederet, scripsit et Illmus Dnus Cardinalis prolixam querimoniam de
turpi eius conversatione, et de enormi Monasterii bonis dilapidatione ac de
crudeli Religiosorum suorum tractatione, propter quae tria capita dicebat se
Dnum Abbatem Romam abduxisse, urgebatque ut ad privationem eius ab
Abbatia procederet, et sententiam Rdmi Dni Generalis a summo Pontifice con-
firmandam se effecturum pollicebatur. Iamque paraverat pro inquirenda illa-
rum accusationum veritate, cum ecce Nuncius de Illmi Dni Cardinalis mor-
te advenit, qui eum certo mortuum esse nunciavit. Et ne haec sine funda-
mento scribere iudicer, visendas hic lras Rdmi Dni Edmundi a Cruce
Generalis et Abbatis Cisterciensis ad Dnum Abbatem nostrum Cistercio missas

pro isto

pro iusto duxi, quæ usque hodie in Archivio reperiuntur in hæc verba. Rdē in Xpō Confrater charissime. Si quam animi propensionem erga nos gerit Rda Paternitas vestra ut litteris suis scribit, suo ad nos adventu in nostro Generali Capitulo testata fuisset, præsentiæ suæ potius quam verbis crederemus quamvis senilis suæ ætatis incommoditatibus aliis difficultatibus quam eius voluntati tribuimus, maxime vero illis molestiis et discriminibus quibus ita graviter afflicta fuit ab Illmō Cardinali Radzivilio, cui defuncto Dnūs Deus indulgeat. Scripserat ad nos Roma prolixam querimoniam de turpi conversatione vestra atque de enormi monasterii vestri dilapidatione, ac de crudeli Religiosorum suorum tractatione, propter quæ tria præcipua capita dicebat se Romam adduxisse Rdam Paternitatem tuam, urgebatque ut ad privationem eius ab Abbatia sua procederemus, et sententiam nostram a Summo Pontifice confirmandam se effecturum fore asserebat. Jam paraveramus Commissionem pro inquirenda veritate illarum accusationum sed audito eius obitu eam retinuimus quanquam certo scimus eam publice fuisse reprehensam in diversis locis, et nuper etiam in Congregatione Polonicensi de bonis Monasterii sui male administratis, quod ex iis magnam collegisset pecuniam, qua bona alia et præsertim quendam vicū suis parentibus aut amicis coemerit, quod Conventuales suos indigne verberaverit, et tanto cum rigore eos tractavit ut fere omnes ad alia Monasteria confugerint, quæ si vera sunt, sane non effugiet iudicium Dei, nec hominum iustitiam. Summus Pontifex de iis quædam audivit et ægerrime tulit, nosque admonuit, quod nisi talibus flagitiis provideremus, per alios severiora remedia adhiberet. Idcirco in Generali nostro Capitulo deputatus fuit unus de primariis

nostris Co

nostris Coabbatibus, qui quamprimum poterit ad vos se conferet, visitabit vestra Monasteria et vestrum prae caeteris, ut eius meliori statui prospiciat. Hortamur itaque Rdam Paternitatem Vram et monemus ut prius seipsam et ea in quibus defecit corrigat quam ab illo correctionem subire cogatur, ab omni mala conversatione abstineat, Conventuales suos in Monasterio cum charitate revocet et reducat, bona ab ipso Monasterio distracta aut alienata recuperari et alijs acquisita aut donata eidem ascribi et incorporari curet, ne peccet in sacrum Canonem, qui declarat et decernit bona a Monacho tam Abbate quam simplici Fratre acquisita suae professionis Monasterio acquiri, alias sane gravissimum crimen proprietatis esset in Praelato, quae omnia in sui Monasterij commodum et utilitatem conferre debet. Emendet serio haec omnia, ut in aetate iam ad occasum urgente amplius non divexetur, et in tranquillitate corporis et animae salutem suam hora migrandi ad Deum instanter operetur. Retulit nobis dilectus noster Carolus Cibonanus Rdam Pntatem vestram paratam quidem fuisse conferendi liberale quoddam subsidium charitativum ad sublevandam indigentiam nostri Cisterçij, se vero quid obstitent ignorare ea de re Generale Capitulum decretum fecit, cuius executionem commisit Rdmo Dno Abbati Wąchocensi, qui illud exhibebit. Si Rnda Pntas vestra alijs beneficia contulit, dignum est una erga ordinis matrem charitate, ut ei quoque benefaciat. Dnus Deus ei copiose in praesenti et futura vita retribuet, nos interim suis suorumque Religiosorum precibus commendamus. Cisterçij 27. Junij Ao Dni 1601. R. P. V. humilis Confrater. Edmundus Abbas Cistercien Generalis. Inscriptio. Admodum Rdo Dno Nicolao Lubaracky Monasterij Coprivnicen Abbati. Confratri

nobis in

nobis in Christo charissimo. Defuncto itaque Romae Illmo Dno Cardinali Dnus
Abbas in suum Monasterium revertitur, ubi memor accusationum coram praelato
Dno Cardinali a suis Religiosis factarum, acsi innocenter omnia perpessus fu-
isset vindictam de illis sumere statuit et ipso facto exercuit. Interim dum cir-
ca talia occupatur, Rndmus Dnus Platkowski Besensky Abbas Landensis et
Commissarius Generalis visitavit Monasterium nostrum, ubi inveniens Dnum Ab-
batem in suos Religiosos tam tyrannice debacchatum, in eos praesertim qui eius
scelera Illmo Dno Kadlubek manifestarunt, ut ex eis unus mortem sibi inten-
tavit, alij ad desperationem processerunt. Monuit, obsecravit, et pro memoriali
in chartam charitatis imposuit, sed ut aiunt, Seni verba dare difficile est. Nam
non solum ex Religiosis sed et Civibus et foeminis praesertim multas dorvende il-
quae publice castigari fecit. Nec diu postea vixit. Nam ob devastata praedia
duo a DD Gnienoskis uti iam dictum est, eos ad Tribunal Lublinense citavit,
quo se conferens ibi aliquanto tempore commoratus est. Et cum terminus causae
ipsius appropinquaret subito in morbum incidit, et brevi mortuus est. Ano Dni
1602. 8. Junij non sine suspicione veneni sibi porrecti ab his cum quibus litiga-
bat, ibique sepultus est in Ecclesia PP. Bernardinorum. Vix animam efflavit
et ecce duo ex famulis eius ad Monasterium advolarunt. matremque familias
penes quam depositam pecuniam et argentum esse sciebant, convenerunt, urgen-
tes quatenus pro necessitate Dni Abbatis, ut pote villam emeratis, certam idque
magnam pecuniae summam vasaque argentea non modica extraheret asserentes
se ab illo sine litteris missos. Foeminam credulam mendaciter fefellerunt pe-
cuniam et argentum acceperunt sed non Lublinum illud asportarunt. sicque
verificata sunt verba Evangelica diviti avaro dicta. Et quae praeparasti cuius
erunt.

erunt!

XXXIII. Abbas, ex sæcularium vero numero IV. Rndmus D. Hieronymus Ossolinsky

Accepta fama de morte Dni Abbatis, Illmus Dnus Bernardus Macieiowsky Episcopus Cracoviensis nostri Ordinis amantissimus, assignat Rndum Patrem et Dnum Joannem Foxium Canonicum Cracovien, committens illi ut assistat Rndo Dno Hieronymo Ossolinski Canonico Cracovien. Coadiutori Abbatiæ Coprivnicen. ad eandem discedenti, ipsumque in possessionem realem bonorum introducat, postquam habitum Regularem susceperit et professionem Regularem emiserit, iuramentumque SSmo Dno Romano Pontifici in manibus suis præstiterit. Factum est ita. Nam prædictus Rndmus Dnus Hieronymus fecit professionem in præsentia D. Joannis Foxij Ano Dni 1602 17. Junij, et accepta omnimoda potestate, a Confirmatione Privilegiorum Monasterij regimen suum incæpit, quam a Serenmo Sigismundo Tertio, Rege impetravit 2. Septembris eodem anno. Sequenti vero, quia in area domus Sandomirien ad Monasterium spectantis, nullum ædificium fuit, victus precibus PP. Societatis, ut pote quæ penes Collegium ipsorum sita erat, eam eis suo et Conventus nomine donavit. Jam ab annis immemorabilibus DD. Farurey obtinebant mediam villam Monasterij dictam Lalcze, quam primo per modum arendæ tenebant, tum postmodum advitalitatem sibi successive ab Abbatibus impetrabant, denum ita eam villam sibi appropriarunt, ut cedere ex illa nollent suam esse dicentes. Citat eos Rndmus Dnus Hieronymus Ossolinsky ad Judicium Tribunalitium Lublinense, ibi post longam causarum ventilationem, iuramentum indictum est Dno Abbati per decretum Judicij prænominatam villam fuisse et de facto esse Monasterij, nec per aliquam venditionem, mutatio

neu dona

nem donationem a Monasterio hucusque alienatam, Securâ conscientia Dnus Abbas fretus, et pote habens Privilegium super hanc villam ab Abbate quondam legittime emptam, parabat se pro iuramento iuxta Decretum praestando quod praedicti DD. Famam, vitentes et amissionem villae timentes, aliquos nobiles subordinavarunt qui precibus Dnum Abbatem flecterent, quatenus iuramentum sibi potius facere super proprietate villae permitteret, obijcientes paupertatem suam filiorum orphanorum penuriam, totius familiae diffamationem et evagationem. Dnus Abbas importunis precibus toties pulsatus indiscreta commiseratione flexus est. iuramento cessit eisque iurare permisit, quod mediam partem villae Lascze Monasterij Coprivnicen. non occupavarant sed integra sit ipsorum ex Antecessoribus suis Libere. iuramentum praestiterunt: Ano Dni 1604. mediamque villam lucrati sunt quae a Monasterio in perpetuum alienata ad ipsorum manus devenit. O magnam caecitatem nostram! Nonne clarissimum extat Privilegium emptionis villarum Brzecin Muchnowka. Kopytowa Stanowiscze mediae partis Lubno et mediae partis Lasecze quae per Rndum Dnum Conradum Abbatem a Nobili Dno Pascone Sarcke de Bogoria pro octingentis marcis Anno Dni 1388 empta et in pacifica Monasterij possessione per annos ducentos sexdecem fuerunt! Attamen his non obstantibus sine ulla necessitate et Monasterij utilitate media villa nescio quo respectu amissa est, idque taliter ut nec a Successore qui id attentare conabatur potuerit nec forte in posterum poterit eximi et Monasterio restitui. Eodem anno videlicet 1604 in Judicio Tribunalitio succubuit ~~succubuit~~ in causa certarum sortium in Krowiagora, quas Nobiles DD. Stanislaus et Martinus Skotniccy Rndo Dno Nicolao Lubarscki Abbati inscripserant iure perpetuo. In eodem tamen Judicio obtinuit Decretum contra Dnum Martinum Wyzinski occupatorem Sculte

tiae in Rei

tiæ in Niznalgka quatenus illam resignaret Monasterio cum seminationi-
bus intra decursum sex septimanarum. His peractis proposuit Galliam visita-
re, ibique per aliquot menses commorari, quod et fecit, ibique in Abbatem Re-
gularem a Rdmo Dño Nicolao Boucherat Abbate et Generali Cisterciensi in
eodem Monasterio est consecratus in Festo Annunciationis B. Mariæ Virgin.
Ao Dñi 1605. ut patet ex testimonio quod ei in pargameno scriptum est, et suis
sigillis munitum dedit prænominatus Dnus Abbas Ordinatum ornavit potestate
benedicendi Abbates et Abbatissas in Regno Poloniæ Monasteria habentes
recepta prius ab eis obedientiæ et fidelitatis professione hunc in modum. Ego
Fr vel Soror N. Monasterij S. Mariæ de N. Ordinis Cistercien in Diœcesi
N. ordinandus Abbas vel ordinanda Abbatissa, promitto coram Deo et San-
ctis eius, et hac solemni Frum vel Sororum Congregatione fidelitatem, dignamq3
subiectionem, obedientiam et reverentiam Sanctæ Matri nostræ Cisterciensi Ec-
clesiæ, et tibi Rdo Patri Vicario Rdmi Dni nostri D. Nicolai eiusdem
Ordinis Cisterci Abbatis, et totius Cistercien Ordinis Antistitis, nec non Suc-
cessorum eius, secundum sacrorum Canonum instituta, et nostri Cistercien Ordi-
nis constitutiones, et prout præcipit inviolabilis autoritas Romanorum Ponti-
ficum, Sic me Deus adiuvet et hæc sancta Dei Evangelia. Cumque Rdmus
Dnus Hieronymus Ossolinsky iter versus Poloniam pararet, dedit illi Rdmus
Dnus Abbas Cistercien litteras patentes in pargameno scriptas in hunc modum
Fr Nicolaus Boucherat Abbas Cisterci S. Theologiæ Professor, in supremo
Burgundiæ Senatu Consiliarius, totius Cistercien Ordinis caput, Capituliq3
Generalis eiusdem plenaria authoritate fungentes. Universis præsentes lras
inspecturis

inspecturis Salutem. Venerabilem ac Rndum in Christo Confratrem D. Hie-
ronymum Ossolinski, devoti Monasterii nostri Coprivnicen. in Dioecesi Cra-
covien. Abbatem harum Latorem visitatis aliquot ex primariis nostris in Gal-
liis Monasteriis rebusque pro quibus venerat feliciter peractis ad propria
redeuntem religiose ac laudabiliter nobiscum et alibi in dicta Gallia per sex
menses conversatum fuisse, ibique multa suae pietatis ac morum honestatis
exempla praebuisse harum serie vobis denunciamus ac propterea eundem satis
pro sua dignitatis Abbatialis ac Sacerdotalis Ordinis reverentia, proque doctri-
na multiplicis, et eximium virtutum cumulatum, alioquin per se commendabilem, nec
ullis excommunicationis aut censurarum Ecclesiae vinculis irretitum vobis, et ve-
strum cuilibet magis ac magis opportuno tempore et loco facimus commenda-
tum. Datum in Cisterc. Monasterio nostro, ubi ex Dei gratia nulla pestis
aut morbus contagiosus grassatur, sub nostro manuali signo, et maioris nostri
sigilli appensione. Secretariique nostri subscriptione. Die nona Mensis Apri-
lis Ano Dni 1605. Ad Monasterium reversus, procuravit fieri limites inter
villas Monasterii Bobrka Obrwinowa Zboyska et inter Łęki et Oppidum
Dukla DD. Męcinskich. Jam Serenissimus Rex Poloniae Sigismundus Terti-
us novendecem annos in Regno transegerat, iam Anna Serenissima Consorte
demortua, Constantiam sororem eius germanam in uxorem acceperat, cum ecce
Nobilium multitudo causam praetendens, ipsum iura et libertates Ordini E-
quitum a primis Regibus concessas infringere, absolutumque Dominium in Re-
gnum hoc introducere velle primo sub Stezyca, deinde Lublini congregantur
certisque punctis, quas illi exorbitantias nuncuparunt Regi mittunt [illegible] tanquam
contra iura videbantur fieri ab eo corrigantur. Rex causam totam ad [illegible] Co-

mitia su

mitia suspendens, ita illorum animos irritavit ut per omnes Palatinatus litteras mitterent invitantes eos quicunque Nobilitatis nomen gerunt pro sexta die Augusti ad locum sub Oppido Coprivnicen. existentem, ut ibi simul coniuncti manu et unanimitate Patriae, iuriumque suorum conservatione consultent, incendioque quod iam in flammas abire parabat tempestive obviare possint. Convenit maxima multitudo ad dictum locum pro die assignato Anno Dni 1606, ubi assignato Marsalco et Directore illius Consultationis, sexaginta millia nomina sua dederunt et fere coniuravunt se libertates et iura iam a Rege tracta defensuros, etiam si ad effusionem sanguinis perventum foret. Manserunt circumcirca Oppidum nostrum a die 6 Augusti usque ad 10. Septembris quotidie ad campum ex opposito villae Solniczany capiendi consilii gratia, convenientes, tandem post longa consilia et deliberationes sexaginta septem puncta scripserunt, et cum eis certos Nobiles ad Regem tunc Vislicie commorantem miserunt, postulantes, quatenus ea omnia non solum verbo sed et iuramento corporali confirmaret et executioni demandaret. Rex videns multa minus rationabiliter scripta, non solum non confirmavit sed responsum lamentabile simul et minax per eosdem misit, declarans illam congregationem esse seminarium rebellium, a qua nisi discederent scirent se potestatem Regiam experturos. Responso hoc 19 Septembris quod in Ecclesia Collegiata Sendomirien. eis publice lectum fuit accepto, constituerunt se cum exercitu Regio pro libertatibus suis velle confligere, per litteras universos pro pugna hac ad diem 12 Octobris invitantes. Movit Rex Ca[illegible]licta volens ad locum Consultationis eorum venire, moverunt et ipsi

tendentes

tendentes versus Janowiec, ibi ante constitutam fugae diem supra Istulam
eos insequutus est. Voluerunt effugere exercitum Regium, sed quia ob inopiam
navium non poterant tam cito Istulam transire, inviti Regem expectare sunt
coacti. Jam fere omnes ab eis diffugerunt, immo etiam unus ex Principalio-
ribus Rokosianorum videlicet D. Stanislaus Stadnicky, plurimum Regi
contrarius. Istulam transiens cum suis versus sua bona tetendit, remanserunt
tantum duo cum suis Satellitibus videlicet Dnus Nicolaus Zebrzydowsky
Palatinus et Capitaneus Cracovien. et Dnus Janusius Radzivil Pocillator Ma-
gni Ducatus Lituaniae habentes secum exercitum circa numerum duorum milliu.
Hos omnes dum Rex iuberet suis militibus circumdare, invenit eos paratos po-
tius mori, quam a sua sententia dimoveri, tamen aliquorum consilium sequens non
expedire sanguinem Patrum a Filiis effundi, post diuturnas utrinsecus suasiones
adduxit eos, ut se in equo sedentem salutarent, suisque iussis morem gererent, sicque
dimisso exercitu, in perfectione sui exercitus, ut aliquid mali patrarentur esset. Se-
riem huius congregationis vulgo Rokosz qui volet habere meliorem notitiam
legat Diarium eius qui in Bibliotheca asservatur. Haec ideo sunt posita ut
Lector conicere possit quantum damnum tanta multitudo dominum dissolutorum
bonis per tam notabile tempus intulit, quod ipsi Rokosiani advertentes, assigna-
verunt octo millia florenorum, qui ex veteratis contributionum generalium Dno Ab-
bati pro satisfactione erant solvendi, et ut solverentur inter alia puncta per
etiam a Rege postularunt, sed nihil horum. Nondum plene sopita erat invi-
dia in plerisque contra Regem eo quod in absentia eorum finis conspiratio-
ni esset impositus, quod sentiens Serenissimus Rex Comitia Varsaviae sunt in-

dicta ut

dicta ut ibi plebi eorum ira et rancore animi placari possint, Secundum
morem processerunt Comitiola Capitulariatus Sendomirien. Opatoviae cele-
brata ad quae Rex a latere suo misit Rdum Dnum Hieronymum Ossoli-
ski Ano Dni 1607 dans ei instructionem quid nomine Regis ibidem
proponere, quidue negare deberet, quod etiam diversis temporibus frequen-
ter eidem Dno Abbati committere solebat. Negotio sibi a Serenma sua
Maiestate Regia commisso feliciter expedito, ut desolationi bonorum
Monasterij obviare possit, iterum parat iter versus Galliam, ibique com-
paravit pro Monasterio plurimos libros utilissimos videlicet opera S. Joan-
nis Chrysostomi. S. Hieronymi. S. Ambrosij. S. Cyrilli. S. Bernardi Pris no-
stri. S. Joannis Damasceni. S. Isidori Biblia et alios qui ob perpetuam
memoriam nomen eius in capite inscriptum retinent. Comparavit etiam pro
Choro Gradualia impressa duo. Antiphonarium unum, et Psalteria sa-
qua non post diuturnum tempus rediens secum attulit Monasterioque do-
navit. Hic Nobilibus amabilis invitabatur frequenter ad expediendos
actus solemnes nuptiarum videlicet sepulturarum, aliorumque similium,
quos ut rite posset perficere, accepit ab Illmo Dno Petro Tylicki Episco-
po Cracovien. facultatem in omnibus sua Diocesis Ecclesiis Pontificali-
bus uti, eisque indutus matrimonium benedicere super bannis dispensare
cum Nobilibus personis quorum matrimonia benediceret Ano Dni 1608.
Hoc etiam anno obijt in nostro Monasterio Venerabilis Dnus Joannes
Bogusta.

Boguslawsky Professus Monasterii Wielogradien. in Moravia, et Abbas quondam Jemelnicen. in Silesia, qui in hoc Monasterio, aliquanto tempore manens agebat Concionatorem sub tempus illius Congregationis Rokosz dictae, tandem senectute confectus obiit, libros que omnes Monasterio nostro legavit, qui omnes eius nomen inscriptum habeat. Rndmus Dnus Abbas vero familiarem undequaque volens augere, bona Monasterii meliorare contendit, eaque de manibus adversariorum vindicans propriis limitibus sepiuit, ubi villam Kozlow continen Jazowa Nobilis Dna Heduigis Mniszkowa. Ano Dni. 1609 quo etiam concessit facultatem Dno Zachariae Kowalowsky redimendi Scultetiam Zboyska de manibus Sculteti pro eum et successorum eius. Aô vero sequenti itidem procuravit fieri limites inter villam Monasterii Bobrka et Chorchowka Dna Zofia Consortis Gnosi Dni Victoris Gabrielis, quo etiam obtinuit Privilegium a Serenmo Rege super nundinas Prima Maji in Oppido Coprivnicen. quotannis celebrandas. Supplicatum ei fuit a Consulibus Oppidi, quatenus in foro possent erigi cameras, vulgo Kramnice appellatas, non solum pro eis, sed etiam pro aptitud. eosdem Advocatum et Scribam spectante, Privilegium scribi et extradi mandavit Feria secunda post Festum Praesentatae B. Mariae V. Inestimabilem sumptum collocaverant innumerabiles labores subierant plurimi Abbates pro componendis litibus ovis solitis inter haeredes borra Skomaczowska ante fores Monasterii iacentis, iam tandem illam dislimitari procuraverat Rndmus Dnus Michael, sed necdum pax undequaque perfecta erat. Nam praedicti haeredes occasione

sione arreptâ ex villula ante fores Monasterij iacente dicta Suliszowska
wolka, primos limites irritare, et eos a praedicta villula rectà per medium
forum Oppidi ducere contendebant. Tam grande negotium et Oppidi violenta
ausio cum [illegible] Admin. Dnum Hieronymum Abbatem turbaret, nihil
tamen his omnibus motus in tantum laboravit in Judicijs ut novi non tamen se-
cundum voluntatem eorum limites ducerentur, villulaque illa, quae totum nego-
tium facescebat, tolleretur et demoliretur, quod feliciter perfectum est An-
no Dni. 1615 Feria quinta post Festum S. Margarethae. Ita granities indu
cta sunt in Acta Sendomirien. sub Actu eiusdem diei, ad oblationem Rdi P.
Jacobi Bathmontani Prioris huius Monasterij, ducendorum limitum peritissimi
qui non solum in praedictis sed in pluribus alijs magnum laborem subijt et effe-
cit, ut insitis limitibus bona Monasterij pluribus in locis circumducerentur
Qui tandem longis agitatus annis diem clausit ultimum 10 Decembris Anno
Dni 1619 in medio Chori iacet tumulatus. Praefati Rdi Prioris operâ, fa
cti sunt etiam limites inter bona Monasterij Koszow et [illegible], et
Wielkie [illegible] a parte Jazowa et Kozyn ad partem [illegible]. Sic
pacificatis possessionibus apposuit animum R. D. Abbas ad aedificandam
mansionem Abbatialem, quae satis humilis et misera fuit, nam porta lignea
in modum eius qualis in ingressu horreorum cernitur erat, et tota circumferen-
tia aedificiorum murata in ligno, iam stillicidijs patescens et ruinam minans
aspiciebatur. His disiectis aedificavit palatium incipiendo a culina ex muro
portam novam cum ferri laminâ coopertam, stabula et pistrinum ad partem
meridionalem

meridionalem, cui adiunxit murum circa pomarium versus Oppidum, currentem molendinum quoque de novo construi praecepit, quod quinque rotis instructum magnam commoditatem praestat Monasterio et ipsi Dño Abbati non modicũ fructum affert quotannis. In hoc Dño Abbate verificata videbantur illa verba sapientis. Benedictio Dñi divites facit. Nam cum fere quotidie nobilissimi et insignes hospites ab eo laute tractarentur, cum largis dona-tionibus non unus ab eo ornatus discederet, cum multa in Eleemosynam pauperibus et Religiosis distribueret, abundabat tamen in tantum ut nul-la debita vel bona Monasterij oppignorata relinqueret. Hic Serenissi-mum Regem Sigismundum Tertium simul cum Consorte sua Serenissimâ et Principe Vladislao apud se hospitem habuit, illumque cum tota aulâ suâ convivio lautissimo exceptum, magnisque et insignibus munusculis co-honestatum a se dimisit. Hic speciale donum et industriam habuit in ani-mis discordantium conciliandis, ut per eum plurimae lites inveteratae sopi-rentur. Hic praecavens ne bona Monasterij per milites transeuntes va-starentur, invitatos ad se liberalitate sua eos ita devincebat, ut a longè bona Monasterij transirent, nullamque molestiam subditis eorum facere permitterent. Huic Serenissimus Rex obtulerat Archiepiscopatum Leo-poliensem quem ille suscipere renuit, asserens satis se habere cum habe-ret Abbatiam. Hunc Capitulum Cracoviense multoties pro Judicijs Tri-bunalitijs in Judicem deligebat. Hic pauperum et viduarum causis adeò

affectus

affectus erat, ut ad eum uti ad Patronum confugerint. Et ut multa paucis complectar, ita aulae Regiae, caeterisque Nobilibus erat ob suam munificentiam et affabilitatem gratus, ut Abbas Regni ab omnibus passim vocitaretur. Nec defuit eis quae ad cultum divinum spectabant. Qui procuravit fieri novum Positivum in Organis, et multas voces in maioribus Organis iussit de novo fieri, totumque opus reformatum simul cum Choro depingi et deaurari fecit. Calicem quoque argenteum deauratum secum ex Gallis detulit, duas ampullas cum pelui deauratas, alias item argenteas cum pelui argentea, antependia duo ex Adamasco rubrum et viride, duo item ex Axamit nigra comparavit. Tandem multis incommoditatibus quas ob gratiam diversorum pati cogebatur, fatigatus, et apoplexia tactus eo morbo triennio ante mortem laboravit. De cuius mala valetudine certificatae Sanctimoniales S. Benedicti in Staniątki, ipsius erga se affectui fidentes, miserunt supplicantes quatenus eis domum et aream Cracoviae existentem, suaque areae adiacentem vendere velit. Persuasionibus flexus, domum et aream vendidit Anno Dni 1624 pecuniam recepit, sed etiam invalescente in dies morbo, Florastenio emere non potuit. Dedit etiam advitalitatem in Sculteta Rbcinensi dicta Kuniow Honesto Petro Sculteto cum Coniuge sua, sub censu sexaginta florenorum ad Conventum pro Festo S. Martini reddendorum, inscripsitque eidem Scultetoni quinquaginta florenos in eadem Sculteta Anno Dni 1626 quo etiam Jubileum magnum in sola Urbe Cracoviensi celebrabatur. Tandem in dies viribus deficiens

Sacris munitus

sacris munitus et per Religiosum Bernardinum semper praesentem ad mor-
tem dispositus, diem clausit vltimum 10 Maij Ano Dni 1626. Pecu-
nia, quinque et viginti millium, totaque suppellectili tam in argento quam
vestimentis Monasterio relicta, Propter eius corpus testudinem fieri curauit
Successor eius, Rndmus Dnus Nicolaus Albertus Gniewosz ex sorore ne-
pos, et Canonicus Cracouien in Capella S. Floriani vbi sepultus iacuit
Dnus Paulus de Bogoria Judex Sendomirien. Et quia huc vsque aper-
tus mansit loculus in pariete Presbyterij, quem sibi excindi fecerat Il-
lmus Dnus Jaroslaus de Bogoria Archiepiscopus Gnesnen, cuius corpus
Gnesnae fuit tumulatum, ideo ossa Dni Pauli Bogorien in eum sunt translata
et muro clausa, quo commodius fornix posset construi, lapis vero qui eius
tumulo erat superpositus, ad pedem altaris S. Valentini positus conspicitur
In eum ergo fornicem summo cum concursu Magnatum, plangentibus sub-
ditis 7. Julij corpus eius illatum est, cuius tumbae ad caput tabella ar-
gentea cum eiusmodi inscriptione affixa est

D. O. M.

Hieronymum Ossoliniu Toporiu Abbatem huius Coenobij
Reuerendissimum
Generis splendore, virtutum praestantia, moru suauitate
Religionis amore, particulari Deiparae cultu,
Amicitia inter optimos, autoritate inter omnes
Clarum.

Spretis

Spretis vero honoribus, et altioribus Insulis ad inuidiã conspicuũ
Paruo contentum
Parua vrna continet
Nicolaus Gnievosius gente Rawicius sororis filius in mu-
Coadiutor et Successor nere
Mæstus condidit
Vixit annos LVIII. Menses VIII. Dies X
Obÿt Anno CHristi. M. DC. XXVI
Mensis Maÿ. Die X

Hic idem Successor Rndmus Dnus Gnievosz in perpetuam Praedecessoris
sui memoriam, imaginem vultum eius referentem in Claustri pariete affigi cura-
it cum hac inscriptione summatim vitam eius continente.

Hieronymus de Teczyn Ossolinsky, vir in Regno prima proinde antiquis-
sima familia, decoribus splendoreque clarus Sigismundi III Secretarius,
post Cracovien. Canonicus. Religionis candore nemini secundus fideli ac te-
naci Secretorum reticentia habitus, omnibus gratus. Hic Carolo Sudermaniae
Duce haereditarium Serenissimi Regis Sueciae Regnum occupante, inibique
Catholicam religionem proscribente ac eliminante, nec ignarus nec inscius se
eo bello Livonico suaque peti, zelo religionis fidelitatem annectit suo
Principi in Livoniam Comes bona vitamque quod urgere belli necessitas
consuevit, effusurus, Abbas ergo Coenobii huius creatus, se Religiosum esse
professus est, nemini gravis ac molestus, omnibus charus acceptusque, domi
liberalem

liberalem Hospitalitatem, foris comem ad omnes valens moremque prae-
ferens dexteritatem. Hunc honores fugientem sequuti, sola Tribunalis
Regii iudicia veluti natum sibi Judicem venerata ac toties sese illi
quasi in perpetuam dictaturam submittentia, quem litigatorum hostem pa-
cis ac concordiae domesticae autorem agnoscebant eo confluunt Nobiles
Incolae Palatinatûs Podlachiae, qui pauca in bonis nacti non nisi etiam de
exiguis portionibus litigare consueti, iudicia illa deserere solent non gra-
uatim hic aere proprio singulorum lites actionibus reos seseque inanibus ex
pensis vexantibus pretio persoluto redimit, eoque saluberrimo inuento non mo-
do privatos paci restituit et ad privata domesticae familiae studia curanda
remittit, sed illa ipsa Judicia grauioribus causis discernendis integra stu-
diosissime conseruat. In hac ergo concordiae ara litabant aeterna vitae merito-
rum praemia, nominisque propagandi gloria, cuius in sinum amplissimae in Re-
familiae odia inter se exorta, ab ipso consopita confidentissime deponunt,
splendidissimis ditissimisque matrimoniis iuncta palmam deferunt prudentem
dexteritatem, nulloque fuco vitiatum animi candorem venerantes. Ergo Re-
ligiosorum Frater, suorum ocellus, externorum delitium hic moritur Anno D.
1626 et quiescit in Ecclesia Monasterio contigua

Rndimus D. Nicolaus Albertus Gniewosz 34 Abbas Comendatarius Primus.

Iam pridem Rndmus D. Hieronymus Ossolinski Abbas impetrauerat a Sere-
nissimo Rege Sigismundo III, ut post se ei daretur, suo ex sorore nepoti

D. Nico

...icolao Alberto Gniewosz Canonico Cracouien, penes Regem in au-
la eius commoranti, Coadiutoriam cum futura successione in Abbatem
Monasterij huius, at R. P. Prior Joannes Purchin cum Conuentu nolen-
tes contristare suum D. Abbatem immo potius rogantes, ut illum nõ
vincere in Coadiutorem reciperet, differebat descendere ad electionem
eius, quod D. Abbati gratum, Dno vero Gniewosz ingratissimum erat. At
postquam certior factus esset de graui morbo Rdmi D. Abbatis, quem
Apoplexia plurimum affligebat, supplicauit Serenmo Regi, quatenus
scriberet Illmo D. Martino Szyszkowski Episcopo Cracouien, ut duos ex gre-
mio DD. Canonicorum cum alijs duobus Praelatis ex parte Regia ad Mo-
nasterium nostrum mitteret, qui Electionem Rdi D. Gniewosz in Coadiuto-
rem cum futura successione in Abbatem instituerent, quod et factum est
concordibus votis et in eius personam Rdus D. Martinus Szydlowski
Praepositus Parochialis Eccliae Copriuniczen processionaliter introduxerat eum
tam ad Templum quam ad Chorum Rdmo D. Abbate prae graui infirmita-
te nihil horum sciente. Moritur praedictus D. Abbas Aº D. 1626. 10 Maij,
et eius mortem pecunia viginti trium millium cum arca ferrea, argen-
teriarum tapetia vestes pretiosae reliquaque utensilia sunt ad Curi-
am comportata, quod audiens Rdus D. Gniewosz festinauit venire in
Monasterium ad ordinandam sepulturam Dni Abbatis, cui obuiam iuit
... R. P. Prior, et ei claues ab omnibus officinis Abbatiae obtulit grati-
am eius aucupando. Nec his contentus inscio Conuentu pecuniam ex Bur-
saria et omnia post mortem Rdmi D. Abbatis illuc comportata extradidit,
qua pecunia Rdus D. Gniewosz recognitionem manualem Conuentui dedit
... tam copiosa pecunia, inuentisque plenis praediis, abundante vino Cella-

rio

sepulturam fieri ... 6. Julij cum frequentia ma-
... Religiosorum ..., corpusq; in testudinem noviter
... Sancti Floriani aedificatam decenter illatum est. Procuravit etiam
... , ut per Prelatos ab Illmo D. Episcopo Cracovien. missos publice in tem-
... in audientia Subditorum Abbas Comm[endata]rius publicaretur, et lectum fuit
... Smi D. Urbani VIII. quo illi concedit ut bona Monasterij more Abbatis
Commendatario possideret. Persuasum fuit Serenmo Regi Sigismundo ...
disciplinam Regularem in Monasterio hoc ut pote sub tempus Congregationis Ro-
... rebellium vulgo Rokosz appellatae (quae quia penes Monasterium
castrum expediebatur, apertum illud omnibus die noctuq; patebat) peni-
tus corruisse, idcirco demandavit R. Dno Quiesnis Commendatario, ut pro
viribus laboraret, quatenus illa restitueretur, et Religiosi iuxta Regulam
quam professi sunt viverent. Intentioni Regiae satisfacere volens Rdus
Commendatarius Fres ex Olivensi Monasterio, uno milliario a Gedano in Pru-
ssia exule per Gustavum Regem Sueciae (qui tunc Regnum Poloniae more
hostili invaserat) pulsos ad istud Monasterium suscepit, et praesente ...
... Abbate Oliven. et Commissario Ordinis (vetus Brevis ...
Italico, quod male est ei interpretatum) Capitulariter illis Officialiter Mona-
sterij ut pote Prioris. Supprioris. Magistri Novitiorum Sacristae et alia mino-
ra distribuit, solum Frem Priorem Parobin ab Officio liberum in Officio Provi-
soris reliquit. Quem tamen nec uno anno integro illud administrare permisit
nam memor illius suae diu prorogatae in Coadiutorem Electionis, hoc illi adscri-
bens, ipsum primo in Capitulo aculeatis verbis proscissum, continuo curam desci-
bere et ad Monasterium Mogilense cum obedientia discedere iussit. Plurima

verte

[illegible] ingratitudo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] absorptus, et in Monasterio [illegible] commodum [illegible] cum [illegible]
tum senectuti locum non inveniens, accepta approbatione ab [illegible] [illegible]
Kretkowski Officiali Cracoviensi, versus patriam suam [illegible] [illegible]
[illegible] post multum tempus in [illegible] [illegible] [illegible], rationem [illegible] [illegible]
nasterio propter suam privatam commodum damnis, [illegible] ad hoc [illegible]
tempus nullam certam habuit provisionem Conventus, sed omnia tam [illegible]
quam vestitum necessaria de manibus Officialium Abbatis recipiebat [illegible]
multarum turbationum frequenter fuere [illegible], cui malo obviando et paci
eorum consulendo [illegible] Dnus Commendatarius, primo in duobus praediis [illegible]
[illegible] provisionem pro solo victu et amictu, reservando sibi maiores [illegible]-
[illegible] pro utilitate Monasterii [illegible]. Quae provisio quia tamen de [illegible]
[illegible] [illegible] expectanda erat, tandem volens suae et Successorum su-
orum paci consulere et fres Monasterii ad cultum divinum promptiores [illegible]
[illegible] Anno Dni 1537 in bonis stabilibus provisionem, et certa praedia et villas
[illegible] a mensa separatas Conventui pro quadraginta fratribus in perpetuum as-
signavit. Quam provisionem [illegible] primo a [illegible] Rege [illegible]
[illegible] ab [illegible] Jacobo [illegible] Episcopo Cracoviensi confirmari et roborari
curavit. [illegible] interdum aliquae in Conventu dissensiones et [illegible]
inter diversas duas nationes Germanorum videlicet et Polonorum [illegible]
[illegible] licet saecularis Sacerdotis habitu tegeretur, licet in aula Regia mu-
[illegible] illi expedienda committerentur, tamen quotannis ad Monasterium
descendebat, et instituto singulorum examine, rebus illas [illegible]
[illegible]. Sapiebat enim Spiritum Religionis, et sciebat [illegible]
[illegible] rigorem occurrendum erat. Hic vir tantae virtutis erat, tantaeque

KONIEC